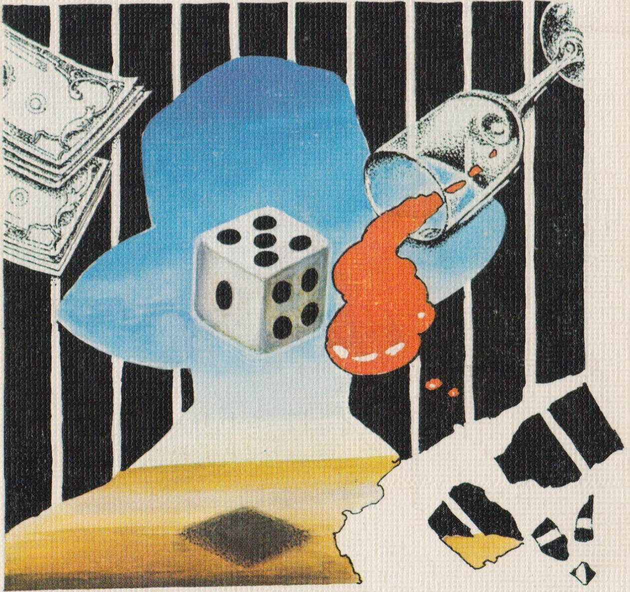
HEMINGWAY

YA HEP YA HİÇ

roman

oda
YAYINLARI

YA HEP YA HİÇ

81

1. basım mayıs 1983

YA HEP YA HİÇ/Ernest Hemingway'ın romanı/Türkçesi, Tarık Dursun K./Kapak resmi, Mustafa Delioğlu/Kapak filmi, renk ayırma, Ebru Grafik/Kapak basımı, Tekin Ofset/Cilt, Dostlar ciltevi/Doyuran matbaasında dizilip basılmıştır/Oda Yayınları, Babıali cad. nu. 19/3 Sıhhiye apt. Cağaloğlu/Haberleşme, Posta kutusu 57 - Sirkeci - İstanbul. Telefon : 27 39 53.

ERNEST
HEMİNGWAY

Türkçesi :
Tarık Dursun K.

YA HEP YA HİÇ

HEMINGWAY DİYE BİR DEV

Lillian ROSS

Çağdaş Amerikan roman ve kısa hikâye türünün en güçlü yazarı sayılan Ernest Hemingway, New York'a çok seyrek gelirdi. Yıllar yılı vaktinin çoğunu, eşi, dokuz kişilik bir hizmetçi kadrosu, elliiki kedi, onaltı köpek, ikiyüz kadar güvercin ve üç inekle birlikte, Havana'nın dokuz mil ötesindeki Finca Vigia çiftliğinde geçirirdi. New York'a, başka bir yere gitmekte iken ve zorunlu kalınca, uğrardı. 1949'un sonlarına doğru, Avrupa yolculuğuna çıkarken de bir kaç günlüğüne New York'ta kaldı. Kendisine mektup yazmış, geldiğinde görüşmek istediğini bildirmiştim. Daktiloyla yazdığı cevabında bunun çok iyi olacağını, hava alanında uçağını karşılamamı söylemişti.

Havana'dan havalandığı gün, Hemingway, vaktin ağırlığını pek hissetmedi. Idlewill'e öğleden sonra geç saatlarda varacağından, karşılamaya gittim onu. Ben varıncaya kadar uçağı inmişti bile. Onu kapıda buldum, bagajlarıyla bagajları almaya gitmiş eşini bekliyordu. Bir kolu şişkin, param parça olmuş, turistik etiketlerle kaplı bir çantaya, öbür kolunu da, yorgun görünüşlü, alnı iri ter taneleriyle kaplı ufak tefek bir adamın beline sarmıştı. Hemingway, kırmızı bir yün gömlek desenli bir yün kravat, koyu renkte bir yün jile, sırtı dar, kolları kol boyundan çok daha kısa kahverengi bir tweed ceket, gri flanel pantolon, Argyle çorapları ve spor ayakkabılar giymişti. Eni konu bir ayıya benziyordu. Ensesindeki uzun karma karışık sakalı da beyazdı. Sol gözünün üstünde fındık iriliğinde bir şişkinlik vardı. Çelik karkaslı gözlükler takmıştı, burun kısmının altına bir parçacık kâğıt yapışıktı. Manhattan'a varmaya pek acelesi yoktu sanki.

Çantasını iyice kolunun altına sıkıştırdı, içinde henüz ta-

mamlamadığı yeni kitabının **«Across the river and Into the Trees — Irmağın Ötesinde»**nin el yazmasının bulunduğunu söyledi.

«'Silâhlara Veda' dan daha iyi,» dedi Hemingway.

«Biliyor musun?» dedi keyifsizce. «Bir kitabı bitirdikten sonra ölüyorsun. Kimse de öldüğünü bilmiyor. Farkettikleri tek şey, yazmanın korkunç sorumluluğunu izleyen sorumsuzluktur.» Yorgun fakat formda olduğunu söyledi; zayıflamış, tansiyonu da düşmüştü. Kitabının düzeltme konusunda daha bir hayli işi vardı, çalışmasından memnun kalıncaya kadar sürdürmeye kararlıydı. «Romancılar futbolculara benzemez, yarı yoldan dönmek yok, ölüm pahasına bile sonuna kadar dayanmak gerek,» dedi.

Hemingway'ın eşi Mary yanımıza yaklaştı. Kısa boylu, güç dolu, güler yüzlü, kısa sarı saçlı bir kadındı. Kemerli bir kürk manto giyiyordu. Bagaj dolusu bir arabayı iterek taşıyıcısı arkasından geliyordu. «**Baba**, her şey tamam,» dedi Hemingway'e. «Artık gitmemiz gerek, **Baba!**»

Ağır ağır bagajları saydı. Ondört parçaydı. Hemingway sayımı bitirince, eşi, bagajların konulacağı yeri söylemesini istedi. Hemingway, taşıyıcıya yerinde durup bagajlara göz kulak olmasını söyledi, sonra eşine döndü: «Acele etmiyelim, şekerim. Gündemin ilk maddesi, bir içki içmektir.»

Hava alanının kokteyl salonuna girip barda durduk. Hemingway çantasını bir sandalyaya koyup yanına çekti. Bourbon'la su istedi. Bayan Hemingway ona katıldı, ben de bir kahve istedim. Hemingway, barmene Bourbon'lar duble dedi. İki eliyle bara tutunup anlaşılmaz bir şarkıyı mırıldanarak içkileri sabırsızlıkla bekledi. Bayan Hemingway, New York'a gece olmadan varacaklarını umuyorlardı. Hemingway onun için hiç fark etmediğini, New York'un nasılsa kaba, düzmece bir şehir olduğunu; ışıkta da, karanlıkta da değişmediğini, oraya gitmekten hiç memnun olmadığını söyledi. Beklediği şey Venedik'ti asıl.

«Batı'yı, Wyoming'i, Montana ve İdaho'yu severim, Cuba'yı, Paris'i, Venedik dolaylarını severim. Westport beni dehşete düşürüyor.»

Bayan Hemingway bir cigara yakıp bana da tuttu. Paketi kocasına doğru çevirdim, içmediğini söyledi. Cigara, koku alma duygusunu eksiltiyormuş, bu da avcılıkta bütünüyle kaçınılmaz bir duyguymuş.

«Gerçekten koku alabilen bir burnunuz olunca cigara öylesine kötü kokuyor ki...» dedi, güldü. Omuz silkti, yumruğunu

yüzüne doğru kaldırdı sanki birinin ona vurmasını bekliyormuş gibi. Sonra kokusunu gerçekten alabildiği şeyler arasında geyikleri, ceylanları, daha bir sürü şeyi saydı.

Barmen içkileri getirdi. Hemingway birkaç uzun yudum aldı; hayvanlarla bazan insanlardan çok iyi geçindiğini, söyledi. Bir zamanlar Montana'da bir ayı ile yaşamış, ayı onunla yatmış, sarhoş olmuş, dostça geçinmişler.

«**Baba**'nın paltosu hiç olmadı,» dedi eşi. «**Baba**'ya bir palto almamız gerek.»

Hemingway homurdandı, bara yaslandı.

«Güzel, yağmur geçirmeyen bir palto,» dedi Bayan Hemingway. «Gözlüklerini de tamir ettirmeli. Burun kısmı için iyi, yumuşak bir desteğe ihtiyacı var. Kesiyor. Haftalardan beri aynı kâğıt parçasıyla idare ediyor. Temizlenmek ihtiyacını duyunca kâğıdı değiştiriyor.»

Hemingway yeniden homurdandı.

Barmen geldi, Hemingway içkilerin tazelenmesini istedi.

«Bak Mary,» dedi. «Otele varır varmaz yapacağımız ilk şey, Kraut'u çağırmak olsun!» ve bana döndü, açıkladı: Kraut dediği, eski dostu Marlene Dietrich'ti. Finca Vigia'nın dışındakilerin bilmedikleri, özel sözcüklerden kurulu uyduruk terimlerle dolu bir dil kullanıyorlarmış. «Çok eğleniyoruz,» dedi.

«İlkin Marlene'e telefon ederiz, **Baba**,» dedi Bayan Hemingway. «Sonra havyarla şampanya isteriz. Havyarla şampanyanın aylardır düşünü kuruyorum.»

«Kraut, havyar ve şampanya» dedi Hemingway, sanki çok güç bir askeri emir dizisini ezberliyormuşcasına bir havadaydı. İçkisini bitirdi, tazelesin diye barmene bir işaret yaptı, bana döndü, sordu: «Benimle palto almaya gelir misin?».

«Palto alınacak, gözlükler tamir edilecek,» dedi Bayan Hemingway.

Barda bir süre daha kaldıktan sonra Hemingway'ler birlikte otellerine gitmemi istediler. Hemingway bagajları bir taksiye yüklettirdi, üçümüz başka bir taksiye bindik. Hava kararmıştı. Caddelerden geçerken Hemingway dikkatle yolu izliyordu. Birinci Dünya Savaşı'nda edindiği bir alışkanlıktı. Avrupa'da neler yapacaklarını sordum, bir hafta kadar Paris'te kaldıktan sonra arabayla Venedik'e geçeceklermiş.

«Paris'e gitmeye bayılırım,» dedi Hemingway, gözlerini yoldan ayırmadı.

«Benim şehrim değil bu,» dedi. «Kısa bir süre için geldiğin bir şehir. Cinayet bu.» Paris onun için ikinci bir vatanmış, öyle dedi. «O şehirde alabildiğine yalnız ve mutluyum. Orada yaşadık, çalıştık, öğrendik ve büyüdük. Sonradan içine girebilmek için de savaştık.» Venedik de, doğduğu şehir kadar sevdiği şehirlerden biriydi. Eşiyle birlikte İtalya'ya son gidişlerinde Venedik ve Cortina Vadisinde dört ay kalmışlardı. Çevrede avlamıştı, şimdi de yerlerin o insanların bir bölüğünü yazmakta olduğu kitabına sokması gerekiyordu.

«İtalya, öylesine güzel ki,» dedi. «Sanki ölmüş de cennete varmışsın. İnsanın aklından bile geçmez böyle bir yer.»

Oradayken Hemingway, eski hanın bahçıvanıyla sık sık ördek avına çıkmıştı.

«Kanallardan dolaşır, sular çekildiğinde batak arazide yürürdüm,» dedi. «Pripet bataklıklarından gelen ördeklerin izlediği uzun bir uçuş yoludur. İyi silâh kullandığım için kısa sürede yörenin tutulan kişisi oldum. Kuzeydeki üzümleri yedikten sonra güneydeki üzümleri yemek için yola çıkan küçük kuşlar da var. Yerliler bazan bunları yerdeyken vururlar, ben de arada sırada havadayken vururdum. Bir defasında, sağlı sollu, iki çift attım, bahçıvan heyecanından ağlamaya başladı. Eve dönerken, yükselen aya karşı bir ördek vurup kanala attım. Adam öylesine duygusal bir bunalıma girdi ki, işin içinden çıkamayacağımı düşündüm fakat bir testi Chianti ile üstesinden geldik. Her birimiz yanımıza br testi almıştık. Benimkini eve dönerken ısınmak için içtim. O da heyecana kapılınca bitirdi.» Bir süre konuşmadan kaldık, sonra Hemingway; «Venedik, harikaydı,» dedi.

Sherry - Netherland otelinde kalacaklardı. Hemingway kaydını yaptı, resepsiyon memuruna, gelişiyle ilgili hiçbir açıklamanın yapılmasını istemediğini, ziyaretçi kabul etmeyeceğini, bayan Dietrich dışında hiç kimseden telefon konuşması beklemediğini söyledi. Bundan sonra onlara ayrılan daireye — oturma odası, yatak odası ve servis — çıktık Hemingway kapıda durdu, oturma odasını iyice süzdü. Genişti, coşkunluk veren renklerle dekore edilmiş, Chippendale taklidi eşyalarla, sahte kömürleri olan bir şömine eklenmişti.

«Çok güzel görünüyor,» dedi. «Galiba buna Çinli - Gotik Oda diyorlar.» Yürüdü, odaya girdi.

Kendisine son günlerde edebiyat çevrelerinde hakkında çok konuşulduğu; eleştirmenlerin kesin olarak yapmış olduğu işler-

den değil de yapmakta olduklarını yazdıklarını söyledim. New York'ta hiç kimseyle, özellikle eleştirmenlerle görüşmek isteyip istemediğini sordum.

«Maça giden ve ellerindeki programa bakmadan oyuncuları tanımayan insanlara benzerler,» dedi. «Sevmediğim insanların davranışları beni üzmez. Cehenneme kadar yolları var! Kötülük yapacaklarsa, bırak, yapsınlar! Kalecinin kaleye top girdiğinde yakınmasına benzer bu. Topun kaleye girmesi kötü, ama beklenilecek birşey.»

«İyi hatırlıyorum, Birinci Dünya Savaşı beni öylesine çarpmıştı ki on yıl geçmeden üzerinde hiçbir şey yazamadım,» dedi. «Savaşın bir yazarda açtığı yara çok uzun sürede kapanır. Savaşla ilgili hikâyeleri eskiden yazmıştım.»

Kendini Tolstoy sanan oysa Tolstoy'un attığı tırnak bile olmayan bir yazardan sözetti.

«Topçu subayı olan, Sivastopol'da savaşan Tolstoy işini bilirdi, nerde olursa olsun — yatakta, barda, düşünceleriyle doldurduğu boş bir odada — işini bilirdi. Sessiz bir şekilde başlayıp Bay Turgenev'i yendim. Sonra çok uğraşarak Bay de Maupassanti'i de yendim. Bay Stendhal ile iki oyun oynadım, ikincisinde başbaşa geldim. Fakat hiç kimse beni Bay Tolstoy'la aynı oyuna sokamaz.»

Yeni kitabına kısa hikâye şeklinde başlamıştı. «Ondan sonra durduramadım, bir roman oldu çıktı,» dedi. «Bütün romanlarım böyle başlar. Yirmibeş yaşımdayken Somerset Maugham'la Stephen Benet'in romanlarını okudum.» Kabaca güldü. «Onlar romanlar yazmıştı ben de roman yazmadığım için, kendimden utanıyordum. Böylece yirmiyedi yaşında iken **'Güneş de Doğar'**ı yazdım, üstelik altı haftada yazdım. Valencia'da, doğum günümde, 21 Temmuz'da başladım, Paris'te 6 Eylül'de bitirdim. Gerçekte kötüydü, yeniden yazmak için beş ay harcadım. Belki bu anlattıklarım genç yazarlara yol yordam olur, böylece Psikiartristlerden akıl istemezler. Bir defasında biri bana yazıp bu konuda neler öğrendiğimi sordu. Çok az şey, dedim. Karşı koymayan bir boksör göremezsin. Hakkından gelemeyeceğin sert yumruklu birine karşı çıkma. Adamı köşeye sıkıştır, içinde ne varsa sök at. Yumruğunu salla, gelecek yumruğu da kolla. Bütün gücünle karşılık ver. İşte benim zorlukla öğrendiğim hayat gerçekleri.»

Kendi görüşüne göre, yeni kitabının öbürlerinden değişik olup olmadığını öğrenmek istediğimi söyledim. Azarlar gibi baktı.

«Sen ne düşünüyorsun?» diye sordu. «Yoksa **'Silâhlara Veda'**nın çocukları Adis Abada'da, ya da «Silâhlara Veda'nın çocukları bir hücum botunu zaptediyorlar, gibisinden şeyler yazmamı mı bekliyorsun?» Kitap İkinci Dünya Savaşındaki yönetim düzenini ele alıyordu. «Varolmayan G. I. (er) beni ilgilendirmez,» dedi kızgınlıkla. «Savaşın körolası sanatıyla ilgiliyorum.»

Bununla **'Veda'**yı aşacağım.»

Biri kapıya vurdu, Hemingway hemen kalkıp açtı. Bayan Dietrich idi. Karşılaşmaları çok sevinçli oldu. Bayan Hemingway yatak odasından çıkıp konuğunu aşırı bir heyecanla karşıladı. Bayan Dietrich biraz geriledi, Hemingway'a şöyle bir baktı:

«Baba, harika görünüyorsun!» dedi.

«Seni gerçekten özledim, kız!» dedi Hemingway. Yumruğuyla yüzünü kapattı. Sessiz sessiz gülüyormuşcasına omuzları titredi.

Yemekte Hemingway'lerle bayan Dietrich savaştan söz ettiler. Üçü de savaşı yakından görmüşlerdi. Londra'da, Mary Welsh adıyla 'Times'in muhabiri olan Bayan Hemingway kocasını orada tanımıştı. Savaştan söz edince biraz hüzünlendi.

«Savaş değişikti,» dedi. «İnsanlar bugünkü kadar bencil değillerdi, birbirlerine yardımcıydılar.»

Hemingway, savaş yıllarında Almanca sözlerle doldurduğu bazı Amerikan şarkı plâklarını sordu ,onları istediğini söyledi. «Alış-veriş yapmak istersen yeni kitabımın elyazmasını plâklarına karşı veririm,» dedi.

ERTESİ SABAH telefonun sesi beni uyandırdı. Hemingway hemen oteline gelmemi istiyordu. Bir kahve içip yola koyuldum. Vardığımda kapı açıktı. İçeriye girdim. Hemingway telefonda konuşuyordu, «Oğlum Patrick Harvard'tan geliyor, bir oda ayırtmak istiyorum» telefonda konuşuyordu «P, Patrick gibi.» Durdu, bir yudum şampanya aldı. «Teşekkür ederim. Evet, Harvard'tan geliyor.»

Hâlâ bir palto almak fikrinde olup olmadığını sordum; tabii, dedi; yalnız aceleye gelmediğini, kalabalıktan hoşlanmadığını, dışarısı da soğuk olduğunu söyledi. Bir servis arabasında buz içinde iki şampanya şişesi duruyordu. Bardağını aldı, yaklaştı, şişelerden birini kaldırdı. Boştu. Başaşağı yerine koydu. Sonra

ikinci şişeyi açtı, bardağına şampanya doldurdu, şarkı söylemeye başladı.

Çantası yazı masasının yanındaki bir iskemlede açık duruyordu, elyazmasının sayfaları içinden fırlamıştı, sanki biri, dikkatsizce onları oraya tıkmıştı. Hemingway elyazmasını kısaltmaktaymış.

«Bir kitabın deneyi içinden atılan iyi malzemeye dayanır» dedi. «Onu yazarken bir arslan kadar gururluyum. İngilizce'de kullanılan en eski kelimeleri kullanıyorum. Elâ'lem beni on dolar değerindeki kelimeleri bilmeyen cahil bir bok sanır. On dolarlık kelimeleri biliyorum. Daha eski, daha değerli kelimeler var, bunları uygun şekilde yerleştirirsin birbirlerini tutarlar. Unutma, seni bilgisiyle, terbiyesiyle uyutmak isteyen kişi bunlardan yoksundur. Üstelik, unutma ki ben dört yaşımdan beri yatağıma oyuncak ayılar sokmadım. Bugün 78 yaşındaki büyükanneler hâlâ Askeri Kanunun boşluklarından yararlandıkları, altın madalyalı annelerin oğullarının eğitim haklarına sahip oldukları bir dönemde, bir burs uydurup kendimi Harvard'a göndermeyi düşünüyorum. Arabelle teyze, kolej görmemiş tek Hemingway olduğum için daima üzülürdü. Öylesine meşguldüm ki kolejin yanından bile geçemedim. Orta okula gittim, bir iki ders aldım, Fransızcayı hiç okumadım. Fransızcayı, Fransız gazetelerindeki haberleri okuyup Amerikan gazetelerinde çıkan aynı haberlerle karşılaştırarak okumaya başladım. Sonradan cinayet haberlerine, oradan da Maupassant'a atladım. Gördüğüm ve anlayabileceğim şeylerden sözediyordu. Dumas, Daudet, Stendhal, onu okuyunca o şekilde yazmak istediğimi anladım. Sonra Flaubert; daima düz, sert, yüksekten atar ve hedefi bulur. Sonra Baudelaire, topun nasıl tutulacağını ondan öğrendim. Gide'le Valery'den pek bir şey öğrenemedim. Sanırım, Valery bana göre çok kurnazdı; Jack Britton ve Benny Leonard gibi.»

Jack Britton, çok tuttuğu bir boksördü. «Jack Britton hep parmak uçlarında durur, etrafta dolaşır, sert yumruk kondurtmazdı,» dedi. «Böylesini severim. Hakkından gelemeyeceksen sert yumruklu birine karşı çıkma. Köşeye sıkıştır.» dedi.

Bir süre sonra Bayan Hemingway odaya girdi. Alışverişe çıkacakmış.

«Baba, lütfen gözlüklerini tamir ettir,» dedi.

Hemingway başını eğdi. «İhtiyarladığımda, can sıkıcı olmayan bilgiç biri olmak isterim,» dedi, sonra durakladı. «Yeni boksörleri, atları, baleleri, bisikletçileri, kızları, boğa güreşçileri, ressamları, uçakları, orospu çocuklarını, salon hovardaları, ünlü uluslararası orospuları, lokantaları, şarapları, aktüalite filimlerini görmek, tanımak, onlarla ilgili bir tek satır yazmamayı isterdim. Arkadaşlarıma bir sürü mektup yazmak, onlardan cevap almak isterim. Clemenceau gibi seksenbeş yaşıma kadar güzelce aşk yapmasını isterim. İstediğim Bernie Baruch olmak değil. Park sıralarında oturacak değilim, her ne kadar arada sırada parklarda dolaşıp güvercinlere yem vermeyi düşünüyorsam da... Shaw'a benzemeyen ihtiyar bir adam olsun diye koca bir sakal koyvermek isterim. Shaw'la hiç tanışmadım. Niagara şelâlerine de gitmiş değilim.» Güldü, ilkin sessizce sonra gürültüyle. «Üzüntülere paydos! Ölümden bir anlam çıkartmak, çok sağlam bir kişinin harcıdır.»

«Param olunca onu harcamanın en iyi şeklinin şampanya olduğunu düşünürüm,» dedi, bardakları doldurdu.

Şampanya bittikten sonra daireden ayrıldık. Aşağıda, Bayan Hemingway gözlükleri tamir etmeyi unutmamamızı hatırlattı ve gitti.

Hemingway otelin önünde durdu. Soğuk, bulutlu bir gündü. İlkin göz doktoruna uğramamızı söyledim. Hayır, dedi. Paltodan söz ettim, aldırış etmedi. Bayan Hemingway palto için Abercrombie ve Fitch'e uğramamızı öğütlemişti, ben de Abercrombie ve Fitch üzerinde durdum. Oralı olmadı, ağır ağır bir taksiye doğru ilerledi. Öğle sonrasının trafiğine kapılarak Beşinci Caddenin aşağılarına doğru hareket ettik.

Abercrombie'ye vardığımızda, Hemingway'ın yeniden keyfi kaçmıştı. Zorla taksiden çıktı, zorla dükkâna girdi. İlkin neye bakmak istediğini sordum, paltoya ya da başka bir şeye.

«Palto!» dedi.

ERTESİ SABAH dairenin kapısını bana Patrick açtı. Utangaç, orta boylu bir delikanlıydı. Açık, beyaz bir gömlek, gri pantolon, Argyle çoraplar ve mokasen ayakkabı giymişti. Bayan Hemingway oturmuş mektup yazıyordu. Girince başını kaldırdı. «Baba giyinir giyinmez gidip resimlere bakacağız,» dedi, mektubuna döndü.

Biraz sonra Hemingway odaya girdi. Yeni paltosunu giymişti. Bayan Hemingway ve Patrick de paltolarını giydiler,

aşağıya indik. Metropolitan'a doğru ilerlerken Hemingway çok az konuştu, kendi kendine birşeyler mırıldanıyor, sokaklara bakıyordu. Bayan Hemingway onun taksilerde çoğunlukla tedirgin olduğunu söyledi; önde oturup yola bakamadığı içinmiş. Pencereden dışarıya baktı, gökten geçen kuşları gösterdi.

«Bu şehirde kuşlar uçuyor,» dedi.

Müzenin girişine vardığımızda bir öğrenci dizisi yavaşça ilerliyordu. Hemingway sabırsızlıkla bizi öne geçirdi. Girişte durdu, paltosunun bir cebinden gümüş bir şişe çıkardı, kapağını açtı, uzun bir yudum aldı. Şişeyi cebine koydu, bayan Hemingway'e nereden başlamak istediğini sordu: Goya'lardan mı, Brueghel'lerden mi? Bayan Hemingway, Brueghel'ler dedi.

«Yazı yazmasını, Paris'te Luxembourg Müzesindeki resimlere baka baka öğrendim,» dedi. «Liseyi bitirmiş değilim. Karnın açsa müzeler de açıksa, müzeye gidersin. Bak!» Hem Titian'a, hem Giorgione'ye atfedilen **«Erkek Portresi»**nin önünde durdu. «Bunlar da eski Venedik çocuklarıydı.»

«İşte bunu beğenirim, Baba» dedi Patrick. Hemingway oğluna yaklaştı, Francesco Francia'nın **'Federigo Gonzaga'nın Portresi'** önünde durdu.

«Yazarken bunu yapmayı deniyoruz,» dedi Hemingway, dipteki ağaçları gösterdi «Yazarken hep bunları da sokmaya çalışırız.»

Bayan Hemingway bize seslendi. Van Dyck'ın **'Sanatçının Portresi'**ne bakıyordu. Hemingway de baktı, başını salladı. «İspanya'da Whitey Dahl adında bir pilotumuz vardı,» dedi. «Günün birinde Whitey bana gelip sordu: Bay Hemingway, Van Dyck iyi bir ressam mı? Evet, dedim, iyidir. Memnun oldum, dedi, odamda bir Van Dyck var, ondan çok hoşlanıyorum. Hoşlandığım için de iyi bir ressam oluşuna sevindim. Ertesi gün Whitey'in uçağını düşürdüler.»

Rubens'in **'Hazreti İsa'nın Günah ve Ölüme Karşı Zaferi»** adlı tablosuna doğru ilerledik. İsa'nın etrafına yılanlar ve melekler dizilmiş, tepesinde bir bulutun içinde bir kişi durmuş. Bayan Hemingway ve Patrick bunun öbür Rubens'lere benzemediğini söylediler.

«Evet, kendisi yaptı,» dedi Hemingway, ağırlığını koydu. «Gerçek olduğunu anlamak için av köpekleri gibi yapmak gerek. Koklayın. Ya da, çok iyi ve çok yoksul ressamları yaşayın.»

Sorun kapandı, Brueghel salonuna doğru yol aldık. Kapalı olduğunu keşfettik, kapıya bir yazı asmışlardı: **TAMİRAT YAPILIYOR.**

«Günahlarını bağışladık,» dedi Hemingway, şişesinden yine bir yudum aldı. «Brueghel'i özlemiştim. Harman zamanını gösteren büyük bir tablosu var. Harmanda çalışan bir sürü insanlı. Heyecanı yaratmak için öylesine geometrik bir şekilde kullanıyor ki dayanamıyorum, fazla güçlü geliyor.»

El Greco'nun yeşil **'Toledo Görünümü'** önünde uzun zaman durduk.

«Bana kalırsa müzedeki en iyi tablo bu,» dedi Hemingway.

Patrick, Hemingway'ın tutmadığı birçok tabloyu beğendi ve her seferinde Hemingway oğluyla karışık bir teknik tartışmaya girdi. Patrick başını sallıyor, gülüyor. Hemingway'in görüşüne saygı duyduğunu söylüyordu. Fazla tartışmıyordu. Babası: «Cehenneme kadar yolun var!» dedi. «Sanat eleştirmeni olmak istemiyorum. Ben sadece resimlere bakmak, onlarla birlikte mutlu olmak, onlardan bir şeyler öğrenmek istiyorum.»

Cezanne, Degas ve diğer empresiyonistlere yaklaştığımızda Hemingway bir hayli heyecanlandı; her sanatçının neleri nasıl yaptığını, onlardan neler öğrendiğini uzun uzun anlattı.

«Eskilerden sonra Cezanne en tuttuğum ressamdır. Harika, harika ressam! Degas başka bir harika ressamdı. Kötü bir Degas görmedim şimdiye kadar. Degas'nın kötü eserlerini ne yaptığını biliyor musunuz? Yakıyordu.»

Yürürken bana döndü: «Cezanne gibi bir görünüm çizebilirim,» dedi. «Aç karnımla binlerce defa Luxembourg Müzesi'nde dolaşa dolaşa çizmesini Cezanne'dan öğrendim. Eminim, çizdiklerimi o da beğenir, kendisinden ders aldığım için memnun kalırdı.» «Johann Sebastian Bach'tan da bir hayli şeyler öğrenmişti. «**'Silahlara Veda'**nın ilk bölümlerinde evet kelimesini defalarca kullandım, bilinçli bir şekilde, Johann Sebastian Bach'ın **müziğinde 'contrepoint'** da bir noktayı tekrarladığı gibi. Bazan onun gibi yazabiliyorum — ya da beğeneceği tarzda. Böyle insanlarla anlaşmak kolaydır, hepimiz öğrenmeye muhtaç olduğumuzu biliyoruz.»

Müzeden çıktığımızda yağmur yağıyordu.

«Allah kahretsin, yağmurda dolaşmaktan hoşlanmam!» dedi Hemingway. «Allah kahretsin, ıslanacağım!»

BİRİNCİ BÖLÜM

I

Havana'nın alı al moru mor gündoğumlarında, hani, buz arabalarının barların kapılarına dayanmalarından önceki saatlerde; adım başı bir dilencinin bekleştiğini bilmem bilir miydiniz? Biz dokların ordan çıkıp «Pearl of San Francisço Café»ye yollandığımızda; bunlardan biri, çeşmeye ağzını dayamış lıkır lıkır su içiyordu. Bardan içeri girip çöktük; baktık, herifler bizi bekler dururmuş. Oturur oturmaz, biri halktı, hemen geldi.

«N'oldu?» diye sordu.

«Yapamayacağım,» dedim. «Bir yardımım dokunsun isterdim ama, söyledim geçen akşam da, imkânsız...»

«Çocuğun adını koymak sana ait...»

«İş parada değil. Yapamam, hepsi bu.»

Öbür ikisi de gelmişler, herifin omuzbaşından az ağlamaklı bakıyorlardı. Biliyordum, bulunmaz insanlardı; elimden gelen birşey olsaydı, gerçekten yapmayı da gönülden isterdim. İçlerinden iyi ingilizce konuşanı:

«Sefer başına bir binliğin, temiz...» dedi.

«Üzmeyin beni,» dedim. «Yapamayacağımı söyledim işte...»

«İşler yoluna girsin, bu böyle kalmayacak, biliyorum, arkası gelir.»

«Biliyorum, tabiî. Ben de sizdenim, ama, yapamam dedim..»

«Niye?»

«Benim geçimim o tekneden de ondan. Elden gitti mi hapı yutarsın.»

«Tonla para kazanacaksın, bir yenisini alırsın sen de..»

«Nerde, delikte mi?»

Üzerime varırlarsa, razı edeceklerini sanıyorlardı her halde. Biri, sektirmeden sözü aldı:

«Peşin hemen bir üç binlik keseceksin. İyi para! Üstelik sonuncusu da olmayacak bu, biliyorsun..»

«Bana bakın,» dedim. «Burada başkan kim olursa olsun iplediğim yok. Ama Amerika'ya 'konuşan' hiçbir şeyi taşımam da, götürmem de..»

İçlerinden biri kızdı:

«Yani gammazlarız diye mi korkuyorsun?» dedi.

«Ben konuşan birşey dedim.»

«Gammazcı mı sanıyorsun sen bizi be?»

«Hayır.»

«Gammazcı ne demek biliyor musun sen?»

«Ağzı kalabalık demek.»

«Biz onlara n'aparız, onu da biliyor musun?»

«Ötme fazla. Siz geldiniz, böyle böyle dediniz. Benim birşey yaptığım yok.»

Demin benimle ilk konuşan, deli bozuğu:

«Kapa gaganı Pancho!» diye önledi.

«Baksana ne diyor?» dedi Pancho; «Gammazlarmışız sonra..»

«Bakın,» dedim. «Ben size 'konuşan' şeyleri taşıyamam, götüremem dedim. Kaçak içki konuş-

maz, 'sarıkız' konuşmaz; ama insanoğlu konuşur.»

Pancho'nun kızgınlığı geçmemişti.

«Çinliler de mi konuşurmuş?» dedi.

«Konuşurlar ya, ne dediklerini ben anlamam.»

«Demek öyle, ha?»

«Öyle! Akşam da söyledim size. Yapacak olsam..»

«Sen de konuşmazsın, değil mi?» dedi Pancho.

Düş kırıklığına uğramışlardı. Hele Pancho'nun, bu işi niçin almadığıma bir türlü aklı yatmıyordu. Kızgınlığı, sinirliliği hep bu yüzdendi. Sorduğuna karşılık vermedim, geçtim.

Sinirli sinirli yeniden:

«Gammazcı değilsin değil mi sen hiç?» dedi, sordu.

«Sanmam. Dilim kısadır,» dedim.

«Ne demek bu?» dedi. «Ne yani?»

«Bak reis,» dedim. «Sabah sabah kafasını ütüleme adamın. Şimdiye kadar çok kimselerin kanına ekmek doğradığın belli. Ama, ben daha acı kahvemi bile içmedim.»

«Demek ben birçok kimselerin kanına girmişim, ha?»

«Vızgelir bana. Hem sen kızmadan, doğru dürüst bir iş yapamaz mısın Alla'sen?»

«Daha yeni kızıyorum...» dedi. «Üstelik seni şuracıkta öldürüvermek müthiş hoşuma gidecek...»

«Bas be!» dedim. «Amma kestin...»

Birinci;

«Haydi yürü sen, Pancho..» dedi, çekti onu, sonra bana dönüp:

«Çok üzüldüm..» dedi. Yapıvereydin iyi olacaktı.»

«Ben de üzüldüm..» dedim. «Ama elimden gélmez..»

Üçü bir olup kapıya yöneldiler. Arkalarından bakıyordum : İyi insanlara benziyorlardı, giyimleri kuşanıları düzgündü; başları açıktı, para tuttukları da her hallerinden belliydi. İki sözlerinden biri, para üstüneydi zaten. Varlıklı Kübalıların İngilizcesiyle konuşuyorlardı.

İkisi kardeştiler, sanıyorum. Yalnız biri : Pancho, öbürlerine bakarak daha uzunca boyluydu. Güzel bir elbisesi vardı, saçları pırıl pırıldı. Konuştuğu gibi değildi herhalde. O kadar kötü adam değildi, sanmıyorum; yalnız, çabuk parlıyordu.

Kapıdan çıkıp sağa kıvrıldılar, alanın ordan kapalı bir arabanın onlara doğru geldiğini gördüm. N'olduysa o zaman oldu. Vitrin camları şıngırtıyla indi; kurşunlar tezgâhın üstünde dizili içki şişelerini bir anda tarayıp una çevirdiler. Makineli tüfeğin sürekli takırtılarıyla birlikte ortalıkta ne var ne yok, sağa sola uçuştu.

Tezgâhın ardına güç attım, kendimi. Sola kaydım, dışarıda ne olup ne bitiyor gözledim; otomobil durmuş, iki kişi de yanı başına çökmüşlerdi : birinde bir Thomson vardı. Öbüründe de otomatik bir tüfek. Thomsonlusu zenciydi. Öteki, şoför tulumu giymişti.

Kübalılardan biri daha ilk ağızda, büyük vitrinin önüne yüzü koyun kapaklanmıştı. Geri kalan ikisi, yanıbaşlarındaki **'Tropical birası'** yüklü at arabasının ardına sığınmışlardı. Araba Cunard barının önünde duruyordu. Atlardan biri

çökmüştü, ikincisi şahlanıp şahlanıp kurtulmaya çalışıyordu.

Kübalılardan biri fırladı, kaldırımı geçti, kenarındaki arabayı kendine siperledi. Thomsonlu zenci, geri çekildi; arabayı takır takır taradı. Bu da yetti zaten. Kübalı düştü, başı kaldırımın kenarına vurdu : Başını elleriyle tutup tam kalkıp kaçacağı sırada, zenci, Thomsonu yeniden doldurana kadar; şoför şakkadak vuruverdi onu. Her yan boş kovan doluydu. Gümüş gibi parlıyorlardı yerlerde.

Kübalı, vurulan arkadaşını ayaklarından sürüyerek arabanın arkasına çekmek istediğinde de, zenci, kaçırmadı. Yaylım ateşine dayandı. Derken, ortada Pancho göründü. Arabanın arkasından çıktı, sağlam atı siperledi kendine; yüzü kâğıt gibi bembeyaz kesilmişti. Elindeki kocaman Luğerle şoförü alnının ortalık yerinden vurdu attı. Tabancayı iki eliyle kavramıştı. Şoförden sonra, zenciye de nişan aldı; iki kere ateş etti.

Kurşunlardan biri otomobilin lâstiğini deldi, boşalan hava sokaktaki tozu toprağı ayağa kaldırdı. Zenci; on metre ya var ya yoktu, o kadarlık bir aradan, Pancho'yu vurup çökertti. Karnına gelmişti kurşunlar, üstelik Thomson'daki son kurşunlardı. Zenci silâhı fırlattı attı elinden.

Pancho düştüğü yerden doğrulmaya çalıştı. Lugeri hâlâ elindeydi. Kafası taş gibi ağırdı, kaldıramıyordu. Otomobilin yanı sıra kıvrılan şoförün tabancasını kapan zenci, Pancho'nun kafatasını bir anda darmadağın etti. O da düştü ardından.

Çarçabuk açık bir şişe buldum, diktim. Akıl sır ermiyordu. Gözümün önünde olup bitenlere

fena bozulmuştum. Tezgâh arkasından sürünüp mutfağa, oradan dışarı dar attım kendimi. Şenliği duyan soluğu bara koşmakta alıyordu. Kalabalığa aldırmadan yürüdüm, geçtim. Rıhtıma geldim.

Tekneyi kiralayan herif beni bekliyordu. Olayı ona da anlattım.

«Eddy nerelerde?» diye sordu.

«Şenlikten sonra hiç görmedim...»

«Başına bir hal gelmedi ya?»

«Hele canım! dedim ya, şenlik barda çıkmadı. Otomobil, Kübalıların arkalarından geldi, ilkinde vitrin önündeki herife ateş ettiler. Na, bak, tam böyle geldiler...»

«Görmüş gibi konuşuyorsun?» dedi.

«Oradaydım da ondan..» dedim.

Eddy göründü. Bana boyu daha da uzamış gibi geldi. Yürümesini şaşırmıştı.

«Geliyor işte..»

Eddy de bozuktu. Gerçi sabahları hiçbir zaman adam gibi olmazdı ama, bu defa gerçekten aklı başında değildi.

«Sen neredeydin?» dedim.

«Yere attım kendimi..» dedi.

Johnson :

«Gördün mü olanları sen de?» dedi.

«Boşverin şimdi, açmayalım Mr. Johnson,» dedi Eddy. «Aklıma geldikçe fena oluyorum zaten...»

Johnson :

«Biraz birşey iç sen..» dedi, bana döndü : «Ee, balığa çıkıyor muyuz?»

«Size bakar..» dedim.

«Havadan n'aber, iyi mi?»

«Dünkü gibi. Belki daha da düzelir.»

«Hadi öyleyse, yola...»

«Olur. Yemler gelsin, tamam..»

Bu acemi çaylak, üç haftalığına akıntı sırasında balık avı için tekneyi kiralamıştı. Gelgelelim, daha yüz dolarından başka zırnık gördüğümüz yoktu. Bu sözünü ettiğim yüz doları da, şuna buna, benzine falan harcamıştık. Her şeyiyle, sabahla da tekneye geliyordu. Eddy bulmuş getirmişti. Eddy'yi de ben bulmuştum. Gündeliğine dört dolar alırdı.

Johnson'a:

«Benzin alacağım..» dedim.

«İyi ya..» dedi.

«İyi ama, para gerek..»

«Ne kadar?»

«Bir galon yirmisekiz sent. Kırk galon koyayım ki yetsin bize. Onbir dolar yirmi sent tutuyor...»

Onbeş dolar verdi.

«Artanıyla bira, buz falan alayım mı, ister misin?»

«İyi olur..» dedi. «Borcumdan düşersin bunu da...»

Üç hafta da dile kolaydı hani! Sonunda çekip gidecekti o da. Her hafta parayı verdikten sonra n'olacaktı! Bunlar böyleydi, bir ay bıraksam bir ay avlanırlardı. Bir ay demeli, parama bakmalıydım ben de. Ama ilk balığa çıkışlarını bir görmeliydi ki... Acemiliği beni deliye çeviriyordu. Hiçbir şey söylemiyordum. İşler tıkırında oldukça mesele yoktu, tabiî. Kalabilirdi.

Kutunun birini açtı, sordu:

«Bir şişe bira ister misin?»

«Hayır, istemem...»

Yemleri aldığımız zenci, rıhtıma geldi; Eddy'ye hazır olmasını söyledim. Zenci yemleriyle atladı, limandan ayrılmaya başladık. Bir yığın uskumru getirmişti zenci: yemlik. Zokayı ağızlarından geçirip galsamelerinden çıkarıyor, bir güzel yarıyordu. Boydan boya açılıyordu. İğne öbür baştan çıkıyordu. Takıp takıp geçiriyordu. Eli bu işe son derece yatkın, simsiyah, tam bir zenciydi. Boynuna mavi bir atkı sarmış, gömleğinin içine sokmuştu. Başında eski bir hasır şapka vardı. En sevdiği şeyler yatsın uyusun, bir, bir de gazete okusundu. Çevrede ondan başarılı, ondan hızlı oltaya yem takan da yoktu üstüne.

Johnson:

«Sen de böyle becerebilir misin bu işi kaptan?» dedi.

«Evet..» dedim.

«Elinden geliyor da bu zenciyi ne demeye taşıyorsun ya?» diye sordu.

«Hele bir büyük balığa denk gelelim, görürsünüz..» dedim.

«O da ne demekmiş?»

«Zenci bu işi benim yapabileceğimden çok daha hızlı yapar...»

«Eddy bilmez mi?»

«Bilmez...»

Bana lüzumsuzun biri gibi geliyor...»

Zenciye de bir dolar gündelik veriyordum. O da bir dolarcığını her gece şurda burda çar-çur ederdi. Baktım, yine uyumaya hazırlanıyor ayakta.

«Lüzumludur, lüzumludur..» dedim.

Cabanas önlerinde avlanan büyük alamanaların, Morro'daki kayalıklara yakın demirleyip

denize oltalarını koyveren balıkçı filikalarının yanlarından geçtik. Kara bir çizgilikteki akıntıya tekneyi çevirdim. Eddy, zencinin hazırladığı yemlerle başımıza uçanbalıkları sırnaştırdı. Akıntı, gürül gürül gürüldüyordu. Üzerine doğru gittikçe kıyıdan doğru morumsu girdapların fır fır döndüğünü görüyorduk. Kocaman birini kanatlarını açmış sudan sıçrarken gördüğümde, Lindberg'in Atlas Okyanusunu aşarken çıkan resimlerini hatırladım.

Buralar bu uçanbalıkların kaynaştığı yerlerdi. Nereden bakılırsa bakılsın, denizde çok alçaktan uçan kuşlar gibi görülürlerdi. Johnson'a :

«Ne zaman canınız çekerse oltayı atarsınız..» dedim.

Beline kayışı dolamıştı. Takımları çıkardı, Hardy makarası, altı yüz şu kadar yardalık misina falan hep hazırdı.

Geriye baktım, dalgalar arasında yem takılı olta, tatlı tatlı sürükleniyordu. İki sırnaşık uçanbalık, bazan suyun altından, bazan da suyun üstüne sıçraya sıçraya ardımızı kovalıyorlardı. Akıntıda yağ gibi kayıyorduk.

«Sandalyadaki yerine takın çubuğu..» dedim Johnson'a. «Sonra el de ağırlaşır, taşıyamaz olursunuz. Balık vurduğunda, alsın sürüsün bırakın, hiç dokunmayın. Vursun, sürüsün az, sonra birden çeker alırsınız avınızı..»

Her Allahın günü bu dediklerimi tekrarlıyordum. Ama gönülsüzdüm de, aldırdığım yoktu hiç. Hani, elli derste balıkçılık öğretimi falan olur, ha ha der geçilir; öyleydi işte.

Öğrendiklerini sanırlardı, hem de daha yarılardayken böyle bellerlerdi. Sonra kendi başla-

rına bir halt karıştırmaya kalkarlar, tabii birşey bile yiyemezlerdi.

Johnson:

«Hava nasıl sence?» diye sordu.

«Daha da düzelecek..» dedim.

Pırıl pırıl bir gündü. Dümeni zenciye verdim, akıntının kenarından doğru doğuyu izlemesini tembihledim; arkaya geçtim. Johnson, gözleri yem takılı oltada, oturuyordu.

«Öteki oltayı da atayım mı?»

«İstemem, istemem..» dedi. «Bu iyi, gelsin hele, kavga döğüş kendim yakalamak istiyorum balığımı..»

«İyi..» dedim. «Eddy de salsın, birşey vurursa yardım eder, ha?»

«Hayır. Biri yeter bana..» dedi.

«Nasıl isterseniz.»

Zenci dümen kırmıştı. Akıntının az ötesinden fırıl fırıl fırlayan uçanbalıkları gözlüyordu. Arkaya baktım, güneş altında Havana şipşirindi, geminin biri Moro'yu geçmiş, limanın ağzından dışarı çıkıyordu.

«Bugün kısmetinizde koca bir balıkla karşılaşmanız mümkün gibime geliyor Mr. Johnson..» dedim.

«Artık o kadarı da olsun,» dedi. «Ne kadardır denize çıkıyoruz?»

«Bugünle üçüncü haftaya bastık..» dedim.

«Daha mı yani?» dedi, «Daha mı?»

«Bunlar garip balıklar.. Mevsimi gelmeden, ilâç için arasanız bulamazsınız. Bir de akını başladı mı, denizi doldurup doldurup taşırırlar sanki. Arkası kesilmez. Şimdi artık zamanı. Akıntı iyi. Beklenen rüzgâr da çıktı çıkacak neredeyse..»

«İlk geldiğimizde hep küçüklerine rastlıyorduk.»

«Evet. Size söylemiştim zaten, küçüklerinin arkasından büyükleri de sökün ederler..»

«Siz kaptanlar birbirinizin eşisinizdir hep. Ağzınız birdir : vakit geçti dersiniz, rüzgâr biçiminde değil dersiniz, ay şöyle değil dersiniz. Ama, iş paraya gelince santim şaşmazsınız...»

«Erkenin de, geçinin de, rüzgârının da canı cehenneme! Sizlere bıraksak; kıyıda, güzelim havada oturup bel bel denize bakarsınız..»

«Bugün hava tamam mı, onu söyle sen?»

«İyi iyi..» dedim. «Sürüyle tutacağınıza bahse girerim..»

«İnşallah!» dedi.

Akıntının ağzındaydık. Eddy aşağıya inmiş, yatmıştı. Ayaktaydım, bir kuyruk görmeye çalışıyordum. Zenci, olduğu yerde sütçü beygiri gibi uyukluyordu. Geceleri uyuduğu yoktu ki..

«Bir şişe bira uzatır mısın bana kaptan?» dedi Johnson.

«Olur,» dedim, aşağıya indim, buzlu biralardan birini aldım.

«Sen içmeyecek misin yine?»

«Hayır. Akşamı bekleyeceğim...» dedim.

Şişeyi açtım, tam ona uzatıyordum ki, kocaman bir kılıç balığının kol kadar kahverengi kılıcının sudan fırlayıp yemlik uskumruya şimşek gibi atıldığını gördüm. Bir ağaç gövdesini andırıyordu.

«Gevşet!» diye bağırdım.

«Daha yutmadı yemi..»

«Kaçırma, aman!.»

Balık çok derinlerden gelmiş, yemi ayarlayamamıştı. Yeniden geri dönüp gelecekti.

«Hazır ol, kapar kapmaz sektirme sakın!.»

Balık dönmüştü, suyun altından geliyordu. Yanlarındaki mor kanatlar kahverengilik dolu derisinden kolaylıkla ayrılıyordu. Denizaltı gibi geldi, kanatları suyu bıçak gibi yarıp attılar; yeme arkadan vurdu, kılıcı suları ikiye ayırdı.

«Bırak yutsun..» dedim.

Johnson elini makaradan aldı, misina vıcır vıcır boşalmaya başladı. Balık kıyıya doğru baş vermeye çalışıyordu. Döndükçe karnı gümüş gümüş yanıyordu.

«Biraz sar hele..» dedim. «Çok değil ama..»

Makarayı çevirip sardı.

«Çok değil,» dedim. Misina gerilmişti. «Bir sar, iki bırak. Yakaladık. Kaçmaya kalksın, bırak bakalım..»

Johnson, oltayı kendi haline bıraktı, çubuğa sarıldı sımsıkı.

«Tart tart! Çok bırakma, beş - altı defa tart!»

Balık bir kaç kez oltaya asıldı, eğdi. Çubuk sarktı. Tekneye yaklaşıp yaklaşıp ansızın kıyıdan yana atıyordu kendini. Suları bembeyaz köpürtüyordu. Döndü mü, karnı par par yanıyordu güneşte.

«Sar azıcık..» dedim.

«Tamam tamam...» dedi.

«Vurduk,» dedim. «Sar çabuk!»

Balık yeni baştan suları yara yara geldi. Ağzına takılı iğneyi görüyordum. İzleri belliydi. Doğrusu çok güzel bir balıktı. Şimdi tam gümüş parlaklığını almıştı, kanatları mor mordu. Kocaman bir tomruğa benziyordu.

«Kaçıyor,» dedi Johnson. Misina gevşemişti.

«Sar şimdi,» dedim. «İyi yuttu. Sar hepsini..» Zenciye seslendim.

Balık birincide de, ikincide de gelip, gelip suları iki yanımıza savurdu. Ters dönüyor, kurtulmaya savaşıyordu.

«Şimdi soluğu kaçmada alacak,» dedim. «İğneyi iyice yuttuysa, elimizden kurtulamaz. Sal gitsin sen, bol bol var misinamız.»

Olta boşaldıkça boşaldı. Balık, bütün o büyük balıkların yaptığı soydan, kuzey-batıya yöneldi, başını almış gidiyordu. Durup dinlenip sıçrıyordu sudan, yarış motorları gibi gidiyordu.

Ardına takıldık, dümene geçtim; ikide bir Johnson'a oltaya sahip olmasını bağırıyordum. Derken, çubuk eğildi, eğrildi; anladım. Kişi tecrübesiz olursa, oltanın boşaldığının hemencecik farkına varmaz. Suyun misinaya belli bir basıncı, ağırlığı vardır. Olan olmuştu.

«Kaçırdık!..» dedim.

Balık suda daha sıçrayıp duruyordu. Gözden kaybolana kadar da sürdürdü bu sıçrayıp hoplamasını. Balık da balıktı hani!

«Oltada ağırlığını duyuyorum hâlâ,» dedi, Johnson.

«Senin o dediğin oltanın kendi ağırlığı..» dedim.

«O kadar da sarmıştım. Belki ölmüştür..»

«Baksana,» dedim, «Hâlâ sıçrayıp duruyor.»

İki mil öteden suları sağa sola sıçrattığı görülüyordu. Sürüklemiş; germiş germiş, misinayı koparmıştı sonunda. Johnson'a hak verdim. Büyük balıkta oltayı sarmak kolay değildi öyle. Ma-

karayı balığın keyfine bırakacaktık. Boşalmamıştı da.

«Sana bırak istediği kadar sürüsün dedim.»

«Ama alıp götürüyordu.»

«Götürsün, n'olacak?»

«Ben de çekeyim dedimdi.»

«Dinle,» dedim, anlattım: «İğneyi yuttuklarında misinayı bırakıvermezsen, kopar böyle. Koparmayacakları misina yoktur hiç. Baktın, başlarını alıp gidiyorlar, bırakacaksın gitsinler. Senin o çarşı pazarda gördüğün balıkçılar bile, balina oltası kullansalar da, kılıç çıktı mı karşılarına, asılmazlar hemen. Sonra biz bu tekneye niye bindik? Nereye kadar kaçarlarsa artlarını kovalayalım diye. Kaça kaça yorulurlar, bitkin düşerler, o zaman, armut piş ağzıma düş olur, çekersin..»

«Koparmasaydık, yakalayacak mıydık ki?»

«Mümkündü.»

«Dayanamazdı değil mi daha fazla?»

«Başka bir numara yapmağa kalkardı. Ama kaçıncaya kadar hiçbir şey yapmazlar; çekişme, kaçarken olur zaten..»

«Hele sen sar şunu da.» dedim.

«O halde başkasına bakalım..» dedi.

Bizim balığı ele geçirmemizden de, kaçırmamızdan da Eddy'nin haberi olmamıştı. Güverteye yeni çıkıyordu.

«N'oldu?» diye sordu.

Sarhoşlayana kadar Eddy'den iyisi yoktur teknede. Bir kere içmeye başlamaya görsün, eler tutarlığı kalmazdı. Baktım; upuzun, ayaktaydı, ağzı çarpılmıştı. Gözlerinin çevresi kırış kırıştı güneşte, bembeyaz kesilmişti. Aşağıdayken içip

içip sızdığını o saat anladım. Saç baş da darmadağındı.

«Çek bakalım bir şişe bira daha..» dedim.

Kasadan bir şişe aldı, asıldı.

«Öyleyse Mr. Johnson,» dedi; «gideyim, bari uykumu tamamlayayım ben de. Biraya teşekkür ederim efendim..»

Hey gidi Eddy! Balık onun için önemli değildi hiç.

Öğleye yaklaşırken, oltaya bir balık daha vurdu. Ama çok sürmedi, öyle bir gerisin geri püskürttü ki yuttuğu iğneyi, aman Allah!

Johnson :

«Şimdi ne halt karıştırdım?» diye sordu şaşkın şaşkın.

«Hiçbir şey..» dedim. «Yalnızca kanmadı seninki.»

Eddy uyanmış, yeni bir şişe biraya koşmuştu.

«Anlaşıldı anlaşıldı Mr. Johnson,» dedi. «Sizin hiç talihiniz yok bu balık işinde. Belki kadından yana öyle değilsinizdir. Mr. Johnson, bu akşam birlikte gezmeye ne dersiniz?»

Karşılık beklemeden döndü, gitti yattı yine.

Saat dörde doğruydu; akıntıya karşı, güneşi de arkamıza almış, süzüle süzüle geriye dönüyorken, ömrümde görmediğim büyüklükte, simsiyah bir kılıç Johnson'ın oltasına takılıverdi. O zamana kadar üç dört tüylü turna balıklarından yakalamıştık ancak, onları da, zenci, oltada yem diye kullanıyordu. Kılıç, turnayı bir hamlede yutmuştu. Ama çok sürmedi, iğneden o da kurtuldu. Johnson makarayı tutturdu, çubuğu da dizleri arasına sıkıştırdı. Sabah beri kolu kanadı kırılmıştı tutmaktan. Oltanın sudan gelme ağırlığı yo-

ruyordu. Yem de kocaman bir yemdi. Baktığımda, enikonu kendini bırakmıştı. Bu böyle kendini kapıp koyvermişlikte korkulu birşey yoktu ya, balığın vuracağı da yoktu tabiî.

Dümene geçmiş, akıntı kenarından eski çimento fabrikasının karşı sırasından tekneyi geçiyordum. Kıyı hem yakındı, hem derin değildi. İşte o anda, bomba patlamışçasına suların altı üstüne geldi, kabarıp göğe yükselir gibi oldu; bu gürültü patırtının hemen ardından da suyun üstüne ağzı yarı açık, mor mor, üstelik siyah karışığı bir kafayla upuzun bir kılıç çıktı. Kapkara bir kılıçtı. Kılıcı var ya kılıcı, beyzbol sopası iriliğindeydi, öyle kalındı.

Kuyruğu suyu şap şap dövdü. Yeme atılırken de dimdikti, kaskatıydı. Derisi koyu mordu, karamsı birşey. Gözünün biri, çorba kâsesince vardı. Bin pound çekerdi sağlama. Johnson'a bırakmasını, elleşmemesini bağıracaktım ki; sözler ağzımda yarım kaldı. Johnson yerinden hoplamış, çubuk, eğildikçe eğilmişti, Johnson'un karnına çarpıp beraberinde bütün takım taklavatı da sürükleyerek denize uçmuştu. Makarayı tutturmuştu oysa, çubuğu da bacakları arasında sıkıştırarak tutuyordu; kemerlerinden sandalyaya bağlı olmasaydı, herifin yerinde yeller esecekti hanideyse.

Motoru stop ettirdim, kıça koştum. Karnı üstüne kapanmış kıvır kıvır kıvranıyordu.

«Bugünlük yeter herhalde..» dedim.

«Neydi o öyle be?» diye sordu.

«Kara kılıç..» dedim.

«Nereden çıktı, nasıl oldu birdenbire?»

«Sen ettiğine bak..» dedim. «Makara iki yüz

elli dolar. Belki de almaya kalksam daha pahalıdır şimdi. Çubuğu kırkbeş dolara almıştım. Altıyüzotuzsekiz yardalık misina da gitti gider..»

Johnson'un arkasında Eddy bitiverdi.

«Mr. Johnson..» dedi. «Söyledimdi, talihinize küsün siz. Ben hayatımda böyle şey görmedim birader.»

«Kes be sarhoş herif sen de!» dedim.

«Söyledim ya size Mr. Johnson, olur şey değildi valla'a... Hiç böylesini görmemiştim..» dedi Eddy.

«Bu çeşit bir balık takıldığında, ben n'apabilirdim ki?» dedi Johnson.

«Hani, ne diyordun peki, ben tek başıma savaşacağım, bir balık tutmalıyım demiyor muydun?» dedim. Canımı sıkıyordu artık.

Johnson:

«Çok büyüktü,» dedi. «Sanki bana ağzımın payını vermeye çıkmıştı karşıma.»

«Seni öldürebilirdi de!» dedim.

«Onu da yakalarlar..»

«Yakalarlar ama, kimler? Balık tutmasını bilenler, tabiî. Kolaycacık yakalayıvereceklerini de pek sanma.»

«Onlardan birini tutmuş bir kızın resmini görmüştüm bir yerlerde..»

«Tabiî,» dedim. «Hâlâ da yakalıyorlar. Bekliyorlar balık yemi iyice yutsun, midesine gidip takılsın. Haydi deyip çektiler mi, balığın bağırsaklarını da birlikte çekiyorlar. Balık suyun üstüne çıkıyor, ölüyor. Ağızda bir yere iğneyi taktıktan sonra, mesele değildir artık.»

«Öyle ama,» dedi Johnson. «Onlar usta kişi-

ler. Peki, bu durumda avlanmaktan ne tad alırlar acaba?»

Eddy atıldı:

«Çok doğru Mr. Johnson,» dedi. «Tad almıyorlarsa, niye yapıyorlar, öyle ya? Siz de olta atıyorsunuz, hoşlaşmıyorsanız ne demelere yapıyorsunuz bu işi?»

Olanlara canım sıkılmıştı bayağı. Konuşmalarını dinlemiyordum bile. Zenciye, tekneyi Morro'ya çevirmesini söyledim. Başka tek kelime konuşmadım ağzımı açıp. Eddy, elinde şişe; bir sandalyaya kurulmuş, Johnson da yanındakine ilişmişti.

Aradan biraz geçti, Johnson:

«Kaptan!» diye seslendi. «Bir karışık yapar mısın bana?»

Yine ses etmedim. Ona da, kendime de karışık viski yaptım. Aklım başka yerlerdeydi; Johnson onbeş gündür balığa çıkıyordu; en usta balıkçının yılda bir ele geçirebileceği Allah Allah bir balık yakalamış, yüzüne gözüne bulaştırarak kaçırmıştı. İş balıkla, balığı kaçırmakla bitse, canım yanmayacaktı. Bizim takımlar da gitmişti. Bunları düşüneceğine, yarı buçuk akıllı bir sarhoşla oturup içki yarıştırıyordu.

Rıhtıma yanaştığımızda, zenci durdu, gitmedi. Johnson'a:

«Yarın çıkıyor muyuz yine?» diye sordum.

«Artık istemem,» dedi. «Böyle balık avına karnım doydu.»

«Zencinin parasını verecek misiniz?»

«Ne kadar borcum var ona?»

«Bir dolar. İsterseniz bir kaç kuruş da bahşiş verirsiniz.»

Johnson, zenciye bir dolarla iki Küba yirmi sentliklerinden verdi. Zenci bozuklukları göstererek sordu:

«Bunlar niçin?»

«Bahşiş,» dedim İspanyolca. «Yoruldun, karşılık diye veriyor sana..»

«Yarın gelmeyecek mi?»

«Gelmeyecek.»

Zenci yem torbasını topladı, kara gözlüklerini taktı, başına hasır şapkasını yerleştirdi güzelce, eyvallah bile demeden kuyruğunu topladı gitti. Zenci menciydi ya, içimizden kimseyi iplediği yoktu.

«Hesabı ne vakit kapatmak istersiniz, Mr. Johnson?» diye sordum.

«Sabahleyin bankaya uğrayacağım,» dedi. «Öğleden sonra da oturur hesaplaşırız.»

«Hesabın kaç günlük olduğunu biliyor musunuz?»

«Onbeş..»

«Hayır. Bugünle onaltıncı gün. İki günümüz de haybeden geçti, etti onsekiz. Olta ile misinanın zarar ziyanı da var..»

«Takımlardan bana ne. Onlar sana ait..»

«Hayır beyim, bugün, sizin yüzünüzden güme gitti hepsi..»

«Her gün olta kirası ödüyorum ya ben, gerisi sana ait..»

«Sizin bir kusurunuz olmadan oltayı balık koparsaydı, iş değişirdi. Sizin ihmaliniz yüzünden gitti takımlar.»

«Balık dur demeye kalmadan alıp götürdüyse, ben n'apayım?»

«Ben, size çubuğu yuvasına yerleştirin iyice, makaraya da göz kulak olun, dememiş miydim? Yapmadınız ki!»

«Bunu hesaba katmaya hakkınız yok.»

«Yahu,» dedim, «sen bir araba kıralamaya kalksan, sonra da uçurumun birinden teker meker yuvarlasan onu, parasını ödemeyecek misin yani?»

«İçindeysem, ödemem tabii..» dedi Johnson.

Eddy de söze girdi:

«Aman, işte bu çok güzel Mr. Johnson! Kafanı çalıştırsana be kaptan; içindeyse, zaten mortoyu çekmiş olacak, kimseye de zırnık koklatmayacak. Ne iyi, ne iyi!»

Sarhoş Eddy'ye boşvererek :

«Bütün ıvır zıvırıyla takımlar için ikiyüz doksanbeş dolar bayılacaksın ayrıca..» dedim Johnson'a.

«Bu ne biçim iş?» dedi. «Hiç hakkın yok ya, hadi neyse..»

«Bugün almaya kalksam, o takımları üçyüzaltmış dolardan kuruş aşağısına alamam. Misinayı boşver, öylesi bir balık, adamın bütün misinalarını alıp götürür, senin suçun yok. Şimdi şurada bu sarhoştan başka birisi olsaydı, dediklerimin doğruluğunu kabul ederdi hemen. Biliyorum, epey bir para tutacak ya, benim de hepsini yeni takıma vereceğimi düşünün. İnsanın takımları iyi olmalı ki, balık tutabilsin. Yoksa, hava civa..»

Eddy dayanamadı:

«Mr. Johnson..» dedi, «Kaptan sarhoşun biri olduğumu söylüyor. Öyleyim ama, yine de kaptan haklıdır. Yerden göğe kadar hakkı var onun..»

«İyi ya..» dedi Johnson sonunda. «Sizi daha fazla üzmek istemem. Madem öyle diyorsunuz, öyle olsun. Ne yalan söyleyeyim, benim pek aklım ermedi ama, ödeyeyim hepsini de kurtulayım: onsekiz günlük otuzbeş dolardan, bir de ikiyüz doksan beş dolar takımlardan borcum var size..»

«Bana bir yüz dolar vermişliğiniz vardı,» dedim. «Masrafların bir listesini çıkarırım size. Ötеberinizi de hazırlarız..»

«İyi olur ya..» dedim.

«Bu konuda hiç meraklanmayınız Mr. Johnson..» dedi Eddy. «Gözünüz arkada kalmaz. Kaptan, ananız gibi her şeyi düzenler sizin için.»

«Yarın sabahleyin bankaya uğrar, öğleden sonra da size inerim,» dedi. «Artık öbür günkü vapurla giderim, n'apalım!»

«İsterseniz biz götürelim, yol parasından kurtulursunuz..»

«Hayır..» dedi. «Vakit kaybederim sonra..»

«Siz bilirsiniz!» dedim. «Birşeyler içer miyiz?»

«İşte bu güzel!» dedi. «Epey yorulduk ha, değil mi?»

Üçümüz de teknenin kıçına oturduk, viskilerimizi çektik.

Ertesi günü hep tekneyle uğraştım durdum. Yağını değiştirdim, benzin koydum; ötesiyle berisiyle meşgul oldum. Öğle olunca da kırk sente nefis yemekler veren Çin lokantasına gittim, bir güzel karnımı doyurdum. Bunlar kolonya, yelpaze, tarak gibi palavra şeylerdi. Alış verişten sonra, Donovan'a uzandım. Bir bira içtim, ihtiyarla çene yarıştırdım. Rıhtıma varana kadar daha üç dört meyhanede durak verdim. Cunard'da Frankie'ye rastladım. Hadi, orda da çektik kafa-

ları. Tekneye geldiğimde, cebimde kırk sent mi ne kalmıştı. Frankie de benimle gelmişti rıhtıma. Buzlukta kalan biraları açıp Johnson gelene kadar Frankie'yle çekmeye başladık.

Eddy, ne gece, ne de bütün gündüz ortalıklarda yoktu. Ama çok sürmez, Johnson'ın para getirmesine yakın çıkıverirdi bir yerden. Donovan, dün gece ikisinin de geldiklerini, içki içip borca yazdırdıklarını söylemişti. Bekledik, bekledik; Johnson'ın gelme saati çoktan geçmişti. Bayağı merak eder oldum. Görüleceği her yere kendisini rıhtımda, teknede beklediğim haberini bırakmıştım. Belki de uyanamamıştı, geç yattıysa akşam; bankalarda öğleden sonra üç buçukta kapanıyorlardı. Üzerimizden bir yolcu uçağı geçti; saat beş buçukta, iyiden iyiye bozulmaya başladım.

Saat altı oldu, Frankie'yi otele Johnson'a bakmaya gönderdim. Ola ki, herif hastalanmıştı da çıkamamıştı otelden. Geç vakte kadar hep bekledim. Sonunda bizim sekizyüzyirmibeş doların deve olduğuna iyiden iyiye aklım yattı. Frankie de gideli bir saat falan olmuştu. Saçını başını yola yola döndü geldi.

«Uçağa binmiş gitmiş..» dedi.

Tamam, düşündüğüm çıkmıştı. Konsolosluk kapalıydı, cebimde kırk sentten metelik fazla yoktu; uçak ise şimdiye çoktan Miami'ye inmişti bile. Telgrafa ne para vardı, ne vakit. Mr. Johnson'da değildi suç; bendeydi. Daha aklı başında davranmalıydım.

«Boş ver be Frankie,» dedim, «N'olacak, hadi biz Mr. Johnson'ın biralarından içelim de, neşemizi bulalım..»

Herifin aldığı Tropical biralarından daha üç şişe, olduğu gibi duruyordu. Frankie de benim kadar bozulmuştu işe. Neden bozulmuştu bilmiyorum ya, suratı benimki gibi çarşamba pazarına dönüktü. Başını iki yana sallayıp sırtımı sıvazladı.

Olanla bitene ne denir! Yanmıştık, beş yüz otuz dolar tekne kirası,- üçyüz şu kadar da takımlarınki... Hey Allah! Limanda beni çekemeyen şom ağızlıların ekmeğine yağ sürülmüştü. Şakır şakır göbek atarlardı artık. Gizliden gizliye Amerika'ya adam kaçıran tayfası da bayılacaktı zevkten. Dün de üç baldırı çıplağı biner kâğıttan götürmeye yanaşmamıştım; iyi mi! Dilediklerini yaptırırlardı oysa.

Hadi bakalım, uzun sözün kısası, n'olacaktı? Kaçak içki taşıyamazdım, satın almak için yine para gerekti adama. Hem kasaba içki kaçıranlarla dolup taşıyordu. Ama eve ekmek, tuz götürmem gerekli, yazı açlıktan nefesimiz koka koka geçiremezdik ya! Ev geçindiriyorduk. Bereket, liman rüsumunu geldiğimizde ödemiştim. Hoş, giriş çıkış için buna zorunluyduk da ondan, yoksa... Allah kahretsin, benzin alacak para da yoktu, tüh! Mr. Johnson'ı adam saymamızdan doğduydu bunlar hep.

«Birşey yapmalı, bir iş becermeli be Frankie..» dedim. «Para getirecek bir dümen çevirmeli.»

«Tabiî ya..» dedi Frankie. Rıhtımda ne bulursa, ne iş olursa yapar, eline geçeni de akşamına içkiye yatırırdı. Eddy'nin bir başka çeşidiydi. Ama özü sözü doğru, altın yürekli bir herifti. Üstüne yoktu. Tekneyi aldığımdan bu yana tanırdım. Arada bir de bana yardım ederdi ufak tefek

işlerde. İçki kaçırmayı boşlayıp kılıç balığı avına döktükten sonra işi, pek görüşememiştik. Şurda burda rastlaşıyorduk, Konuşacağına gülümserdi, budalalığından değil, ağır işitirdi.

«N'olursa olsun taşır mısın teknenle?» dedi.

«Tabii..» dedim. «Ucunda para olsun da boş koy ötesine..»

«N'olursa mı?»

«N'olursa..»

«Anlıyorum,» dedi. «Nerde bulunursun aranırsan?»

«Perladayım..» dedim. «Acıktım. Yemeğe ordayım..»

Yirmibeş senti verdim mi, karnımı doyurabilirdim ,ucuzunaydı. Frankie'yle yürüdük. Ayrılırken el sıkıştık, sırtımı sıvazladı.

«Üzülme sen..» dedi. «Frankie'de dümen çok. İş çok. İçki çok. Ama para yok. Ama arkadaş çok. Üzülme hiç..»

«Hadi hoşça kal Frankie!» dedim. «Sen de üzme tatlı canını be..»

II.

Perla'ya gidip oturdum. Patırtıda güme giden vitrin camının yerine bir yenisini takmışlardı. Epey bir kalabalık vardı, yiyorlar, içiyorlardı. Masaların birinde de domino çeviriyorlardı. Bir börülce çorbası, yanında haslanmış patatesli pirzola söyledim, bir şişe de Haturey birası çektim üstüne. Garsona geçenki olayı sorayım dedim, ba-

na mısın demedi. Korkudan ağızlarını bıçaklar açmıyordu.

Yemek faslını bitirdim, şöyle bir arkama yaslanıp cigara tellendirdim. Çok geçmemişti ki, Frankie, arkasında kıl pranga kızıl çengi bir herifle bitiverdi.

Sokuldular.

«İşte Mr. Sing,» diye tanıttı Çinliyi Frankie, bir yandan da gülümsüyordu. İşi, kaşla göz arasında bitiriverdiğine memnun mu memnundu.

Mr. Sing gibilerini doğrusu ya, ilkti, görüyordum. Çinli minliydi ama, ingilizceyi bülbül gibi şakıyordu. Beyaz bir elbise giymişti, içinde ipek gömleği, boynunda siyah bir boyunbağı vardı; başındaki şapkası da tanesi yüz yirmibeş dolara satılan Panama şapkalarındandı.

«Bir kahve içer misiniz?» diye sordu.

«Siz de içerseniz.»

«Teşekkür ederim. Burada kendi aramızda konuşabilir miyiz?»

«Etrafa aldırmayın siz..» dedim.

«Peki,» dedi. «Madem öyle, mesele yok. Bir tekneniz varmış?»

«Otuz sekiz ayak uzunluğunda. Yüz beygirlik Kermath motörlü..»

«Öyle mi?» dedi. «Ben daha büyük birşey sanıyordum.»

«İkiyüzaltmışbeş parça sandık alır içi..»

«Bana kiralar mısınız?»

«Ne iş için?»

«Sizin de gelmeniz gerekli değil. Ben bir kaptanla bir tayfa bulacağım.»

«Öyleyse olmaz,» dedim. «Tekne nerde ben orda, isterseniz.»

«Demek öyle?» dedi, durdu düşündü. «Bizi bir parça yalnız bırakır mısınız?» dedi Frankie'ye. Frankie gözlerini dört açmış, gülümseyerek bakıyordu.

«Sağırdır.» dedim. «İngilizceden de çakmaz fazla.»

«İspanyolca söyleyin o halde; dolaşsın bir, sonra gelsin.»

Frankie'ye işmar ettim; kalktı, bana doğru yürüdü.

«Siz İspanyolca bilmiyorsunuz herhalde..» dedim.

«Bilmiyorum..» dedi. «Şartlarınızı konuşalım.. Nasıl olacak?»

«Meteliğe kurşun atıyorum..» dedim.

«Orası malûm..» dedi. «Teknenin borcu harcı yok ya, rehinliği falan?»

«Hayır.»

«Tamam..» dedi. «Peki, acaba mutsuz yurttaşlarımdan kaçını alır tekneniz?»

«Mal onlar mı?» dedim.

«Onlar.»

«Nereye?»

«Bir günlük yola..»

«Valla'a..» dedim. «Yanlarına birşey almazlarsa onikisi falan sığar tekneye..»

«Eşya meşya olmayacak yanlarında..»

«Nereye bırakacağım?»

«Size bağlı. Nereye dilerseniz..» dedi.

«Yani, canım nereyi çekerse oraya çıkartabilir miyim?» dedim.

«Tortugas'da bırakırsanız, tabiî, daha iyi olur. Geçen bir gemi onları ordan alacak da..»

«Loggerhead Key'deki Tortugas fenerinde haldır haldır çalışan telsizi n'apacağız?» dedim. «Geleni geçeni gözlerler hep...»

«Haklısınız,» dedi. «Onları oraya bırakmak da pek akıl kârı olmayacak.»

«N'olacak, peki?»

«Siz, uygun bir yer bulur çıkartırsınız artık.»

«Olur.»

«Herhalde uygun bir yer seçersiniz.»

«Gemi, onları Tortugas'a uğrayıp mı alacak?»

«Ne münasebet,» dedi. «Budalalık olur.»

«Adam başına ne veriyorsunuz?»

«Elli dolar.»

«Açmaz.»

«Yetmiş beş olsun,» dedi. «Ne buyurulur?»

«Adam başına siz ne alıyorsunuz?»

«Karıştırmayın orasını,» dedi. «O başka, bu başka. Hem bu işin arkası durmaz. Bol bol neşenizi bulursunuz.»

«Evet ama,» dedim. «Bu biçili fiyatların kırılmasını etkilemez mi acaba?»

«Boş verin şimdi böyle şeyleri..» dedi. «Parça başına yüz dolar diyelim, olsun bitsin..»

«Bir de paçayı kaptırdık mı, içerde kaç yıl ömür türpüleyeceğimi biliyor musunuz siz?» dedim.

«On yıl..» dedi. «En fazlası on yıl.. Ama, içeri tıkılmanız için ben hiçbir sebep görmüyorum bay kaptan! Gözünüze kestirip yükünüzü aldıktan sonra, işin bu yola dökülüp dökülmemesi size bağlı artık.»

«Ya gerisin geriye gelirlerse yine?»

«Mümkündür ama, bundan sizi sorumlu tutamam tabii. Dönerlerse, yine geldikleri gibi gi-

derler. Hem bu seferkinin pek de aklı başında bir yolculuk olmayacağını bilirler.»

«Ya bana asılırlarsa?»

«Kolay kolay..» dedi. «Konsolosluğa bir haber uçururuz o zaman da.»

«Oldu,» dedim.

«Başlangıç için biniki yüz dolar Kaptan. Hiç fena para değil..»

«Parayı ne zaman alıyorum?»

«Oldu der demez iki yüzü peşin. Binini de yükü alınca.»

«İki yüzü aldım diyelim, ya toz olursam sonra?»

«Meraklànmayın, eminim,» dedi, gülümsedi. «Fazla birşey yapamazsınız da zaten.»

«Peşin olan ikiyüz dolar yanınızda mı?»

«Elbette.»

«Koyun tabağın altına onu,» dedim.

Parayı tabağın altına koydu.

«Pekâlâ,» dedim. «Gündüzün olmaz, karanlık basınca yaparız işi. Yükü nerden alacağım?»

«Bacuranao'ya ne dersiniz, iyi mi?»

«Tamam! Siz artık işi dümenlersiniz.»

«Oldu!»

«İşe gelelim. İki defa ışığı yakar söndürürsünüz, görür görmez gelirim. Kayığa doldurur getirirsiniz, siz de içinde olursunuz kayığın. Paranın gerisi üzerinizde olmalı. Paramı almazsam, tekneye kimsenin adımını attırmam; ona göre.»

«Merak etmeyin. Yükleme sırasında yarısını, bitince de öbür yarısını alırsınız; tamamlanır.»

«İyi ya, anlaştık.»

«Başka konuşacağımız?»

«Yok!» dedim. «Bir daha söyleyeyim: eşya meşya, tüfek, tabanca, bıçak, ustura-mustura istemem kimsede. Anlaşıldı mı? Bastığım yer sağlam olmalı!»

«Kaptancığım,» dedi. «Bana güveniniz yok mu hiç? Baksanıza, çıkarlarımız aşağı yukarı bir.»

«Yaşa basmak istemem.»

«Ama sıkıyorsunuz,» dedi. «İkimizin de çıkarları bir dedim.»

«Öyle olsun,» dedim. «Ne zaman orda oluyorlar?»

«Gece yarısından önce olurlar.»

«Tamam. Sözümüz bu kadar.»

«Parayı nasıl istiyorsunuz?»

«Yüzlük olsun. Daha iyi.»

Kalktı gitti. Baktım ardından; yanından geçiyorken, Frankie gülümsedi. Mr. Sing ona bakmadı bile. Fena bir Çinliye benzemiyordu. Yok yok, iyi bir Çinliydi, neme gerek!

«Ee?» dedi.

«Mr. Sing'i nerden tanıyorsun sen?»

«Çinli kaçırır hep,» dedi Frankie. «Büyük iş, büyük.»

«Ne zamandanberi tanırsın bu herifi?»

«İki yıl falan ancak,» dedi. «Daha önce başka birileri dümenlerdi bu kaçırma dalgalarını. Biri çekti vurdu.»

«Mr. Sing'i de vururlar bir gün.»

«Eninde sonunda. Hem niye olmasın? Mangırı bol bir iş yaptığı.»

«Öyle,» dedim.

Frankie:

«Büyük iş büyük!» dedi. «Üstelik kaçırılan Çinlilerin hiçbiri geri gelmez. Başkalarına da her

şeyin tıkırında olduğunu anlatan mektuplar yazarlar ordan.»

«Bayıldım,» dedim.

«Hem bu Çinlilerin teki bile okuma yazma bilmezler. Ordakiler zengin olduklarını yazarlar. Burdakiler hiçbir şey yemezler. Pirinçle yaşarlar sade. Yüzlerce Çinli erkek var burda, topu topu üç kadın içlerindeki.»

Niye o?»

«Bırakmıyorlar ki kadınları.»

«Can mı dayanır?» dedim.

«İş çevirecek misin onunla?»

«Belki.»

«İyi iş!» dedi Frankie. «Başka numaralar çevireceğine. Para çok. Çok paralı bir iş bu...»

«Bir şişe bira iç..» dedim.

«Artık üzülmüyorsun ya?» dedi.

«Boş ver! İyi iş, iyi.. Memnun oldum...»

«İyi işte..» dedi Frankie, sırtımı okşadı. «Ben de memnun oldum buna. İstedim ki sen de memnun olasın. Çinli işi, iyi iş değil mi?»

«Üstüne yok.» dedim.

«Beni sevindirdi..» dedi.

Dokunsam ağlayacaktı, hazırdı. İşlerin düzene girmesi, ne olursa olsun ama, sevindiriyordu onu. Ben de sırtını okşadım onun, Koca Frankie!

Ertesi günü sabah sabah liman dairesine gittim, çıkış iznini aldım. Tayfayla yolcu listesini istediler, yalnız olduğumu söyledim.

«Tek başınıza mı çıkıyorsunuz kaptan?»

«Evet, öyle.»

«İkinciniz vardı, o n'oluyor?»

«Gece gündüz sarhoş,» dedim.

«Yalnız gitmeniz tehlikeli ama.»

«Yolum, zaten doksan mil birşey,» dedim. «Tekneye sarhoşun birini de katmak, ne kazandırır adama!»

Tekneyi, Standard benzin istasyonuna dayadım. İki depo da ağzı birlikte doldu. İki yüz galon benzin demekti. Galonu yirmi sekiz sentten dünyanın parası tuttu tabiî. İçim gitti ama, başka çaresi yoktu. Yolun nereye kadar çekeceğini bilmiyordum.

Çinliyle konuşup anlaştıktan, parayı da aldıktan sonra içim içimi yiyordu. Pireleniyordum hep. Uyku muyku hak getireydi. Tekneyi San Francisco rıhtımına yanaştırdım. Eddy beni bekliyordu.

«Merhaba, Harry!» dedi, elini salladı rıhtımdan. Halatı attım; bağladı, bordoya sokuldu. Leş gibi sarhoştu, burnunun ucunu görmüyordu. Hiç ses etmedim.

«Johnson kuyruğunu toplamış gitmiş ha, Harry?» diye sordu. «Allah Allah, olur şey değil, ne dersin sen?»

«Tozol, hadi, yallah!» dedim. «Başımın belâsı sen de.»

«Kardeşim, kardeşim,» dedi. «Ben senin için hiç de böyle kötü düşünmüyorum ama.»

«Bas hadi!» dedim.

Kıçtaki bir iskemleye kuruldu, bacaklarını sarkıttı.

«Duydum ki..» dedi. «Bugün yeni bir sefere çıkıyormuşuz. Buralarda sürünüp boş yere vakit geçirmesek, ha?»

«Sen gelmiyorsun,» dedim.

«Amma iş be Harry? N'oluyor da bana karşı böyle davranıyorsun? Sebep var mı yani?»

«Yok. Çık tekneden.»

«Ah, ağır ol yahu!»

Suratına bir tokat çaldım itin. Kalktı, tekneden rıhtıma atladı.

«Ben olsam sana böyle birşey yapmazdım ama Harry,» dedi.

«Sıkardı da ondan,» dedim. «Seni artık götürmüyorum hiçbir yere. Anladın mı?»

«İyi hoş ya, niye vurdun bana durup dururken?»

«Aklın yatsın diye...»

«Peki, ben n'apayım? Kalayım da gebereyim mi açlıktan?»

«Bir bok bile olmazsın. Git yine feribotlarda çalış, kazan. Başının çaresine bak.»

«Ben de seni arkadaş bellerdim Harry.»

«Senin gibi bir sarhoştan ne köy olur, ne kasaba. Öz ananı bile satarsın sen.»

Doğruydu ha! Yapar mı yapardı. Ama vurmamalıydım ona, diye düşündüm. İçim ezildi. Zaten ayakta sallanıyordu, öylesine sarhoştu. Hoş, istesem de yanıma alıp götüremezdim onu.

Rıhtımda yürümeye başladı. Arkasına bile bakmıyordu. Sonra döndü, yeniden geldi.

«Bari, bana bir iki dolar ver be Harry!» dedi.

Çinli'nin parasından bir beş dolarlık toka ettim.

«Biz seninle daima arkadaştık Harry,» dedi. «Niye beni de almıyorsun, yani?»

«Uğursuz herifin birisin de ondan.»

«Sen sapıtmışsın be,» dedi. «Ama, boş koy arkadaşım, gün gelir çok ararsın beni.»

Şimdi parası vardı ya cebinde, hızlı hızlı yürüyordu. Ha koptu ha kopacak, eklemlerinden ay-

rıldı ayrılacak bir havada yürüyordu ki, görmeye değerdi. İnsanı deli ederdi vallahi.

Perla'ya düştüm, liman memuruyla buluştuk. Kâğıtları getirmişti. Bir içkimi içti. Kendime yemek söyledim. Frankie de geldi.

«Birileri sana yolladı bunu,» dedi; incelmiş, boru gibi bükülü, kırmızı bir sicimle bağlanmış bir şeyi uzattı elime. Fotoğraf kâğıtlarına benziyordu daha çok; açarken de, rıhtımda dururken birilerinin iş olsun diye çektiği bizim teknenin fotoğrafı sandı.

Ama değildi. Gırtlağı bir kulağından öbürüne dek kesip yarılmış bir zencinin kafasıyla göğsünü gösteren bir resimdi. Göğsüne asılı bir kâğıtta da İspanyolca **«Gammazcılara böyle yaparız»** kaydı düşürülmüştü. Frankie'ye:

«Kim verdi sana bunu?» diye sordum.

Rıhtımda çalışan bir İspanyol oğlanını gösterdi. Oğlan Perla'daydı şimdi, oturmuş yemeğini yiyordu.

«Söyle de gelsin..» dedim.

Oğlan geldi. Saat onbir sularında iki genç herif gelmişler buna, beni tanıyor mu diye sormuşlar: tanıyorum demiş. Bana ulaştırması için bunu Frankie'ye vermesini söylemişler, eline de bir dolar sıkıştırmışlar.

«Paçaları çok düzgün iki kişiydiler,» dedi oğlan.

«O heriflerdir herhalde..» dedi Frankie.

«Tamam, evet..» dedim.

«Herhalde senin geçen sabahki olayları polise çivileyeceğini sandılar.»

«Tamam, tamam..»

«Bir de politikacı olacaklar,» dedi Frankie. «İyi ki gidiyorsun burdan şimdi.»

«Başka hiçbir şey söylemediler mi sana?» dedim İspanyol oğlanına.

«Söylemediler,» dedi. «Yalnız bunu verdiler.»

«Ben hemen tüyüyorum Frankie,» dedim.

«Amma politikacılar ha!» dedi Frankie. «Fena politikacılar..»

Hesabı gördüm, liman memurunun getirdiği çıkış kâğıtlarını aldım, çıktım Cafe'den; alanda yürüdüm. Depoları bir koşu geçtim, rıhtıma vardım. Sevindim bayağı. Bu herif lere güven olmazdı çünkü. Gözleri kararmıştı. Parayı bastırana bildiklerimi, gördüklerimi şakıyacağımı sanıyorlardı. Pancho gibi heriflerdi. Korkuyorlar, aramaya çıkıyorlardı.

Teknenin motörünü çalıştırdım. Frankie rıhtımdaydı, öyle bakıyordu. Yalnız sağırlarda rastlanan, yayık bir aptallıkla gülümsüyordu. Yanına gittim:

«Sen sakın başını derde atmayasın bu iş için,» dedim.

Ne dediğimi duymadı. Bağırdım.

«Ben iyi dalga-dümenci,» dedi, halatı çözüp tekneye savurdu.

III.

Halatı aldım, Frankie'ye elimi salladım. Tekneyi yavaş yavaş döndürdüm, kanala girdik. Bir İngiliz yük vapuru açık denize çıkıyordu, yanya-

na geldik, sonra geçtim onu; dinine imanına şeker yüklemişti. Mavi kazaklı bir tayfa, güverteden sarkmış bana bakıyordu. Limandan çıktık, Morro'yu geçtik, kuzeye, Key West'e dümen kırdım. Bir ara bıraktım dümeni, arkaya gidip halatı devşirdim, yeniden dümen başına döndüm. Havana arkamız oldu. Böyle gidiyorken koca dağları da yedeğimize almışız, çatana gibi ardımız sıra çekiyormuşuz gibime geliyordu.

Morro ufaldı, çok sürmeden National Hotel'i görmez oldum. Hükümet konağı da hayal meyaldi. Geçen günküne karşılık, akıntı belli belirsizdi, az bir rüzgâr esiyordu. Birkaç balıkça alamanası, batıdan doğru Havana'ya geliyorlardı; gelişlerinden belliydi, akıntı önemsizdi.

Kontağı kapadım, motör sustu. Benzin harcamanın yeri yoktu. Kendi haline bıraktım tekneyi. Karanlık basınca Morro feneriyle, akıntı tutup daha ötelere sürüklemişse; Cojimar'ın ışıklarından kolaycacık Bacuranao yönünü tayin edebilirdim. Karanlıkta akıntı yolu üzerinde Bacuranao'ya yirmi mil çeken Baracoa'nın ışıklarını görmek de hesapta vardı.

Motörü susturduktan sonra, çevreye bir göz atmak amacıyla şöyle aşağı yukarı bir-iki dolandım.

Batıdan gelen iki alamanayla; hükûmet konağının denize vuran aklığı; görebildiklerimdi. Akıntı üzerinde birkaç martı kanat açmıştı. Kamaranın üstüne çöktüm, çevreyi iyice gözledim: Küçük küçük balıklardan öte birşey yoktu. Denize baktıkça aklıma hep Havana ile Key West arasının dünyanın yolu olduğu geliyordu. Söylendiği kadar kısa-mısa değildi.

İçim sıkıldı, kalktım kıça indim yeniden, baktım : Eddy.

«N'oldu? Motöre n'oldu, birşey mi var?» dedi.

«Bozuldu..» dedim.

Ne yapsa beğenirsininz? Ben yokken geri gelmiş, güzelce kıça girip yerleşmiş, hor hor uyumuş. Yanına iki şişe içki almayı da unutmamıştı tabiî. Cebi para görmüştü ya, ilk önüne çıkan meyhaneden şişeleri almış, dönmüştü. Ben motörü çalıştırdığımda bir ara uyanmış, yeniden vurmuş kafayı. Stop edince, akıntının sallantısında iyiden iyiye uyanmıştı.

«Beni de beraber alacağını biliyordum, Harry..» dedi.

«Sana da, yanıma almaya da şimdi...» dedim. «Tayfa listesinde göstermedim seni; şimdi tutayım bacaklarından savurayım mı denize, ha? Kırk yılın başında, bir akıllı işi yapayım mı?»

«Sen de hep böyle şaka yaparsın be Harry..» dedi. «İnsan dediğin kara günde belli olurmuş. Kul sıkışmayınca hızır yetişmez.»

«Kes bakalım,» dedim. Kes kes, kim güvenir sana kara gününde?»

«Yapma be Harry, ben iyi herifimdir. Bak, istersen bir sına beni; göreceksin, dediğim gibi çıkacağım...»

Aklım başka yerde :

«Ver o iki şişeyi bana,» dedim.

Verdiklerinden açık olanını diktim, yudumladım. Şişeyi dümenin yanı başına bıraktım. Eddy dikelmişti, bakıyordum. Ona karşı davranışımdan ötürü bayağı üzüntü duydum. Şimdikilere benzemeyen günleri de olmuştu Eddy'nin, bilirdim.

«Motörün nesi var Harry?»

«Bir boku yok,» dedim.

«İyi ama, ortada dönen ne? Hem bana niye öyle bakıyorsun?»

Gerçek bir üzüntüyle:

«Kardeşim,» dedim. «Sen belânın tam göbeğine düştün ki.»

«Ne demek o Harry?»

Karşılıklı oturduk, hiç konuşmadık. Hem beni açmıyordu Eddy ile çene çalmak. Bilirdim. Eddy ile konuşmak dertti. Aşağıya indim, oltaların, daha bir sürü balık ıvır zıvırını derleyip topladığımız yerde asılı su tüfeğiyle Winchester 30-39 luğu kılıflarından sıyırdım. Salla sırt merdivenleri çıktım. Dümendeyken, elimin altında bir yerlere koyayım diyordum. İkisi de yağlanmış, rutubetten korumak için çaputlara sarılı duruyordu.

Su tüfeğini açıp açıp kapadım, elden geçirdim. Doldurdum, bıraktım. Winchesterin şarjörünü de doldurup bir kurşun ağıza sürdüm. Miami'deki emniyet kuvvetlerinde çalışırken aldığım otuzsekizlik Smith Wesson tabancamı da yağladım, belime soktum.

«N'oluyor yahu?» dedi Eddy. «Neyin nesi bunlar böyle?»

«Hiç hiç!..» dedim.

«Hiç de bu tabanca-tüfekler ne demek oluyor, peki?»

«Hep yanımda taşırım onları..» dedim. «Bakarsın kuşlar yemlere dadanırlar, köpek balıklarına, şunlara bunlara rastlarız; elimin altında bulunsun, fena mı?»

Eddy yemedi.

«Namussuzluğun sırası değil,» dedi. «Söyle n'olup ne bitiyor?»

«Yok birşey!» dedim, oturdum.

Teknenin her sallanışında otuzsekizliğin namlusu böğrümü dürtüklüyordu. Eddy'yi üzmenin sırası değildi, üstelik bana her zamankinden çok lâzımdı.

«Bacuranao'ya küçük bir iş çevirmeye gidiyoruz,» dedim. «Sırası gelsin, ne olduğunu söylerim sana.»

Gerisini açıklamadım. Bozulur mozulur, sonra bir çuval inciri berbat edebilirdi.

«İyi iyi,» dedi. «Benden iyisini mi bulacaktın yanına be Harry? Ben tam biçilmiş kaftanım. N'aparsan yap, seninle birlikim ben de.»

Ona baktım; upuzun, sakalları gelmiş, sarsak duruyordu. Hiçbir şey demedim.

Harry'ciğim..» dedi. «Bir yudumcuk olsun verir misin bana? Zağar gibi tirtir titreyim istemiyorum.»

Şişeyi verdim. Oturup karanlığın çökmesini bekledik. Bayılmalık bir gün batımı başlamıştı. Gün battıktan sonra, motörü çalıştırdım; kıyıya doğru sokulmaya yöneldik.

IV.

Karanlık içinde, kıyıya, bir mil ancak sokulduk. Gün batar batmaz akıntı da artmıştı. Belli belirsiz biz de akıyorduk. Morro'nun, az batısında Havana'nın akçıl şavkları, karşımızda Rinco'-

nunkilerle, Baracoa'nınkiler seçiliyordu. Bacuranao'yu geçip Cojimar yakınlarına gelene kadar, akıntıya karşı çıktık. Motörü yine kestim. Karanlık iyiden iyiye çökmüştü ama, kolaylıkla nerede olduğumuzu kestirebiliyordum. Bütün ışıkları da söndürmüştüm. Eddy:

«Şimdi n'olacak Harry?» diye sordu. Zangır zangır da titriyordu.

«N'olacak dersin?»

«Hiç bilmiyorum,» dedi. «Bayağı kuşkulandırıyorsun beni.»

Sokuldu. Yakına gelince hır hır soluduğunu duydum.

«Saat kaç?»

«İnip bakayım,» dedi. Gitti, geldi: dokuz buçukmuş daha.

«Aç mısın?» diye sordum.

«Yok,» dedi. «Çakıştırırken birşey yemediğimi bilirsin Harry.»

«İyi,» dedim. «Hadi bakalım asıl bir daha.»

İçti. Ne durumda olduğunu sordum; çakı gibiyim dedi.

«Daha da vereceğim sana, içeceksin,» dedim. «İçmeden matrak bir herif olup işe yaramazsın hiç, bilirim. Yalnız kararında git, çok içkimiz yok, ona göre.»

«Neler döneceğini anlat sen,» dedi.

«Dinle öyleyse,» dedim. Karanlıkta konuşuyorduk. «Bacuranao'ya kadar uzanıp oniki tane Çinli alacağız. Ben söylediğimde, sen dümene geçersin. Herifleri tekneye alınca, başaltına kapatacağız hepsini. Şimdi git kapağı iyice bir kapa gel...»

Dediğimi yapmaya gitti. Karanlıkta eğilip kalktığını görüyordum. Geri geldi:

«Harry, bir yudum daha çekebilir miyim şimdi?» dedi.

«Su koyverme,» dedim. «Yüreklenesin diye veriyorum sana içkiyi, elden ayaktan olasın diye değil..»

«Ne yaman bir adam olduğumu göreceksin Harry.»

«Sen yalnızca sarhoş itin birisin...» dedim. «Şimdi kulaklarını aç da iyi dinle beni: Bu söylediğim oniki Çinliyi bir Çinli getirecek bize. Başlarda da bir miktar para verecek bana; heriflerin tamamını alır almaz, yine bir miktar daha verecek. İkinci keresinde, bana paraları vermeye başlar başlamaz, sen tekneyi dayan açık denize. N'olursa olsun boş vereceksin, ilgilenmeyeceksin. Senin üstüne vazife değil. Anladın mı iyice?»

«Anladım..»

«Hareketten sonra kapadığımız Çinlilerden biri dışarı, güverteye çıkmaya kalkışırsa; ilkin su tüfeğine asılır, çıktıkları yere sokarsın hepsini. Nasıl kullanılacağını biliyor musun tüfeğin?»

«Bilmiyorum ya, sen gösterirsin..»

«Evet, sonra akım derken bokum diyesin d'mi? Winchester nasıl kullanılır, onu biliyor musun?»

«Doğrultup tetiğe basacağım..»

«Tamam! Yalnız ortalığı kurşun deliğine boğma.»

«Hadi, bana biraz daha ver o içkiden,» dedi.

«Al bakalım bir fırtlık daha.»

Dolu dolu verdim. Artık sarhoş olmazdı, biliyordum. Korkusu azalacaktı hiç olmazsa. Ama

belli bir sürelikti. Eddy sarhoşladıktan sonra neşesini bulduğunu söylerdi.

«Demek Çinli kaçırıyoruz ha?» dedi. «Hey Tanrım, ben her zaman söylerim bunu, zil oldu mu Çinli kaçırmalı adam..»

«Eh, demek sen de bugüne dek hiç zil kalmadın anlaşılan?» dedim. Neşesi yerindeydi artık.

Saatin on buçuğundan önce üç defa daha içki verdim ona. İçsin de yüreği soğumasın. Seyrine bayılıyordum ayrıca. Kafama takılanları unutuveriyordum. Üstelik, hesapta olmayan bir beklemedir çıkmıştı. Karanlık bastırdıktan sonra yola çıkıp göze çarpmadan Cojimar'a varmayı kurduydum.

Gecenin onbirine doğru, iki defa işaret verildi. Biraz bekledik, sessiz sedasız yola koyulduk. Bacuranao küçücük bir koydu. Kum yüklemeye gelen gemilerin yanaştığı bir rıhtımı vardı. Yağmurların yağmasıyla ortaya çıkan bir ırmakçık koyun ağzını iyiden iyiye sığlamıştı. Kış yağmurları, yukarlardan kumları getirir getirir, yığardı. Sonra mavnalar uskunalar gelip kumu yüklenirlerdi. Irmaktan daha içerlere de girerlerdi. O yüzden bir kasaba kurulduydu. Kasırgadaysa hiçbir şey kalmamıştı, her şey silinip süpürülmüştü o arada. Bir tek evle tektük birkaç kulübecik kalmıştı. Onlar da boştu. Pazarları, Havana'dan kırlara, bir de yüzmeye gelenlerin konaklama yeriydi. Tek ev de bir hükûmet temsilcisine aitti, o da plâjın arkasına düşüyordu.

Kıyıyı izleyen küçük yerlerden her birinde bir temsilci oturuyordu. Arada, Çinlinin durumunu halledip halletmediğini hesaplıyordum. Herhalde kendi kayığıyla getirecekti herifleri. So-

kuldukça, kıyıdan asma kokusu, bir de peygamber çiçeklerinin o iç bayıltan kokuları geliyordu.

«Geç başa,» dedim Eddy'ye.

«Bu yandan bir halt yiyemezsin,» dedi. «Kayalıkların öbür yakasından git...»

Yavaş yavaş eski durumunu alıyordu:

«Dikkatli ol,» dedim, tekneyi, onların bizi görebilecekleri yana çevirdim. Motörün pat patlarını duyabilirlerdi. Buralarda dolanmak işime gelmiyordu. İster görsünler bizi, ister görmesinler, buna bakmadan önce yeşil, sonra da kırmızı ışıkları yakıp söndürdüm. Açığa çıktık, durduk öyle. Motör tık tık çalışıyordu. Deniz ölüydü.

«Gel yanıma,» dedim. Eddy'ye, doldurup içki verdim.

«Silâhlar elinin altında ya?» diye sordu fısıltıyla.

Dümenin yanı başına oturmuştu. Kapağı açık iki kasada silâhlar, elimin hemen uzanabileceği bir uzaklıktaydı.

«Ayarında,» dedim.

«Yaşa, aslan!..» dedi.

Herifçioğlu içkiyi içer içmez, hemen doğru orantılı düşünmeye başlamıştı.

Durduğumuz yerden temsilcinin evinin arkasına düşen çalılıklarda ışıklar görülüyordu. Aşağıya inen iki ışıktı, biri durmadan hareket ediyordu. Öbürü söndü.

Çok sürmedi, koydan bir kayık çıktı, üzerimize gelmeye başladı: kayığı bir kişi kullanıyordu. Öne, arkaya sallanan yalnız bir gölgeydi. Kürek büyük bir şeydi. Buna sevindim işte, kürekte bir kişi demek. Çinli yanına başka birini almadan geliyor demekti.

Geldiler, yaklaştılar.

«Akşamlar hayrolsun kaptan!..» dedi Mr. Sing.

«Kıça doğru yanaşın,» dedim.

Kürekteki oğlana birşeyler söyledi, ama yoksul oğlancağız, beceremedi yanaştırma işini. Yardım ettim, sokuldular. Kayıkta sekiz kişiydiler: Altısı yolcu, biri Mr. Sing, öteki de kürekteki oğlan. Kayığı teknenin kıçına çekerken, her an, kafamın ortalık yerine inecek vuruşu bekliyordum. Ama yanılmışım; bir şey olmadı. Doğruldum, Mr. Sing'e güverteye çıksın diye el verdim.

«Hadi bakalım, önce mangırlar...»

Verdi birşeyler, avuçladım, dümene geçmiş Eddy'den yana giderek puslayı aydınlatan minik ışığa tuttum; dikkatle saydım. Tamamdı, ışığı söndürdüm. Eddy zangırdıyordu.

«Çek çek, hadi,» dedim, ikiletmeden şişeyi kavradı, dikti.

Güverteye döndüm.

«Hadi, altı kişi gelsin bakalım.»

Mr. Sing döndü, birşeyler söyledi: biri çıktı, onun ardından altı Çinli daha güverteye çıktılar. Aynı kalıptan dökülmüşe benziyorlardı hepsi de. Eddy'ye:

«Götür başaltına şunları,» dedim.

«Bu yandan baylar!» dedi Eddy. Tanrı bilir ya, koca bir bardak daha yuvarlamıştı.

«İyice kilitlersin,» dedim.

«Şimdi,» dedi.

Mr. Sing:

«Hemen öbürlerini getiriyorum,» dedi.

«İyi,» dedim.

Uzanıp kayığı teknenin bordasından ittim. Kübalı oğlan küreklere geçti.

«Artık bırak şu şişeyi,» dedim Eddy'ye. «Yeteri kadar yüreklenmişsindir...»

«Bırakayım şef!» dedi.

«N'oluyor sana?»

«Birşey olduğu yok, dilediğin gibi yapıyorum,» dedi Eddy. «Senin öğrettiğin gibi yapıyorum.»

«Hay sarhoş hay! Ver içeyim ben de biraz...»

«Bitti,» dedi Eddy. «Hepsi bitti şef...»

«Bana bak, herif bana paraları toka ettikten sonra, n'apacağını iyice biliyorsun ya: hemen açılacaksın..»

«Biliyorum. Hemen açılacağım,» dedi.

Öbür şişeyi aldım, mantarını açtım çıkardım. Ağzımı doldurdum, mantarı kapatarak kıça gidip su dolu kovaların birinin içine bıraktım şişeyi. Eddy'ye:

«Mr. Sing geliyor!» dedim, haber verdim.

«Yes, sör!» dedi Eddy.

Sandal içinde Kübalı oğlan kürekleri çeke çeke bize doğru geliyordu. Kıçtan yanaştı, yine yardım ettim. Mr. Sing, büyük balıkları güverteye çekmek için kullandığımız sırığı kavradı.

«Teker teker gelsinler yine,» dedim.

Sandaldan güverteye altı Çinli tırmandı.

«Aç başaltını, bunları da koy oraya,» dedim Eddy'ye.

«Yes sör!»

«Unutma kilitlemeyi.»

«Unutmam sör.»

Baktım: dümene geçiyor.

«Eh, iş tamam Mr. Sing,» dedim. «Paranın arkasını görelim.»

Elini cebine attı, çıkardığı paraları bana uzattı. Paraları uzattığı elinin bileğini kavradığım gibi kendime doğru çektim onu, öbür elimle de boğazına sarıldım. Aynı anda motör horuldadı; tekne, yem tutan balığın acar fırlayışına eş bir fırlamayla açığa atıldı. Mr. Sing'le boğazlaşırken Kübalı kürekçi oğlanın sandalda ayağa kalkıp delidolu gözlerle bize baktığını gördüm. Biz uzaklaşana dek de öyle kaldıydı. Mr. Sing, elimin altında zıpkını yemiş yunus gibi zıp zıp zıplıyor, kurtulmaya çabalıyordu.

Kolunu arkasına getirdim, bütün gücümü kullanmış olacağım ki, kırılıverdi. Kırılır kırılmaz da Mr. Sing, deli bir çığlık attı, ileri çıkıp omuzuma dişlerini geçirdi. Kolunun kırıldığını anlayınca yakasını koyverdim. Eller tutar yanı kalmamıştı. İki elimle boğazına sarıldım, altıma aldım. Balık gibi debeleniyordu. Kırık kol öyle yanına düşmüştü. Çevirdim, ellerimi çenesinin altına sürdüm, baş parmaklarım ümüğünün çıkıntısını buldular. Bastırdım, çıtır çıtır kırılıp göçtüğünü duydum kıkırdağın.

Bir an öyle tuttum, sonra güverteye yatırdım yavaşça. Ağzı bir karış açık, sessiz-sedasız; üzerinde yepyeni elbiseleri, ayağının biri sarkmış, bıraktım.

Saçılıp dökülmüş paraları topladım, küçük ışıkta saydım: dümeni aldım. Eddy'ye, derin-dipsiz sularda avlanırken, ya da kayalıklardayken çapayı yitirmek korkusuyla kullanmadığımızda iş gördüğümüz demir parçalarını araştırıp ne bulursa getirmesini söyledim.

«Ben birşey bulamam,» dedi. Aşağıda Mr. Sing'in ölüsüyle karşılaşmaktan korkuyordu.

«Geç dümene o halde,» dedim. «Gözünü aç yalnız.»

Ortalığa korkulu bir düş ağırlığı çöktü çöküyordu, aldırmadım.

Tortugas'taki eski kömür ocaklarının ordan alınma birkaç parça demirle tellerden buldum. Mr. Sing'in ellerini ayaklarını bir güzel sarıp sarmaladım. Kıyıdan iki mil kadar açıldığımızda, ölüyü sulara yuvarladım. Ceplerini karıştırmamıştım başka, alacağımı almıştım.

Biz boğuşurken, bir de ölüm anında Mr. Sing'in ağzından burnundan kan boşanmış, güverteyi batırmıştı. Her yan pislik içindeydi. Denizden su aldım, gözüm mü kararmış ne, düşecektim az kaldı süpürgeyle güverteyi bir güzel kazırcasına süpürüp kanları, irinleri temizledim.

«Yavaşlat tekneyi,» dedim Eddy'ye.

«Herifin ölüsü su üstüne çıkmaz mı?» diyordu.

«En azından bir yediyüz kulaç derine salladım,» dedim. «Çoktan dibi boylamıştır bile. Belki içindeki gazlardan ötürü çıkar ama, epey zaman ister o da. Akıntı sürür götürür, ya da balıklar yerler. Hem boş ver, Mr. Sing gibi bir herif için üzülmeye değmez!»

Eddy:

«Niye yaptın bunu o herife?» dedi.

«Bilmem. Şimdiye dek karşılaştıklarım arasında en kolay iş yapabildiğim oydu benim. Başıma bir bokluk çıkar diye düşünmüştüm.»

«Niye öldürdün, peki?»

«Şu aldığımız oniki Çinli gibi öbürlerini de öldürmesine engel olmak için.»

«Bana içki ver Harry,» dedi. «Hiç iyi duymu-

yorum kendimi. Herifin kellesini öyle salım salım sallanır görmek bana dokundu çok.»

Şişenin birini uzattım.

«Çinliler n'olacak şimdi?» dedi.

«Çarçabuk onları da savacağız başımızdan,» dedim. «Her yanı pis pis kokutmadan yapmalı bu işi.»

«Nereye çıkaracağız onları?»

«Şu karşıki kumsala.»

«Hemen mi?»

«Tabiî. Yavaş yavaş sokul oraya.»

Ağırdan ağırdan kayalıkları geçip göz alan kumsala girdik. Kayalıkların oralar derindi. İçerde kumlu bir burun vardı, kıyıya kadar dolanıyordu.

«Başa geç iskandil et,» dedim.

İskandil sopasıyla suyun derinliğini ölçmeye başladı. Arkaya geldi, durmamı söyledi. Tekneyi çevirdim.

«Beş ayak derinlikteyiz.»

«Demir atalım o halde,» dedim. «Takılır makılır da çekemezsek demiri, ipi keseriz.»

Eddy ipi saldı, gevşeyip boşandığında kıça bağladı.

«Kumluk bir burun bura, ona göre,» dedi.

«Kıçtaki derinliği ne kadar acaba?»

«Beş ayaktan yukarı değildir.»

«Tüfeği al.» dedim. «Gözünü de dört aç.»

«Bir yudum daha çekeyim hele,» dedi. Çok sinirliydi. Verdim, içti. Su tüfeğini aldım elime, kilitlenmemiş kamara kapağını açtım, bağırdım:

Hiçbir kıpırdanış olmadı.

«Hadi, çıkın dışarı!»

Neden sonra Çinlilerden birinin kafası uzandı, elinde tüfekle durmuş bekleyen Eddy'yi görünce soluğu yeniden içerde aldı.

«Çıkın be!» dedim. «Kimsenin size birşey yapacağı yok.»

Ses gelmedi. İçerdekiler kendi aralarında Çince birşeyler konuşuyorlardı.

«Çıkın be, hey!» dedi Eddy.

Tanrım, Tanrım, şişenin köküne darı ektiği nasıl da belliydi.

«Bırak şişeyi elinden, atarım seni tekneden sonra,» dedim. Çinlilere döndüm:

«Çıkın lan dışarı! Vururum yoksa hepinizi....»

Korka korka yeni bir baş uzandı, kıyıyı görür görmez sapıttı, tir tir titremeye başladı.

«Çıkın dışarı!» dedim. «Vururum yoksa...»

Ardardına çıktılar.

Şu bir avuççuk Çinlinin kanına girmek kasaplık değil de neydi yani, üstelik dünya kadar da belâ sarardı adamın başına.

Korkuyorlardı; silâhları yoktu, ama oniki kişiydiler. Su tüfeğini doğrultup güvertede geriledim az.

«Hadi yallah!» dedim. «Korkmayın, su başınızı geçmez.»

Yerlerinden kıpırdamadılar.

«Haydi suya, hadi.»

Bana mısın demediler.

«Sizi sıçan yiyici sarı boklar!» diye girişti Eddy.

«Hadi be, atlayın suya!»

«Sen sus sarhoş herif!» dedim.

Çinlinin biri:

«Yüzmek yok?» dedi.

«Yok yok,» dedim. «Derin değil.»

«Hadi gel atla,» dedi Eddy.

«Hadi gel,» dedim Eddy'ye. «Öbür eline ölçme sırığını al, daldır suya da görsünler derinde olmadığımızı.»

Sırığı suya sokup çıkardı, gösterdi.

«Yüzmek istemez mi?» diye sordu biri.

«İstemez.»

«Sahi?»

«Evet.»

«Nerdeyiz?»

«Küba'da.»

Ağzını bozdu:

«Allah kahretsin seni, dolandırıcı pezevenk,» dedi, küpeşteye asıldı, kendini koyverdi sulara. Kafası önce battı ama, sonra suyun yüzüne çıktı. Çenesine kadar gömülmüştü. «Dolandırıcı pezevenk,» dedi, «dolandırıcı pezevenk!»

Kızgındı. Çok da yürekliydi. Açık açık sövüyordu. Çince birşeyler söyledi, güvertede bekleşenler de ardından sulara bıraktılar kendilerini.

«Tamam!» dedim Eddy'ye. «Demir al şimdi.»

Tekneyi açığa çevirdiğimizde ay yeni yeni doğuyordu. Çinliler ay aydınlığında, başları sudan çıkık, kıyıya doğru suda yürüyorlardı. Kumsal şakır şakırdı, arkasında kara çalılar vardı.

Kayalıkları geçtik, yeniden dönüp arkaya, kumluğa, sıra dağlara baktım; sonra tekneyi Key West'e çevirdim. Eddy'ye:

«Şimdi uyuyabilirsin istediğin kadar,» dedim. «Ama dur, önce aşağıya in, bütün lombozları aç ardına kadar, koku çıksın. Bana da tentürdiyot şişesini getir.»

Dediklerimi yaptı, geldi.

«N'oldu, bir şey mi var?»

«Parmağımı kesmişim.»

«Dümene ben geçeyim mi, ister misin?»

«Sen uyu,» dedim. «Sonra seni uyandırırım.»

Güverte üzerindeki benzin varilinin hemen yanı başına çöreklendi, bir iki demeye kalmadan uyudu gitti.

V.

Dümeni dizimle idare etmeye çalışarak gömleğimi açtım, Mr. Sing'in ısırdığı omuz başıma baktım: derince bir yaraydı, tentürdiyot bastım. Yeniden dümene geçtim. Bir yandan, Çinli bir herifin ısırmasıyla insan ağulanır mı diye düşünüyor, bir taraftan da dümeni kullanıyordum. Motör horulduyordu, suyun üstünde kuş gibi uçuyorduk, dalgalar iki yandan akıyordu. Canı cehennemeydi be, yara zehirli mehirli olamazdı. Mr. Sing gibi oturaklı herifler günde en azından iki üç kez ağızlarını, dişlerini yıkarlardı. Vay Mr. Sing, vay! Kalıbımı basarım, iyi bir iş adamı değildi. Belki öyleydi ya, bana gereğinden çok güvenmişti. Ama ben boş vermiştim.

Eddy'yi saymazsak işler saat gibi tıkırındaydı. Eddy dediğin sarhoşun biriydi. İçki beynine vurdu mu, ağzı kalabalıklaşırdı. Oturduğum yerden baktım, ölü gibi uyuyordu, hep böyle kalsa mesele yoktu. Yola çıktıktan sonra teknede karşılaştığımda ondan kurtulma yollarını aradıydım; derken her şey yolunda gidiverince, boşu boşuna kalp kırgınlığı olmasın istemiştim. Şimdi de

uzanmış insanı günaha sokarcasına uyuyordu. Düşündüm, sonradan pişmanlık duyacağı bir işe, insan, hiç girişmemeliydi. Üstelik liman idaresine verdiğim tayfa listesinde de göstermemiştim onu. Eh, mangırını da trink alacaktı, iyi paraydı hani. Lâf ebeliği yersizdi.

Bunları düşünmek için ayrıca daha çok vaktim vardı. Rotayı değiştirmemeye çalışıyordum, elimin altındaki şişeye uzanıyor, başıma dikiyordum arasıra. Hoş, çok bir içki yoktu şişede, bitince, sonuncu şişeyi açtım. Bir yandan kafayı çekerek dümen kullanmak, bayılınacak şeydi. Küçük bir gezi olmuştu; gerçi başları biraz limonî idiyse de, son, şeker-şerbetti.

Gün doğarken, Eddy uyandı. İlk işi demir gibi olduğunu belirtmek oldu.

«Dümene geç bakalım,» dedim. «Ben etrafa bir göz kulak olayım.»

Kıça geçip güverteyi yıkadım. Gereksizdi, zaten iyice yıkanmıştı ama, olsun! Kıyı bucağı süpürgeyle temizledim. Silâhları boşalttım, eski yerlerine astım. Tabanca belimde kaldı, bıraktım. Her yan tertemizdi, misk gibi kokuyordu: açık lombozlardan biraz su girmişti içeriye, kapadım, Tekneyi araştırıp da Çinlilerin kokusunu alacak kıyı korunma memurunun alnını karışlardım şimdi.

Raftaki gözlerin birinde, tekneye geldiğimde bıraktığım liman çıkış kâğıtlarını buldum. Aldım elime, yukarı çıktım. Eddy'ye:

«Baksana bana,» dedim. «Tayfa listesine nasıl soktun kendini?»

«Konsolosluktan çıkarken liman memuruna rastladım, ben de gidiyorum dedim...»

Otuzsekizliği belimden çektim, yerine koydum.

«Tanrı yananla yıkılanı görürmüş zaten...»

Aşağıya inip bir kahve yaptım, yukarı çıktım dümene geçtim.

«Kahve seni bekliyor,» dedim Eddy'ye.

«Kahve mahve bana kâr etmez arkadaş,» dedi.

Baktım, acındım. Gerçekten perişan durumdaydı.

Saat dokuza geliyorken Sand Key'in feneri, ufak ufak belirmeye başladı. Tankerler limandan ayrılmışlar, akıntıya karşı ağır ağır yola koyulmuşlardı.

«Çok sürmez, limandayız,» dedim Eddy'ye. «Johnson'ın zamanındaki gibi sana yine dört dolar vereceğim gündelik olarak.»

«Dün gece ne almıştın?» diye sordu.

«Altıyüz dolar birşey...» dedim.

Dediğime inanıp inanmadığı kestirilemiyordu.

«Kırışmıyacak mıyız onu?» dedi.

«Payına düşen bu kadar...» dedim. «Olanlar için ağzını açıp da tek kelime konuşursan, ben de duyarsam bunu: gözünün yaşına bakmam, seni de toz ederim; haberin olsun!»

«Geveze değilimdir, bilirsin Harry,» dedi.

«Sarhoş herifin birisin, ama, bu seni bağışlatmaz. Ona göre, haberin olsun diye söylüyorum.»

«Ben iyi adamımdır Harry,» dedi. «Böyle demene lüzum yok hiç.»

«Bazıları senin bu çeşit iyi adam oluşundan faydalanmaya kalkarlar,» dedim.

Eddy'den yana, aslında hiç kuşkum yoktu. Ağzını açıp konuşsa bile, kim inanacaktı ona? Mr. Sing'in konuşması mümkün değildi. Çinlilerin de, konuşmak, düşlerinden geçmezdi. Geriye kala kala sandalda kürek çeken Kübalı oğlan kalıyordu ki, başına bir belâ gelmesinden korkardı o da. Gerçi Eddy, eninde sonunda ağzından birşeyler kaçıracaktı, garantiydi: ama, önemi yoktu. Köpek yellendikçe ayak üstünde kırkbin yalan atan bir sarhoşa inanan çıkmazdı yeryüzünde.

Böylelikle ortalıkta ispatlanacak hiçbir şey kalmıyordu. Adını tayfa listesine yazdırdığına göre, Eddy'den yakayı sıyırmak çeşitli söylentilere yol açabilirdi. Onun da kolayı vardı: içti içti, sarhoş olup güverteden denize uçtu diyebilirdim pekâlâ. Yine de söylentilerden kurtulunmaz, başka şeylere yorarlardı. Bahtı açıktı Eddy'nin, vesselâm!

Gide gide akıntıdan çıktık, deniz maviliğini yitirdi, yeşile çaldı. Sağımızda solumuzda çıplak kayalıklar, Key West telsizleri, La Concha otelinin yücelişi, şehir dışında yakılan çöplerin ağır dumanı seçiliyordu. Sand Key feneri yakınlarındaydık; küçük rıhtım, rıhtımın yanı başındaki kayıkhane açık açık görünüyordu. Kırk, kırkbeş dakikalık bir süre sonunda limana gireceğimizi kuruyordum. İşler tıkırındaydı.

«İçelim mi birşey Eddy?» diye sordum.

«Hey be Harry,» dedi. «Senin en iyi arkadaşım olduğunu biliyordum zaten.»

Olayın gecesinde evde oturmuş, bir yandan viskimi yudumlayıp cigaramı fosur fosur tüttürürken, bir yandan da radyodan Gracie Allen'i

dinliyordum. Kızlar sinemaya gitmişlerdi, sapasağlamdım: tatlı tatlı uyukluyordum bile.

Kapı önünden gürültüler geldi; karım Marie, kalktı bakmaya çıktı. Geldi:

«Şu senin sarhoş Eddy Marshall,» dedi. «Tutturmuş, ille seni görecekmiş.»

«Söyle ona,» dedim. «Beni yerimden kaldırmadan bassın gitsin.»

Marie gidip döndü: pencereden bakıyordum. Sokuldu, ayak ucuma oturdu. Ayaklarımı dayanmış öyle oturuyordum.

Dışarda Eddy, bir başka sarhoşla birlikte, devrile devrile gidiyordu. Sokak ışığına girdiklerinde yere vuran gölgeleri onlardan çok sallanıyordu.

«Yoksul sarhoşçuklar,» dedi Marie. «Hele şu Eddy sarhoşuna yüreğim parçalanıyor.»

«Sarhoş marhoş ama,» dedim. «Herifin bahtı açık..»

«Sarhoşun bahtlısı mı olurmuş?» dedi. «Bilmez gibi konuşma Harry.»

«Öyle ya,» dedim. «Doğru, olmaz tabiî.»

İKİNCİ BÖLÜM

HARRY MORGAN

GÜZ

I.

Geceleyin gelirlerken kuzey batıdan güçlü bir rüzgârla karşılaşmışlardı. Gün doğumu sırasında, akıntıdan aşağılara tankerin birinin akar gibi kaydığını gördü; güneş gemiye vurdukça, denizin ortasında yükselekomuş ulu bir yapıya benziyordu. Zenciye:

«Hangi cehenneme geldik acaba?» diye sordu.

Zenci kıpırdandı, bakındı.

«Miami dolaylarında böyle şeyler yoktur,» dedi.

«Miami'ye taşıdığımız birşey yok, biliyorsun sen de,» dedi zenciye.

«Ben de Florida kıyılarında böyle yapılar yoktur diyorum.»

«Sand Key'e yönelmiştik benim bildiğim...»

«Amerikan kıyılarında mı, Sand Key'de miyiz; görürüz öyleyse.»

Çok geçmeden deniz ortasında salınan şeyin bir yapı olmadığı meydana çıktı: basbayağı bir

tankerdi. Bir saat sonra da, Sand Key feneri belirdi, beli incecik, kendi kahverengi, denizden doğru yansılanıyordu.

«Gözünü dört aç dümendeyken,» dedi zenciye.

«Açayım ama» dedi zenci. «Bu yolculuktan sonra bende hal mi kaldı?»

«Bacağın nasıl şimdi?»

«Her dakika canıma okuyor.»

«Aldırma,» dedi. «Temiz tutup kapanana kadar sargılarını açma sakın...»

Dümeni Woman Key'deki salkım söğütlüklü dere ağzına kırmıştı. Orada bütün gözlerden ırak olurlardı. Yükü alacak sandal da kolaylıkla orada gelip bulurdu onları.

«İyileşeceksin, iyileşeceksin,» dedi zenciye.

«Bilmem ki..» dedi zenci. «Fena yaralanmışım.»

«Kıyıya bir varalım, icabına bakarız. Ağır falan değil yaran, üzülme...»

«Vuruldum be! Hiç vurulmadıydım daha önce. Basbayağı vuruldum şimdi.»

«Sen yalnızca korktundu.»

«Hiç bile değil. Vuruldum. Hem fena tarafından vuruldum. Bütün gece acısından inim inim inledim.»

Hem vır vır söyleniyor, hem de sargılarını açıp yaraya bakmaya uğraşıyordu.

«Dokunma!» diyerek zenciye, çıkıştı.

Zenci güverteye boylu boyunca uzandı. Her yan salam biçimi, çuvallanmış içki şişeleriyle doluydu. Hepsi kaçak içkilerdi. Zenci, ite ite onların arasından kendine yatacak bir yer yaptı. Her kı-

mıldanışında çuvallardaki kırılmış şişeler şangırdıyor, içki kokusu etrafa yayılıyordu.

Dümeni Women Key'e çevirmişti. Kıyıyı yakın yakın görüyordu artık.

«Acıyor, acıyor,» diye sızlandı zenci. «Çok acıyor!»

«Çok üzgünüm Wesley!» dedi. «Ama dümeni bırakmamam lâzım!»

Zenci:

«Senin bu yaptığını insan köpeğine yapmaz be!» dedi. Şimdi daha da kötüleşmişti. Dümendeki, durumun farkındaydı. Üzüm üzüm üzülüyordu.

«Rahata ereceksin Wesley,» dedi. «Şimdi yat yattığın yerde.»

«Sen insana acır mısın? Sende zerre kadar insanlık yok ki!»

«Tasalanma, icabına bakacağım her şeyinin.»

«Hiçbir şey yapmazsın sen adama.»

Dümendekinin adı Harry Morgan'dı, karşılık vermiyordu. Zenciyi severdi, severdi ya, o anda yapılacak hiçbir şey yoktu!

Zenci, soluksuz konuşuyordu:

«Herifler kurşun yağdırmaya başladıklarında niye durmadık, peki!»

Sorusuna karşılık alamadı.

«Birkaç şişe içki bir insanın hayatından daha mı önemli yani?»

Öteki dümeni kullanıyordu.

«Pekâlâ durup heriflere şişeleri teslim edebilirdik.»

«Olmazdı,» dedi öteki. «Şişeleri de, tekneyi de alırlar, bizi de hapse tıkarlardı.»

Zenci:

«Hapse tıkarlarmış! Umurumdaydı sanki. Vurulmayaydım da, hapse tıkılaydım keşke,» dedi.

Zencinin dırdırı, dümendeki adamın canını sıkmaya başlamıştı. Ne söylediğini duymak bile istemiyordu.

«Yaralandın ha? Kim daha fena yaralandı, sen mi, ben mi?»

«Sen...» dedi zenci. «Ama bana hiç ateş edilmemişti şimdiye kadar. Vurulacağım aklımın köşesinden geçmezdi. Hesapta vurulmak yoktu, vurulmak istemiyordum hiç.»

Harry, alttan aldı:

«Boş ver şimdi bunları Wesley,» dedi. «Böyle konuşmakta fayda yok.»

Artık Key'deydiler. Tekne sığlık ağızdan pek seçilmiyordu. Zenci, yarasının verdiği acıdan ötürü abuk sabuk konuşmasını kesmemişti, durmadan konuşuyordu.

«Ne demelere içki kaçırıyorlar yani?» dedi. «Yasak masak yok ki artık! Doğru yoldan getirtsinler, niye bir feribotla getirtmiyorlar hem?»

Harry, dümende ağzı kolluyordu.

«Niye herkes gibi namuslu iş görmüyorlar bu herifler de? Alın teriyle kazanmaları fena mıymış?»

Harry, dümeni kırdı; kumluk, güneşte yanıp yanıp sönüyordu. Tek kolla idare ediyordu dümeni; tekne, salkım söğütlerle kaplı derenin açtığı kanaldan içeri süzüldü, ağaçlara daha çok sokulunca: Harry, kıça gitti, motörün başına vardı.

«Demiri atmam lâzım, ama tek kolla beceremiyorum bunu,» dedi.

«Parmağımı oynatacak halde değilim ben,» dedi zenci.

«Biliyorum, biliyorum senin halini.»

Zar zor, çeke çeke demirin küçüğünü oynattı yerinden, sürüdü, yuvarladı. Halatı sıkı sıkıya bağladı yerine, tekne, salkım söğütlerin altında bir iki döndü, durdu. Güverteye geldi Harry, her taraf karman çormandı.

Yaralanan zenci kolunu sarıp sarmaladıktan sonra, bütün gece dümende kalmış, gözünü kırpmadan pusulaya baka baka Sand Key'i bulmaya uğraşmıştı. Gün doğduğunda zenci kendini yerlere atmıştı; Harry, hep dümendeydi.

Sand Key feneri göründüğünde işlerin bir toplamına kalkışmamıştı, ama her şey kötüye varıyordu.

Zenci, kaçak içkilerin arasında bacaklarını ayırmış yatıyordu. Kaplamalarda, bir de kamarada sekiz kurşun izi sayılıyordu. Rüzgâr-kesiceğinin camı olduğu gibi inmişti. Görünen görünmeyen zararı da, zencinin yarasının kanayıp kanamadığını da kestiremiyordu. Bildiği şey, kendi yarasının kanadığı, hem de çok kanadığıydı. Güverte baştan başa içki kokuyordu. Her şey içkiye batmıştı.

Tekne, salkım söğütlerin altına sığınık duruyordu. Harry'nin bütün gece boyunca koca denizde, sonra akıntıda çektikleri unutulur gibi değildi.

«Gideyim kahve yapayım,» dedi zenciye. «Sonra sana bakarım.»

«Ben kahve falan istemem.»

«Ben istiyorum,» dedi. Aşağıya indi, keskin

bir yaşlıkla karşılaşınca duramadı. Yeniden yukarı döndü.

«Yazık, kahve içemeyeceğiz,» dedi.

«Ben su istiyorum.»

«Olur, peki.»

Kupayı damacanadan suyla doldurup zenciye verdi.

«Onlar ateşe başladıklarında niye soluğu kaçmakta aldın yani?»

«Onlar niye ateş açtılar, sanıyorsun?»

Zenci yine sızlandı:

«Doktor isterim ben.»

«Doktor benim yaptığımdan öte birşey mi yapacak sana?»

«Olsun. Beni tedavi eder.»

«Şu sandal gelsin hele, akşama kalmaz doktoruna kavuşursun.»

«Ben sandalı mandalı bekleyemem.»

«Olur olur. Hele şu yükü boşaltalım da.»

Çalışmaya başladı. Tek kolla iş görmek yorucuydu, bir şişe kırk pound çekiyordu ya, ona ağırdı. Yaralıydı, gücü yetmiyordu, önce oturdu yere, sonra uzandı.

Zenci:

«Kendi kendini öldüreceksin be!» dedi.

Harry uzanmış, başının altına içki çuvallarından birini almıştı. Salkımsöğütlerin gölgeleri güverteye sarkıyordu, Harry'nin üstüne düşmüştü. Hışır hışır bir rüzgâr yapraklarda dolanıyordu. Gökyüzüne baktı, soğuk, ince bulutlar kuzeyden yürümüş geliyordu. 'Bu havada kimseler çıkıp gelmez buralara' diye düşündü. 'Bizi aramayı bile akıllarından geçirmezler.'

«Gelecekler mi dersin?» diye sordu zenci.

«Tabii.» dedi. «Niye gelmesinler?»

«Rüzgâr fena.»

«Bizi arıyorlardır.»

«Bu havada değil herhalde. Niye yalan atıyorsun bana?»

Umudunu yitirmişçesine konuşuyordu. Harry:

«Sakin ol Wesley,» dedi.

«Sakin olmuş! Ne sakin olması, ne sakin olması? Köpek gibi gebermek için mi sakin olayım? Sen soktun beni bu derde, sen kurtar bakalım, hadi.»

«Sakin ol Wesley,» dedi, sesi yumuşaktı.

«Gelmiyecekler işte,» dedi zenci. «Biliyorum, gelmeyeceklerini. Üşüyorum diyorum sana, üşüyorum, bu yaranın acısına dayanamıyorum.»

Adam hem üzgündü, hem de ne edeceği üzerinde bir karara varamıyordu. Zencinin gözleri, hiçbir davranışını kaçırmıyordu onun. Dizlerinde doğrulmaya savaştı, sağ kolu yeninde sarkıyordu, soluyla tutup apış arasına aldı. Yine sağlam sol koluyla tutunup kalkmayı denedi. Zenciye bakıyordu. Kolunun acısı azıtıyordu; ilkti, bu denli gerçek acıyı duyuyordu.

«Dik tutmalı da acıyı duymamalı,» diye söylendi.

«Bırak kolunu boynuna bağlayayım.»

«Bükemiyorum. Kaskatı kesildi.»

«N'apacağız, peki?»

«İçkileri boşaltmak lâzım. Uzanabildiklerini indirir misin Wesley?»

Zenci içki çuvallarından birine uzanmaya davrandı, beceremedi, inleyerek yattı kaldı yine.

«Çok mu canın yanıyor Wesley?»

«Hay Tanrım!» dedi zenci.

«Hareket etmeye çalışırsan belki diner sızısı, ne dersin?»

«Vuruldum ben be! Parmağımı kıpırdatamıyorum, sen içki şişeleriyle dolu çuvalı yerinden oynatayım istiyorsun. Vurulmuşum ben, vurulmuş!»

«Sakin ol Wesley!»

«Bir kez daha söyle bu sözü de keçileri kaçırayım.»

«Sakin ol!» dedi yavaşça.

Zenci, ulur gibi bir ses çıkarıp elleri üzerinde sürüne sürüne kaportanın altında duran bileytaşını kaptı.

«Öldüreceğim seni. Liyme liyme doğrayacağım.»

«Ama bu bileytaşıyla değil,» dedi zenciye. «Kendine gel Wesley!»

Zenci acı acı inledi, içki şişelerinin çuvalları arasına yüzünü sakladı. Harry, ses etmeden çuvalları sürüyerek bir yana yığmaya koyuldu.

II.

İçkilerle uğraşa dururken bir motör sesi duydu, baktı: motörün biri, burnunu çevirmiş Key'in sonundaki aşağı kanaldan kendilerine doğru geliyordu. Beyaza boyalı, küçük kamarasıyla rüzgâr keseceği devetüyü renginde bir motördü.

«Motör geliyor, davran Wesley,» dedi.

«Kılımı bile kıpırdatmam.»

«Boşver olana bitene şimdi. O zaman başkaydı, şimdi başka.»

«N'aparsan yap,» dedi zenci. «Ben, bana ettiklerini unutmadım daha.»

Gözlerini motörden ayırmadan çalışmasını artırdı. Motör yavaş yavaş kanala giriyordu. Yüzünü ter boğmuştu. Sağlam koluyla durmadan içki sarılı çuvalları ordan oraya sürüyordu.

«Çekil bu yana,» dedi, zencinin başına yastık yaptığı bir çuvalı çekti; zenci doğruldu.

«Geldiler sonunda,» dedi beriki; motör gitgide yakınlaşıyordu.

«Bu kaptan Willie ama,» dedi zenci. «Ava çıkmışlar, n'aber?»

Beyaz boyalı motörde; spor gömlekli, beyaz elbiseli, şapkalı, küçük iskemlelere kurulmuş, ellerinde balık oltalariyle iki adam, bir de rüzgâr keseğini iyice indirmiş bir başka yaşlı adam vardı; motör, salkımsöğütlerin yanı sıra geçti.

«N'aber Harry?» diye bağırdı yaşlısı geçerken.

Harry, sağlam kolunu sallayarak selâm verdi. Motör gelip geçti, içindeki o iki adam, Harry'nin motörüne bakıp yaşlısıyla birşeyler konuşuyorlardı. Harry, onların neler dediklerini duyamadı tabiî.

«Ağızda gidip yine gelecekler,» dedi zenciye. İndi, bir battaniye almış geldi. «Bırak örteyim üstünü.»

Zenci:

«Beni örteceksin de n'olacak?» dedi. Nasıl olsa içkileri görmüşlerdir, takımı yatırdık işte.»

«Willie sapına kadar erkektir. Kasabadakilere söyler bizim burada olduğumuzu. Yanındaki-

ler balık avına çıkmış iki şaşkaloz, bize bir kötülükleri — sanmam — dokunsun. Ne alıp veremedikleri var bizimle?»

Eli ayağı ansızın boşanıvermişti. Güçsüzlükten titriyordu. Dümen başındaki iskemleye oturdu yavaşça, yaralı kolunu, dizleri arasına aldı. Her yanı zangır zangır zangırdıyordu. dizlerini sıktığında, omuz başından kolunun ayrıldığını, koptuğunu sandı. Hemen açtı, kolunu çıkardı aradan, yine eskisi gibi yeniden sarkıttı. Motör geri dönüp geliyorken, iskemlede, kolu öyle sarkmış oturakomuştu. O iki adam da iskemlelerinde oturuyorlardı, aralarında konuşmaya başlamışlardı. Oltaları bırakmışlardı. Biri dürbünle bakıyordu. Yakın değillerdi, ne dedikleri o yüzden anlaşılmıyordu. İşitilse bile, bir faydası yoktu ki.

Bordasında **«South Florida»** yazılı motör, Woman Key'deki kanaldan döndü; kanalın oralar kayalıktı, mayna etti, kaptan Willie Adams hem motörü kullanıyor, hem de Harry'nin dün gece gelmiş olabileceğini düşünüyordu. Taşaklı oğlandı şu Harry. Dünkü fırtınayla pençeleşmişti. Motörü fena sayılmazdı, iyi dayanmıştı herhalde; ama, rüzgâr keseği nasıl o hale gelmişti? Allah kahretsin böyle dün geceki gibi bir havada karşıya geçeni de, Küba'dan içki kaçıranı da Allah kahretsindi. Şimdi tâ Mariel'lerden getiriyorlardı içkileri. Bu çeşidi daha güvençliydi.

«Ne dediniz kaptan?»

İskemleye çöreklenmişlerden biri:

«Bu tekne nedir öyle?» diye sordu.

«Şu tekne mi?»

«Evet o.»

«Ha o, Key West'li motörlerden biri canım.»

«Kimindir diye sordum.»

«Hiç bilmiyorum.»

«Bir balıkçının mı acaba?»

«Bilmem, belki öyledir.»

«Ne demekmiş o?»

«Sahibi her işi yapar.»

«Adını bilmiyor musun?»

«Hayır sör!»

«Harry diye seslendin ya demin.»

«Yanlışınız var, öyle bir şey demedim hiç.»

«Kulaklarımla duydum Harry dediğini ona.»

Kaptan Willie Adams, kendisiyle konuşanı şöyle bir süzdü yukardan aşağı. Şapkasının altından yüz kemikleri fırlak, ince dudaklı, yanaklarından sağlık fışkıran soğuk gözlü; acımasızca bakıyordu insana.

«Yanlışlıkla böyle çağırmışım onu herhalde,» dedi Kaptan Willie.

Öbür adam, elindeki dürbünü arkadaşına uzattı:

«Adamın yaralı olduğu bakınca görülüyor, Doktor» dedi.

Doktor dediği:

«Dürbünsüz de görülüyor canım,» dedi. «Kim o adam?»

«Bilmem,» dedi Kaptan Willie.

«Eh, öğreniriz. Sen teknenin numarasını alıver.»

«Aldım bile Doktor...»

«Gidip bir bakalım yanlarına,» dedi Doktor.

Kaptan Willie:

«Siz doktor musunuz?» diye sordu.

«Tıp doktoru değilim,» dedi soğuk gözlüsü.

«Tıp doktoru değilseniz, bir yere gidemeyiz.»

«Niye?»

«Eğer yardım gerekseydi, bize seslenirlerdi de ondan. İşaret vermediğine göre, işine karışmamız doğru olmaz. Burada kimse kimsenin işine burnunu sokmaz.»

«Öyle mi? Bunları sonra tartışırız, sen hele bizi önce o motöre götür.»

Kaptan Willie kanal boyunca tekneyi sürdürdü, iki silindirlik Palmer saat gibi çalışıyordu.

«Dediğimi duymadın mı yoksa?»

«Duydum duydum..»

«Duydun da ne demelere emrimi yerine getirmiyorsun?»

Kaptan Willie köpürmüş:

«Siz kendinizi kim sanıyorsunuz be?» dedi.

«Bu senin üstüne vazife değil. Sen, ne diyorsam onu yap bana.»

«Siz kendinizi ne sanıyorsunuz?»

«Ya, öyle demek; peki, söyleyeyim kim olduğumu, bugün Birleşik Devletlerin üç büyüklerinden biriyim.»

«Öylesin de bu Allahın belâsı Key West'te ne halt karıştırıyorsun?»

Öbürkü eğildi, saygılı saygılı:

«Frederick Harrison'dur o,» dedi.

Kaptan Willie:

«Hiç duymadım,» dedi.

«Duyacaksın o halde,» dedi Frederick Harrison. «Bizi o motöre götürmediğin takdirde, yıkılası kasabanızda herkes duyacak bu adı.»

«Aman ne iyi ne iyi! Peki, n'aptın ki bu kadar önemli bir adam oldun?»

Öbürkü yine söze karıştı:

«Bakanlar kurulunun en büyük kişisidir o...» dedi.

«Onu sen yan cebime koy» dedi Kaptan Willie. «Öyle de Key West'e ne demelere geliyor?»

Sekreter açıklamak gerekliliğini duydu:

«Dinlenmeye geldi. Yakında genel valiliği...»

«Yeter artık Willi,» dedi Frederick Harrison. «Sen şimdi bizi doğru o motöre götür bakalım.»

Gülümsemişti. Adını duydular mı, her dediğinin şipşak yerine getirileceğine inancı vardı. Gülümsemesi de bu inancından gelmeydi.

«Götüremem...»

«Yaparsınız!» dedi Kaptan Willie..

«Benim kim olduğumu bilmiyorsun daha.»

«Beni hiç ilgilendirmez orası.»

«O herif içki kaçakçısı değil mi?»

«Siz öyle mi sanıyorsunuz?»

Yakalayana mükâfat verirler mutlaka.»

«Bilmem!»

«Kanun dışı biri o.»

«Ev geçindiriyor o be! Çoluğu çocuğu var onun da, eve ekmek tuz götürecek tabiî. Sıkıysa, buradaki devlet işçileriyle bir, haftada altı buçuk dolara geçinin de göreyim sizi.»

«Baksana, yaralanmış. Başı belâda demek.»

«Ne biliyorsunuz, belki eğlenirken kendi kendini vurdu?»

«Bu zırvalarınla sözde durumu kurtaracaksın, öyle mi? Bizi götüreceksin oraya, herifi de, motörü de Kıyı Korumaya teslim edeceğiz.»

«Neredekine?»

«Key West'tekine.»

Sekreter, yeniden çabuk çabuk:

«Kim olduğunu anlattım sana onun,» dedi.

«Öyle olsun bakalım,» dedi kaptan Willie, kanalın ağzına sokulmuş motörü çevirdi, pervane sularda fır fır döndü, bembeyaz köpürttü. Motör, salkımsöğütlerin altında duran öbür motöre doğru yol aımaya başladı.

Frederick Harrison, kaptan Willie'ye:

«Silâhın var mı?» diye sordu.

«Yok efendim...»

Spor gömlekli iki adam ayakta durmuşlar, içki yüklü Harry'nin motörünü gözlüyorlardı. Sekreteri:

«Bu balık avlanmaktan daha eğlenceli, değil mi doktor?» dedi, sordu.

«Balık avlamakta birşey yok zaten,» dedi Frederick Harrison. «Bir kılıç yakaladın diyelim, n'aparsın? Hiç. Yiyemezsin ki. Bu daha çekici doğrusu. İyi ki rastlaştık. Herif yaralı olduğu için kaçamıyacak da. Deniz de kabarık. Tekneyi nasıl olsa tanıyoruz.»

Sallabaş sekreteri:

«Ya ya,» dedi. «Onu kolaycacık, hem de tek elle kıskıvrak yakalayıvereceksiniz hemen.»

«Silâhsız milâhsız,» dedi Frederick Harrison.

«G-Men'lere lüzum kalmadan hem.»

«Edgar Hoover de öğünsün bir güzel bunla.» Kaptan Willie'ye döndü: «Halatla bağlamamız lâzım yedeğimize onu. Yanaş bakalım,» dedi.

Kaptan Willie, dümen kırdı, motör ters yöne döndü. Öbür tekneye doğru olanca sesiyle «Hey!» diye bağırdı, «sakın çıkarmayın kafalarınızı dışarı!»

Harrison küplere binmiş:

«Bu da nesi?» dedi.

«Kapa gaganı be!»

Yeniden öbür tekneye doğru bağırdı:

«Hey! Dinleyin beni. Hiçbir şey olmamış gibi kasabaya çıkın siz, merak etmeyin tekneyi, ben bakarım. Yükü boşaltın, kasabaya çıkın hemen. Benim teknede Washington'lu bir herif var. Başkandan da ileriymiş, öyleyim diyor. Seni yakalamak istedi; kaçakçı sanmış. Teknenin numarasını da aldılar. Ben seni görmedim hiç, kim olduğunu bilmiyorum: tamam mı? Seni tanımıyorum da...»

İçki yüklü tekneden uzaklaştı. Kaptan bağırıyordu bir yandan:

«Seni nerede gördüğümü de bilmiyorum. Kimseye tarifleyemem burayı.»

Öbür tekneden bir:

«Eyvallah!» karşılığı bağıra bağıra:

«Ben bu büyük adama hava kararana kadar balık tutturacağım, ona göre,» dedi.

«Yaşa!»

«Bayılıyor balık tutmaya.» Kaptanın sesi bağırmaktan kısılmıştı artık. «Ama puştça bir iddiası var ha, insan tuttuğunu yiyemez diyor...»

Harry'nin sesiydi:

«Varol kardeş!» dedi.

Frederick Harrison'un kızgınlığından suratını al basmıştı, depreşen bir ilgiyle Willie'ye:

«Kardeşin mi senin o herif?» diye sordu.

«Değil. Ama teknelerde çalışan herkes birbirine kardeşim der, âdettir bizim burda...»

«Artık Key West'e dönelim bari,» dedi Frederick Harrison, bunu da umutsuz umutsuz söylemişti. Kaptan Willie:

«Olmaz ki!» dedi. «Dönemeyiz. Siz sayın baylar teknemi bütün bir gün için tuttunuz benden. Paramı da ona göre verdiniz. Bana ahmak mahmak dediniz ya, sizi yine de bütün bir gün gezdireceğim.»

«Bizi Key West'e götür,» dedi Harrison...

«Başüstüne bayım, götüreceğim tabiî, ama şimdi değil. Sonra. Hem bana kalırsa sizin o dediğiniz balıklar pekâlâ yenir. Avlayıp Rios'ya Havana pazarı için sattığımızda biz kilosundan on cent kazanırdık...»

Harrison:

«Kes be, aman!» dedi.

«Sizin gibi bir hükûmet adamını ilgilendirir diye düşündüydüm. Yediklerimizin fiyatları hiç ilgilendirmez mi sizi? Amma iş! Fiyatlara etkisi falan, ha! Sizi hiç mi hiç ilgilendirmez mi, ya'u?»

«Kes be, kes!» dedi Harrison.

III.

İçki yüklü motorda Harry, son çuvalı da aşağıya yolladı. Zenciye:

«Keskiyi ver bana,» dedi.

«Attım.»

Harry, her iki motoru da çalıştırdı. İçki kaçakçılığı sırasında ana motora bir yardımcı motor daha eklerdi. Kaportaya gitti, solak elinin bir vuruşuyla demirin ipini biteden geçirdi. «Artık batık malı sudan çekip çıkarırlar» diye düşündü. «Son hızla Garrison Bright'a çekmeli tekneyi. Bu-

lur, alırlar. Bir de doktor bulmalı hemen. Tekneyle birlikte kolumdan da olmak istemem. Sardığım yük de en aşağı tekne kadar ederdi. Pek bir hasara uğramadı bereket. Devede kulak anca.»

Debriyajı ayırdı, motor salkımsöğütlerin altından doğru ileri fırladı. Motorların her ikisi de tıkır tıkır çalışıyordu. İki mil kadar bir uzaklıkta kaptan Willie'nin teknesi, Boca Grande'ye burun çevirmiş gidiyordu. «Her halde deniz, göllerin yüzünce yükselmiştir» diye düşündü yine Harry. Vites kolunu kavradı, motor gürledi, suları yararak atıldı. Hızlandı, tekne, suları savura savura atılırken iki yanlardaki salkımsöğütler, yemyeşil, ayrıldılar, yol verdiler. Elinde olmaksızın düşünüyordu: «İnşallah tekneyi almazlar benden, kolumu da iyileştirirler. Altı ay kimseleri pirelendirmeden sen git gel de, dün Mariel'de kıstırıl, üzerine ateş açsınlar: İyi mi! Kübalı aklı işte, n'olacak! Olur şey mi yani, üzerimize yağmur gibi ateş açıyorlar, sonra kimse gelip n'olup bittiler diye bakmıyor. Allah Allah.»

Güvertede uzanıp yatmış battaniyenin altındaki zenciye seslendi:

«Hey Wesley! Nasılsın şimdi?»

«Allah!» çekti zenci. «Daha n'olayım istiyorsun ki..»

«O moruk doktor yarayı açınça daha da kötü olacaksın ha!»

«Sen insan mısın be?» dedi zenci. «Zerre anladığın yok insanlıktan senin...»

«Koca Willie, yaman herif doğrusu ha... İyi herif, iyi. Beklemekten de kurtulduk. Beklemek

aptallık olacaktı. Dondum be, dondum. Hastalanıp aklımı yiriteyazdım hanideyse!..»

La Concha otelinin ak yapısı, telsiz direkleri, sonra sonra kasaba evleri görünmeye başlamıştı. Garrison Bight'a saptığında, burundan Trumbo rıhtımındaki bekleşen şilepleri gördü; «koca Willie; teknesindekileri iplediği bile yoktu. Kimdi o herifler acaba? Tüh, Allah! Daha mı kötülüyoruz nedir? Üşüyorum be, donuyorum. İyi ki gelmişiz, iyi ki beklememişiz orda.»

«Mr. Harry,» dedi zenci. «İçkileri taşırken yardım edemedim, kusura kalmayın..»

«Aldırma! Vurulana kadar iyi bir zenciydin sen. Yine de iyi bir zencisin Wesley.»

Motörlerin gür gür gürlemesi çoğaldı, teknenin iki yanına çarpıp savrulan deniz sularının sesiyle motörlerin sesi dışında, daha başka, daha garip bir sesi duyuyordu Harry: yüreğinin vuruşuydu bu. Her yolculuk dönüşü, böyle olurdu.

«İnşallah kolumu iyileştirirler. Birşey olmaz inşallah. Bu kol bana lâzım çünkü: lâzım...»

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

HARRY MORGAN

K I Ş

I.

ALBERT'İN DEDİKLERİ

Biz hepimiz Freddy'de toplanmış oturuyorduk, o uzun ince avukat geldi: «Juan nerde?» diye sordu ortaya.

İçimizden biri:

«Dönmedi daha,» dedi.

«Döndüğünü biliyorum, görmem lâzım onu..»

«Öyle ya,» dedi Harry. «Sen herifçioğlunun başına türlü belâları sardır, dilediğin işe sok, sonra da kanatlarını germeye kalk üzerine. Neb'lelim nerde, sorma bize: iğnenin deliğindedir olsa olsa.»

Avukat:

«Ötün bakalım siz» dedi. «Bir iş getirmiştim ona halbuki...»

«Git dilediğin yerde ara bul o halde,» dedi Harry. «Burda yok işte..»

Ben ne diyorum size, siz ne diyorsunuz! Bir iş getirdim ona be, iş iş.»

«Sen kim, iş bulup getirmek kim? Senin işin gücün milleti zehirlemek.»

Boynuna asılı bir tablada lâstikten ıncık cincık satan yaşlı, akbaş biri, bardan içeri girdi. Elindeki boş şişeyi Freddy aldı, bir damacanadan şarap doldurdu. Beriki şişenin ağzını kapata kapata bardan çıktı, sokağı geçti.

Avukat:

«N'oldu koluna senin ya'u?» diye sordu Harry'ye.

Harry, boş kolunu omuz başına çengelli iğneyle tutturmuştu.

«Bir gün baktım hiç hoşuma gitmedi duruşu, kestim gitti,» dedi.

«Senlen kim kesti başka?»

«Benlen bir de doktor, tabiî.»

Harry içmeye başlayalı epey olmuştu. Yavaş yavaş sarhoşluyordu.

«Ben öbürünle tuttum, doktor da kesiverdi o saat,» diye anlatmaya durdu. «Eğer insanların kollarını başkalarının cebinden çıkmıyor diye kesmeye kalksalardı, senin ne elin ne ayağın kalırdı şimdi.»

«N'oldu da kestiler kolunu?»

«Uzattın ama,» dedi Harry.

«Yok canım, soruyordum işte. N'oldu, nerdeydin ki?»

«Git işine be! Nerde olduğunu da, nasıl olduğunu da domuz gibi biliyorsun. Uzatma da daha fazla, insanın canını sıkma.»

«Seninle şöyle başbaşa konuşsak, ha!» dedi avukat.

«Konuş da dinleyelim.»

«Burda olmaz, arkaya gel.»

«Benim seninle konuşacak birşeyim yok. Senden adama iyilik gelmez. Yılan gibi sokar, zehirlersin sen.»

«Sana diyeceklerim var. İyi şeyler ama.»

«Pekâlâ, dinleyelim bakalım! Juan'dan mı söz edeceksin?»

«Hayır, Juan'dan değil.»

Bardaki tezgâhın arkasına, fıçıların ordan geçip bodruma indiler. O ara içeri Koca Lucie'nin kızı, yanına bir başka kızı da takmış, girdiler: her zamanki yerlerine oturup birer Coca-cola söylediler kendilerine. Freddy, Koca Lucie'nin kızına:

«Diyorlar ki, artık akşam altıdan sonra kızların sokaklarda gezip tozmasına izin vermeyeceklermiş,» dedi. «Ben öyle duydum, böyle yerlere sokmayacaklarmış kızları...»

«Öyle diyorlarmış.»

«Ne yani!» dedi Freddy. «Kasabayı zindan mı edecekler bize yani?»

«Artık cehennemden farkı mı kalır buranın? Bir sandviçle bir Coca-cola için sokağa çıktın mı, şıp diye tevkif edip onbeş dolar cezayı dayayacaklarmış.»

Koca Lucie'nin kızı:

«Gördün mü olanları şimdi?» dedi. «Başka n'aparlar zaten. Millet eğlencesinden olacak.»

«Biri kalkıp çarçabuk bir değişiklik yapmazsa, bu kasaba kasabalıktan çıkacak galiba...»

Harry ile avukat, arkalardan geldiler. Avukat sordu:

«Tabiî, sen geleceksin oraya.»

«Niye buraya getirmiyorsun onları?»

«İstemiyorlar. Sen gelirsin...»

«Olur, peki..» dedi Harry, bara tünedi. Avukat gitti.

«Ne içeceksin Al?» diye sordu.

«Bacardi.»

«Bize iki bacardi salla Freddy,» dedi, bana döndü: «Ne iş yapıyorsun şimdi Al?»

«İşte, bir yerde çalışıyorum.»

«N'apıyorsun?»

«Kazma kürek sallıyorum. Eski tramvay raylarını söküyoruz.»

«N'alıyorsun?»

«Bir yedibuçukluk.»

«Haftada mı?»

«Ne sandındı?»

«Nasıl kafa çekebiliyorsun be?»

«Sen söyleyene kadar içmiyordum ki,» dedim. Daha çok sokuldu:

«Ufak bir gezintili işe ne dersin?»

«İşine göre.»

«Bunu da konuşacağız.»

«İyi o zaman.»

«Benim araba dışarda, gel hadi,» dedi. «Hoşçakal Freddy!»

Derin derin soluklanarak, — sarhoşlayınca hep böyle yapardı — kapıya yürüdü, arkasından, birlikte delik deşik sokağa çıktık. Akşama kadar çalıştığımız sokak, bu sokaktı. Otomobili köşede duruyordu.

«Bin bakalım,» dedi.

«Nereye gidiyoruz?» dedim.

«Bilmiyorum,» dedi. «Bulurum bir yer.»

Whitehead Street boyunca otomobille ilerledik, Harry konuşmuyordu: sokağın başından sola kıvrıldık, kordon boyuna çıkan White Street'den

kıyıya vardık. Harry, hâlâ birşey konuşmamıştı. Çakıllık yoldan döndük, bulvara çıktık. Bulvardan sonra, kenar-köşe bir yere otomobili çekti, durduk.

«Birkaç yabancı bizim tekneyi kiralayıp ufak bir gezintiye çıkacaklarmış,» dedi.

«İyi ama senin tekneye Kıyı Koruma el komadı mı?»

«Heriflerin bundan haberleri yok.»

«Ne çeşit bir gezintiymiş bu?»

«Bana dediler ki; bir iş için birilerini Küba'ya götüreceklermiş; gemiyle, uçakla falan gitmesi imkânsızmış. Köfte-dudak öyle dedi bana.»

«Öyle mi yapacaklar dersin?»

«Herhalde. İhtilâlden bu yana böyle yapıyorlar. Ben kötü bir yan görmedim. Bir çokları da böyle yapıyorlar zaten.»

«Tekne n'olacak?»

«Kıyı Koruma'dan yürüteceğiz. Motörüne elleşmedilerdi, biliyorsun. Olduğu gibi duruyor. Saat gibi çalışır yine.»

«Üs'den nasıl çıkaracaksın ki.»

«Çıkaracağım.»

«Geriye dönüş nasıl olacak, peki?»

«Bunu dümenlemesi bana ait birşey. Sen gelmek istemiyorsan onu söyle önce.»

«Mangırı kıyaksa bir an önce palamarı çözelim.»

«Dinle hele,» dedi. «Aldığın haftalık ancak yedi buçuk dolar. Okula giden üç çocuğun var, günde üç öğün yemek ister bunlar. Eve ekmek-tuz götürmen gerek. Sana bir miktar para getirecek bir iş teklif ediyorum. Bu, bir fırsat senin için...»

«Ne kadar para alacağımı söylemedin ama. Fırsat sonu ne alacağım, bileyim.»

«Şimdi hangi işte çok para var ki Al?» dedi. «Hiçbir işte. Bana baksana bir, mevsim zamanı gündeliği otuzbeş dolara balığa adam çıkarırdım. Vuruldum; kolun biri gitti gider. Tekne de öyle. Tekne değerindeki dünya kadar içkiyi denize boca ettim. Ama ne var; evdeki köroğluyla çocuğun karnı tok, sırtı pek. Kıt-kanaat bir tencere kaynatacağım diye senin gibi kör karanlıklıklara dek yollarda kazma sallamaktan anam ağlamıyor. Hoş, böyle bir işe kalkışsam da berecek kol-mol nerde bende? Bildiğim tek şey, insanları açlığa, ille açlığa zorlayan bir kanunun var olmadığıdır.»

«Geçenlerde zam yüzünden bir grev çıkmıştı, ben de katıldım,» dedim.

«Ama sonra da tıpış tıpış işine döndün,» dedi. «Ayıpladılar da üstelik, de'mi? Sen de durmadan çalıştın. Kimselerden sadaka istemedin...»

«İş yok, hiçbir yerde,» dedim. «Doğru dürüst yaşamak için para kazanacak hiçbir iş yok...»

«Niye?»

«Bilmiyorum.»

«Ben de bilmiyorum,» dedi. «Ama evdekiler durmadan karınlarının doymasını isterler. O Conch'ların gezip tozduğu yaşadığı yerlere apartmanlar diktirecekler sizlerle, güpgüzel bir turist şehri yapacaklar buraları: ondan sonra da, açlıktan geberip gitmenizi isteyecekler. Benim duyduklarım bunlar. Yoksul halkın açlıktan ölmelerini, ya da çekip bu ellerden gitmelerini bekleyeceklermiş. Buralarını, arkalarından turistler

için bir şehir haline sokacaklarmış, tonla arsa alıyorlarmış: kulağıma çalınıp duruyor.»

«Bir radikal gibi konuşuyorsun,» dedim.

«Ben radikal falan değilim,» dedi. «Ama üzülüyorum, üzüm üzüm üzülüyorum...»

«Kolundan sonra epey karamsar oldun.»

«Canı cehenneme kolumun! Kolun kolun... İnsanın kolundan da değerli şeyleri vardır. Senin iki kolun, iki başka şeyin olabilir. Tek kollu, ya da tek başka şeyli insan da olur. Lânet be!» dedi. «Kapat artık bu konuyu, istemiyorum.»

Sustu. Birkaç dakika geçti.»

«Öbür şeylerim iki tane ya.» dedi. «Hadi gel, gidip görelim şu herifleri.»

Bulvar boyunca yola düştük; rüzgâr çıkmıştı, sağımızdan solumuzdan otomobiller geçiyordu. Deniz kabarmış, duvarı aşan sular, yosunları kordona yaymıştı. Harry, sol koluyla otomobili kullanıyordu. Severdim Harry'yi, eskiden bir olur balığa giderdik; ama kolunu yitirdikten bu yana, Harry eski Harry değildi. O Washington'dan gelen herif, Harry'yi, içki kaçırdığını, kaçak içkileri denize dökerken gözleriyle gördüğünü söylemiş, Kıyı Koruma da tekneyi elinden almıştı. Teknesi varken Harry'nin keyfine diyecek yoktu, tekne elden gittikten sonra, kötüledikçe kötülemişti. Gerisin geri teknesini çalmak fırsatını bulduğu için şimdi çok memnundu, anlıyordum. Ona bütün bütüne sahip olamayacaktı, bunu pek iyi biliyordu, ama olsun, hiç olmazsa o yüzden birkaç kuruş kazanacaktı ya! Önemli olan buydu. Para konusunda benim de ihtiyacım vardı, vardı ama durup dururken birkaç kuruş için tehlikeyi gözü-

me yediremiyordum. Bunu Harry'ye de söyledim aynen:

«Bilirsin, başımın belâya girmesini istemem Harry,» dedim.

«Senin şimdiki durumundan daha kötü olmaz ya,» dedi Harry. «En belâ şey, açlıktan nefesin koka koka gebermektir...»

«Açlıktan gebermiyorum,» dedim. «Ne demelere ikide bir açlıktan geberiyormuşum gibi konuşuyorsun?»

«Belki sen öyle değilsin ama, çocuklarını düşün,» dedi.

«Traşı bırak,» dedim. «Seninle çalışacağım ya, artık bu denli konuşma benlen.»

«Peki,» dedi. «Yalnız bu işi isteyip istemediğinden iyice emin olmalısın. Yoksa kasabadan istediğim kadar adam bulabilirim kendime.»

«Çalışacağım,» dedim. «Söyledik'a, işi alıyoruz...»

«Hadi bakalım, neşeni bul şimdi öyleyse.»

«Asıl sen neş'eni bul,» dedim. «Sabah beri bir radikal gibi öttün durdun hep.»

«Ya!» dedi. «Ulan, siz Conch'lar yok musunuz, metelik etmezsiniz be!»

«Sen ne zamandan bu yana Conch değilsin bakalım?»

«İyi yemekler yemeğe başlıyalıdan beri,» dedi. Zehir zemberek konuşuyordu, acıma nedir bilmezdi zaten, kendine bile acımazdı.

«İyi iyi,» dedim.

«Sakin ol hele,» dedi.

Karşıda bir yerlerde bir ışık görünmüştü.

«Heriflerle burada buluşacağız,» dedi. «Sakın ağzını açıp karışayım demeyesin.»

«Cehenneme kadar yolun var,» dedim.

«Sakin ol dedik sana.»

Otomobili yoldan ayırdı, ışıklı yerin arkasına geldik. Harry boktan moktan bir herifti, ağzını açtı mı kötü söz ederdi ama, severdim ama.

Biz o arkalık yerde durunca, indik, doğru mutfağa daldık: heriflerden birinin karısı sobaya bir tencere bindirmiş aş kaynatıyordu.

«Nasılsın Freda!» dedi Harry. «Köfte-dudak nerde?»

«Şimdi geldi, içerde Harry. Merhaba Albert!»

«Merhaba Miss Richards,» dedim. Tanışırdık. Kasabada eline beline diline gücü yeten kadınlardandı.

«Nasıl sizinkiler?» diye sordum.

«Hepsi iyiler...» dedi.

Mutfağı geçip arka odaya girdik. Bir masanın çevresine avukat Köfte-dudakla dört Kübalı sıralanmışlar oturuyorlardı. İçlerinden biri, ingilizce:

«Oturun,» dedi.

Yarma suratlının biriydi. Ablak, iri yapılı biri. Sesi derinlerden doğru çıkıyordu, halinden epey içtiği, yükünü aldığı belliydi.

«Adın ne?»

«Seninki ne?» dedi Harry.

«Öyle olsun, peki. Dediğin gibi olsun. Tekne nerde?»

«Yat üssünde.»

Kübalı bana bakıyordu, Harry'ye sordu:

«Kim bu?»

«Adamım,» dedi Harry. Öbür Küba'lılar da bize bakıyorlardı. Küba'lı:

«Aç'a benziyor,» dedi, güldü. Öbürleri gülmediler. «İçki ister misin?»

«Ver bakalım.»

«Ne? Bacardi mi?»

«Siz ne içiyorsanız ondan,» dedi Harry.

«Adamın da ister mi?»

«İçeyim ben de,» dedim.

Kübalı:

«Sana daha soran olmadı,» dedi. «Ben ona sordum.»

«Kes artık be Roberto!» dedi öbür Kübalılardan biri; gençti, çocuksu birşeydi, dedi: «Kızmadan bir iş yapamaz mısın sen?»

«Ne demek kızmak? İçer misin diye sordum. Birini bir iş için kiraladın mı içip içmediğini sormayacak mısın?»

Öbür Kübalı:

«İçki var ona da,» dedi. «Sonra işi konuşalım hep birlikte.»

Roberto dedikleri Kübalı, Harry'ye:

«Tekneye ne istiyorsun koca reis?» diye sordu.

«Yapacağımız işe bakar.»

«Dördümüzü Küba'ya götüreceksin.»

«Küba'nın neresine?»

«Cabanas'a. Cabanas yakınlarına. Mariel'den sonra. Biliyor musun nere olduğunu?»

Harry:

«Biliyorum,» dedi. «Bu kadar mı?»

«Bu kadar. Bizi alacaksın, kıyıya bırakacaksın.»

«Üçyüz dolarınızı alırım.»

«Çok be! Tekneyi günlüğüne tutup iki haftalık kapatsak ne verirdik?»

«Günlüğüne kırk dolar; binbeşyüz dolar da depozito için. İyi mi?»

«Değil.»

«Benzinle yağ parasını da siz vereceksiniz.»

«Bu götürme işinde sana bir iki yüz dolar veririz.»

«Olmaz.»

«Peki, sen ne istiyorsun?»

«Fiyat verdim.»

«O dediğin çok.»

«Çok değil,» dedi Harry. «Bir kere kim olduğunuzu bilmiyorum, işinizin ne olduğunu, niye böyle saklı saklı gitmek zorunda olduğunuzu da bilmiyorum. Bu kış kıyamette akıntıyı iki defa geçeceğim; teknemi göz göre göre tehlikeye atıyorum. Ama, neyse, sizi ikiyüz dolara götüreyim. Yalnız bin dolar depozito alırım. Ona göre.»

Avukat Köfte-dudak, Kübalılara:

«Bunda haklı.» dedi. «Yerden göğe haklı.»

Kübalılar kendi aralarında İspanyolca konuşmaya başladılar. Ben ne dediklerini çıkaramıyordum ya, Harry domuzu anlıyordu.

Yarma Roberto:

«Tamam...» dedi. «Ne zaman yola çıkarız?»

«Yarın gece istediğiniz saatte?»

«Belki öbür geceye kadar gitmek istemeyiz,» dedi içlerinden biri.

«Benim'çin önemli değil. Yalnız ne zaman kesin gidileceğini bileyim, yeter.»

«Teknen ne âlemde? İyi mi?»

«İyi.» dedi Harry.

En gençleri:

«İyi bir tekneye benziyor,» dedi.

«Bu, Avukat Mr. Simmons gösterdi bana.»

«Ha!» dedi Harry.

«Buyur, bir içki daha iç,» dedi öbür Kübalı. «Epeydir Küba'da mısın?»

«Epeydir.»

«İspanyolca bilir misin?»

«Hiç öğrenemedim.»

Avukat Köfte-dudağın Harry'ye baktığını gördüm o an. Dolapçı düzenbazın biriydi kendi, bir başkası yalan atıp gerçeğin tam tersini söyledi mi, bayılıyordu. Harry'ye bu işi teklife geldiğinde, doğrudan doğruya konuya girmemişti; bara gelmiş, yoksul, anasından bile çalan düşkün hırsız Juan Rodriguez'i sözde aradığını söylemişti. Juan'la bitecek ne işi olurdu onun? Kübalı:

«Mr. Simmons pek güzel konuşuyor İspanyolcayı,» dedi.

Tabiî, eğitim görmüş adam o.»

«Tekneyi idare edebilecek misin?»

«Götürüp getirebilirim.»

«Balıkçı mısın?»

«Evet.»

Ablak suratlısı:

«Nasıl tutuyorsun peki tek kollan?» diye sordu.

«Sen iki kolunla ancak benden daha hızla çekersin balığı,» dedi Harry. «Başka soracağınız, söyleyeceğiniz var mı bana?»

«Yok.»

«Ben gidiyorum o halde,» dedi.

Köfte-dudak:

«Sonra görüşürüz Harry!» dedi.

«Nerde?»

«Freddy'nin orda.»

Dönüşte mutfaktan geçerken, Freda:

«Marie nasıl, Harry?» diye sordu.

«İyidir,» dedi Harry. «Şimdi daha iyi artık.»

Kapıya yürüdü, çıktık. Otomobile bindik, bulvara indik, hiçbir şey konuşmadık o sırada. Harry'nin, kafasını bir şeylere yorduğu belliydi.

«Seni eve bırakayım,» dedi.

«Olur.»

«Kasaba dışında mısın şimdi?»

«Evet. Ne diyorsun bu gezinti işine?»

«Bilmiyorum,» dedi. «Böyle bir gezinti olur mu olmaz mı; onu da bilmiyorum. Yarına görüşürüz.»

Bizim evin önünde bıraktı beni, kapıya yüklendim; kapalıydı. Koca karı, içki içip sokak sokak sürttüğümden, eve geç vakit geldiğimden söz edip söve saya kapıyı açtı. On param olmadığını, bu durumda nasıl içki içebileceğimi sorduğumda; borç almışsındır, dedi. Benim gibi yoksul bir işçi parçasına kimlerin borç vereceğini öğrenmeye kalktığımda, cinleri başında toplandı, açıl leş kokulu yanımdan, git otur masaya dedi, oturdum ben de. Çocuklar maça gitmişlerdi. Önüme yemeğimi getirip kodu, hiç konuşmadı sonra.

II.

HARRY

Bu denli aptalca birşeyi yapmamam gerek ama, yapılacak başka ne var? Fırsat bu fırsattır, hem yakındayken ele geçirmeli insan. Caydım diyelim: sonunda n'olacak? Hayır, bir kere gir-

dim, başladım, götürmeliyim. N'olursa olsun, sonuna kadar gitmeli, yürümeli bu iş. Yalnız, Albert'i keşke almasaydım, diyorum. Yumuşakça, ama sağlam oğlandır, teknede iş görür. İyi iş görür. Kolaycacık çözülüp kopmaz; kopmaz ya, yine onu almakla iyi ettim mi diye soruyorum işte. Bana ders oldu, tekneme artık ne Eddy gibi bir sarhoşu, ne de Wesley gibi bir zenciyi sokarım. Sağlam, insanın her zaman güveneceği birini almalı. Bu işin üstesinden gelirsek, ona da esaslı bir pay çıkartayım. Eddy gibi, Wesley gibi olacağına hiç olmasın daha iyi. Albert bunların hepsine mum diker. Hepsinin iyisi Albert'tir. Onu bir punduna getirip söyleyemezsem; ya da kendi gelmek istemezse, başka birilerini bulmak gerek yanıma. En iyisi bir başıma gitmekti. Gelgelelim, bu defa yalnız gitmek imkânsızdı.

Tekneyi mümkünü yok, idare edemezdim. Durumu öğrendiyse, Albert'in gelmemesi yerinde olacaktı. Her şeyi bilen, bir Köfte-dudak vardı. Olanı da, olacağı da bir o biliyordu. Bilmeden öğrenmeden, gözü kapalı bir işe Köfte-dudak girer miydi hiç? Girse şaşardım doğrusu. O herifler kimbilir ne dolaplar çevireceklerdi. Belki de hiçbir şey yapmayacaklardı. Ama işleri üzerine tek kelime konuşmamaları, insanı huylandırıyordu. Bir halt karıştırırlar da Miami'deki kıyı korumanın uçağına yakalanırsak, n'apacaktık? Şimdi saat altı sularıydı, ortalık kararıyordu. Bir saat daha geçti mi, uçak muçak kâr etmezdi. Her ihtimale karşı, onlar teknedeyken bakarak olmalı. Üssün ordan tekneyi çıkarmak zor birşey değil benim için. Yalnız kaybolduğunu anlar anlamaz herhalde aramaya çıkacaklardır. Bulurlar da. Re-

zalet tabii. Tekneyi yürütmenin vakti-zamanı, bu gece. Gel-git sırasında onu alır, bir yerlere saklarım. Eksik gediğini tamamlarım, şayet dokunmadılarsa, tabii. Benzin de, su da koymalıyım. Allah kahrede, bu gece işim başımdan aşkın demektir. Alıp sakladığım yere, herifleri Albert motorla getirir. Walton'unkiyle belki; verirse. Kiralarım onu. Ya da Köfte-dudak gider kiralar. En iyisi onun yapması bu işi. Albert'i de beni de kolaycacık tanırlar. «Gemicilere benziyorlar mıydı? Gemici gibi miydiler?»

«Hele bir düşüneyim bakayım! Evet olabilir, tamam.» Bunları sorarlardı ilk sorguda daha: «Evet, genci öyleydi, evet.» Albert'siz bu işi çevirmenin yollarını bulmalıydım. Eninde sonunda bizim başımızın altından çıktığını anlayacaklardı. Deniz iniyordu. Durmadan düşünüyordum. Durmadan ölçüp biçiyordum. Yanlış bir adım atmak istemiyordum. Yanlışlığa düşmelerin sırası değildi. İyi düşünüp taşınmalıydım. Yapacağım şeyi, düşüneceğim şeyi cehennem olası o heriflerin yapacakları işi hesaplamalıydım. Olacak şeylerle olmayacak şeyler, yanyanaydı. Üstüste koy, oyna oynayabildiğine. Bir fırsattır gelmişti.

Ya kullanacak, ya da cehennem yolculuğuna çıkış sıranı bekliyeceksin. Tekne olmadan yaşamak olmaz. Şu Köfte-dudak da her şeyi bilmiyordur mutlaka. Yalnızca ne olacağı üstüne bir fikri olmalıydı. Ayağını çabuk tutsa da geliverse Freddy'ye. Dünyanın işi var başımda bu gece. Ama, önce bir şeyler atıştırayım bari.

III.

Köfte-dudak, Freddy'ye geldiğinde saat dokuz buçuğa doğruydu. Ridhards'larda bir hayli kafayı tütsülediği her halinden okunuyordu. Kurumundan yanına varılmıyordu, içince büsbütün azıtırdı.

«N'aber bakalım gülle,» dedi Harry'ye.

«Bana gülle mülle deme,» dedi Harry.

«Seninle konuşmam gerek.»

«Nerde? Arkadaki yaz'anende mi?»

«Evet orda. Arkada kimse var mı Freddy?»

«Yasaktan bu yana yok. Bu, altı dedi mi milletin işlerine dönmeleri, ne kadar sürecek dersin?»

«Avukat tut beni de, sorayım hesabını!» dedi Köfte-dudak.

«Geç be sen de!» dedi Freddy. Öbür ikisi, boş şişe kasalarıyla fıçıların durduğu mahzene indiler.

* * *

Tavanda bir tek elektrik lâmbası yanıyordu, Harry yarı karanlıkta bakındı, içerde kimseyi göremedi.

«Söyle bakalım,» dedi.

«Gecikeceklermiş. Öbürsü günün ikindisine gitmek istiyorlar.»

«N'apacaklar, onlar?»

«Sen ispanyolca bilirsin,» dedi Köfte-dudak.

«Sen benim ispanyolca bildiğimi söylemedin ya onlara?»

«Söyler miyim, seninle dost de'miyiz? Bilirsin bunu.»

«Sen kendi öz anana bile madik atan bir herifsin.»

«Bırak bunları şimdi. Ne güzel işler bulup getiriyorum sana.»

«Neden bulaştın peki sen bu işe?»

«Deyivereyim, paraya ihtiyacım var. Buradan çekip gitmeliyim. Adım pek iyiye çıkmadı burda, sen de biliyorsun pekâlâ Harry.»

«Bilmiyen kaldı mı ki?»

«Onların ihtilâl için gerekli olan parayı devşirme yolunda çocuk kaçırmalarına bile yattıkları malûm.»

«Malûm.»

«Bu da aşağı yukarı ona benzer bir iş. Bunu bir ülkü uğruna yapıyorlar.»

«Ama, bunu, burda yapıyorlar; doğduğun topraklarda. Buradaki çalışanları tanırsın.»

«Kimseye birşey olacağı yok bu işte.»

«Peki, o herifler?»

«Ben de seni erkek biri bellerdim be Harry.»

«Erkek herifimdir, sen yine öyle belle beni. Ama unutma ki, burada da yaşamaya zorunluyum.»

«Ben değilim birader,» dedi Köfte-dudak.

Harry kendi kendine bir «ya sabır» çekti.

«Ben kırıyorum,» dedi Köfte-dudak. «Tekneyi ne zaman yürütüyorsun sen?»

«Bu gece.»

«Kim sana yardım ediyor?»

«Sen!»

«Nerede saklayacaksın?»

«Her zaman sakladığım yerde.»

* * *

Tekneyi çekip çıkarmanın öyle uzun boylu bir zorluğu yoktu. Harry'nin kestirdiğinden çok daha da kolay oldu iş. Gece bekçisi, sağda solda şöyle üstünkörü bir iki dolanmış, sonra da eski gümrük binasına kapanmıştı. Küçük bir sandalla üs'e girmişlerdi, teknenin babaya bağlı olduğu halatı kesip dışa çevrik akıntıda kendi haline bırakmışlardı. Akıntıda tekne kendi kendine kaydı aktı. Kanalda giderlerken, Harry motorun distribütör başlıklarının gevşetilmelerinin dışında pek başka birşeye dokunmadıklarını gördü. Depoda yüzelli galon benzin olduğu gibi duruyordu, hiç boşaltmamışlardı. Geçen yolculuğundaki gibi dolu doluydu, deniz kabarıktı, dalga vardı, motorun hızını kesmek zorunda kalmışlardı; ondan.

Köfte-dudağa:

«Evde de bir tanklık benzin var,» dedi. «Bizim arabayla birkaç bidon getiririm. Albert de geri kalanını taşıyıverir. Tekneyi, derenin yolla kesiştiği yer var ya, orada saklayacağım. Seninkiler arabayla gelirler oraya.»

«Porter Dock'a gelmeni istiyorlardı onlar.»

«Bu tekneyle nasıl gelirmişim?»

«Gelemezsin tabiî. Ama onlar da arabayla gelmek istemezler sanırım.»

«Öyleyse şöyle yaparız: ben dediğim gibi saklarım oraya tekneyi, şusunu busunu tamamlarım. Sen bir motorbot tutarsın, getirirsin onları. Şimdi

götüreyim de saklayayım şunu. Dünya kadar da işim var. Sen bin, arabanla git, beni köprüden alırsın. İki saate kadar yolun ordayım, bırakıp hemen dönerim.»

Köfte-dudak:

«Alırım seni,» dedi.

Akıntıya kapılmış ilerleyen teknede Harry, dümen kırdı. Yağ gibi kayıyorlardı. Teknenin ardına bağlı küçük sandalı çözüp ipini Köfte-dudağa savurdu.

«İki saat sonra tamam,» dedi.

«Oldu,» dedi Köfte-dudak.

Kıça oturup karanlıkta çıt çıkarmadan ilerleyen tekneyi dinliyordu. Dokların ışıkları seçiliyordu. Harry'nin kafasındaki, Köfte-dudağın para adına her şeyi yapacağı düşüncesiydi. Acaba bu işten ne vuracaktı ki? O herifleri nasıl etmiş de ağına düşürmüştü? Çok önceleri, gerçekten kötü bir insan değildi. Başarı kazanmış bir avukattı da. Ama öylesine şeyler söylüyordu ki, insanı kendinden soğutuyordu. Kendinden söz ederken bir şey değildi ya, bir de başkası onun ağzına düşmeye görsündü. Bayağı korku veriyordu adama.

IV.

Evden içeri adımını attığında ışığı yakmadı, aralıkta ayakkaplarını çıkardı ayağında çoraplarıı, merdivenleri aştı. Karısının uyanması korkusuyla çabucak soyundu, bir don bir gömlekle yatağa girdi. Kadın karanlıkta:

«Harry?» dedi.

«Zıbar be cadı,» dedi Harry.

«Ne var, birşey mi var ki Harry?»

Küçük bir gezintiye gidiyorum yine.»

«Kimlen?»

«Birileriyle değil. Belki Albert'le.»

«Kimin teknesiylen?»

«Bizimkini aldım.»

«Ne zaman aldın?»

«Bu gece.»

«Seni hapse tıkarlar Harry.»

«Kimse bilmiyor benim aldığımı.»

«Nerde tekne şimdi?»

«Sakladım.»

Uzanmış yatıyorlarken kadının dudakları yüzünde gezindi, eli de aranıyordu. Döndü, kavradı, kendine doğru çekti.

«Yapalım mı, istiyor musun?»

«İstiyorum. Hem şimdi.»

«Uyuyordum. Uykulu iken yapmıştık hani bir kere, hatırlıyor musun?»

«Ya kolumu, n'apalım? Senin garibine gitmiyor mu hiç?»

«Delisin sen. Çok hoşuma gidiyor, böyle daha bile hoş. Koy şuraya. Şöyle koy. Hadi artık, emin ol, böyle daha bayılıyorum.»

«Kaplumbağa ayağına benziyor kolum.»

Hiç de değil. Sahi, kaplumbalar üstüste üç gün yaparlar mıymış bu işi?»

Tabiî. Sus, yavaş ol az, kızları uyandıracağız.»

«Biz n'apıyoruz, bilmezler daha. Ne bileceklermiş hem. Ah, Harry, öyle işte! Ah, canım benim!»

«Bekle.»

«Beklemek istemiyorum. Hadi gel. Öyle işte. Hah, öyle öyle. Söyle n'olur, hiç zenci bir karıyla yaptın mı bunu?»

«Yaptım.»

«Sevdin mi?»

«Sevmedim. Neb'leyim köpek balığıyla yapıyormuşum gibime geldi.»

«Kâfir seni. Harry, gidesin istemiyorum hiç. Hiç gitmeni istemiyorum. Seninle en güzel yapan kimdi, söylesene?»

«Sen.»

«Seni yalancı! Her zaman yalan söylersin bana zati. İşte. İşte. İşte.»

«Yalan değil. En iyileri sendin yine.»

«Ben kocadım.»

«Sen hiç kocamadın.»

«Öyle oldum.»

«Kadın esaslı oldu mu, bunun hiçbir önemi yok.»

«Devam et. Devam et şimdi de.»

«Çok gürültü çıkarıyoruz.»

«Yoo-o, fısıldaşıyoruz sade.»

«Gün doğmadan gitmem gerek benim.»

«Sen uyu. Ben uyandırırım seni, döndüğünde daha çok vaktimiz olur. Eskiden olduğu gibi yine Miami'deki o otele gideriz, kimsenin göremeyeceği bir yere. Hem niye New Orleans'a gitmiyelim.»

«Belki gideriz oraya. Marie, bırak yakamı da şimdi uyuyayım biraz.»

«New Orleans'a gideriz, de'mi?»

«Gideriz ya, niye gitmeyelim? Bırak, uyuyayım artık.»

«Hadi uyu, uyu. Sen canımın içisin benim, hadi uyu! Ben uyandırırım seni, tasalanma.»

Harry, yarım kolu yastıktan dışarda, hemen uykuya vardı. Marie uyumadı, uzun uzun, pencereden vuran sokak lâmbasının ışığında Harry'yi seyrediyordu. «Ne mutlu kişiyim» diye aklından geçirdi. «Ya şu kızlar! Daha birşey bildikleri yok onların. Neyim olduğunu, neye sahip olduğumu biliyorum ben. Deniz kaplumbağasıyım diyor kendine. Bacağı yerine kolunun oluşuna bayağı seviniyorum. Eğer bacağının biri gitseydi, hoşlanmazdım bundan. Ne demelere kolunu kaybetti böyle? Ne şey, aldırmıyorum oysa, onun üzerinde hiçbir şeyin önemi yok gözümde. Ben mutlu, bahtlı bir kadınım. Onun gibi bir erkek daha yoktur. Onun gibi çalışıp çabalayan mı var? Ona sahibim de ondan benim mutluluğum, bahtlılığım ondan. O deniz kaplumbağaları da bizim gibi mi duyarlar o işi acaba? Her seferinde öyle mi duyarlar? Acaba dişilerini hırpalarlar mı? Ne garip şeyler düşünüyorum ben de. Bak şuna, bebecikler gibi uyuyor. Vaktinde uyandırmam için, hiç uyumayayım en iyisi. Bu adamın yoluna, gözümü hiç kırpmasam yeridir. Böyle yapayım da hiç uyumamayım daha iyi. Hiç hiç hiç uyumam. Hayır, hiç hiç hiç. Kim uyur benim yerimde olsa. Hele benim yaşımda? Kocamış değilim ben. Daha değilim, dedi o da ağzıyla. Kırkbeş yaşında demek, kocamış insan demek değil ki. Ondan iki yaş büyüğüm. Şu uyuyuşuna bak, şu bebecikler gibi mışıl mışıl uyuyuşuna bakındı hele..»

* * *

Gün doğumundan iki saat kadar öncesi uyanmışlardı; ayaklanmışlar ,benzini garajdaki büyük benzin tankından bidonlara aktarıp doldurmuşlar, arabanın arkasına yerleştirmişlerdi. Harry, sağ omuzuna tutturduğu bir kancayla bidonları kuş gibi kaldırıp kaldırıp taşıyordu.

«Kahvaltı istemiyor musun?»

«Döndüğümde yaparım...»

«Bir fincan kahve de mi yapmayayım?»

«Yaptın mı?»

«Tabiî. Kalktığımızda yapmıştım.»

«Getir, hadi.»

Kadın koştu, kahveyi getirdi, Harry, arabanın çamurluğuna dayanıp karanlıkta kahveyi içti. Fincanı, kadın elinden aldı, garajdaki rafların birine bıraktı.

«Ben de geleyim de sana yardımım dokunsun.»

«Peki gel,» dedi, kadını yanına oturttu. İri bir kadındı : uzun bacaklı, kocaman elli, iri kıçlı; başına geçirdiği şapkanın altından fırlamış sarı saçlarıyla daha güzeldi. Sabah erinin ayazında, sislerle örtülü dış yola çıktılar.

«Niye canın sıkkın Harry?»

«Bilmiyorum. Sıkkın işte. Bana baksana sen, saçlarını uzatıyor musun?»

«Öyle edeyim dedim, kızlar da üstelediler.»

«Boşver onlara, bırak eskisi gibi.»

«Öyle mi istiyorsun sahi?»

«Evet, öyle istiyorum, benim öyle hoşuma gidiyor.»

«Daha yaşlı görünmem mi?»

«Onlardan her zaman daha gençsin.»

«Keseyim o halde. Seversen daha da sarılaştırayım.» .

«Ne demelere böyle şeyler söylüyorlarmış kızlar sana. Onların üstüne miymiş ki.»

«Ne mal olduklarını bilirsin, genç kız değiller mi, havalılar işte. İşlerin rast giderse New Orleans'a gideceğiz de'mi?»

«Miami'ye gideriz.»

«İyi ya, Miami'ye olsun. Kızları burada bırakırız.»

«Hele iş olup bitsin de.»

«Artık canın sıkkın değil de'mi?»

«Değil..»

«Bu gece tam dört saat gözümü kırpmadım, seni düşündüm hep...»

«Seni cadı seni!..»

«Hep seni düşündüm, boyuna tahrik oldum.»

«Hele şimdi benzini boşaltalım bakalım,» dedi Harry.

V.

Gündüzün saat on sularındayken, Harry, daha dört beş kişiyle birlikte Freddy'nin barında, tezgâha dayanmış duruyordu. İki gümrükçü yeni gitmişlerdi. Gelmişler, tekneyi sormuşlardı Harry'den. Harry de birşeyden haberi olmadığını söylemişti.

«Peki, nerdeydin dün gece sen?»

«Buradaydım, sonra eve gittim.»

«Kaça kadar buradaydın?»

«Kapanana kadar.»

«Seni gören var mı buradayken?»

«Kim varsa burda, herkes görmüştür,» dedi Freddy, söze karıştı.

Harry:

«Ne var, birşey mi oldu?» dedi. «Kendi teknemi tutup yürüttüğümü mü sanıyorsunuz yoksa? Yürütüp n'apacağım onu?»

Kıyı Koruma:

«Nerdeydin diye sordum sade,» dedi. «Hemen alınma üstüne.»

Alınmıyorum,» dedi Harry. «Kaçak içki taşıyorum deyip elimden çekip aldığınızda da gık demediydim.»

«O zaman hakkında ihbar vardı, benim yumurtladığım birşey değildi. Yapan herifi de biliyorsun, pekâlâ.»

«İyi ya,» dedi Harry. «Madem öyle, alındığımı, içerlediğimi nerden çıkarıyorsun sen de? İnşallah bulursun onu, inşallah ben de tekneme kavuşurum. Gün ola harman ola demişler. Biri kalkar da yürütürse, ben n'aparım?»

«Birşey bile yapamazsın.»

«Gidin de yazın raporunuzu siz de.»

«Hadi hadi, parlama sen öyle. Bana bu yürütme işine senin de bulaşmışlığın var gibi geliyor.»

«Onbeş yıl sonra inşallah.»

«Onbeş yıldır bir türlü parlamadın ama.»

«Ama hapishaneye de düşmedim.»

«Böyle gidersen, o da olur, bakarsın.»

«Aldırma sen.»

Kıyı Korumacılar gitmişlerdi ki, Kübalı taksi

şoförü, havaalanından birileriyle çıkageldi. Koca Rodger:

«Bir çocuğun olmuş ha, Hayzooz?» dedi. «Öyle diyorlar etraftan.»

Hayzooz, gururla:

«Öyle efendi-ağa,» dedi.

«Ulan, sen ne zaman evlenmiştin ki?»

«Geçen ay. Bir ay oldu işte. Düğüne gelmemiş miydin sen?»

«Yok,» dedi Rodger. «Gelmemiştim.»

«O-hoo» dedi Hayzooz. «Sen hayatında böyle düğün görmemişsindir, yazık gelmemiş olmana. N'oldu da gelmedin?»

«Çağırmadın ki ulan?»

«Ha-ya! Hay anasını, unuttuydum. Seni çağırmadım.» Yabancıya döndü: «Bu iyi mi, beğendin mi?» diye sordu.

«Evet, fena değilce. En pahalı Bacardi bu mu sizde?»

Freddy:

«Evet beyim,» dedi. «Bu hakiki **carta del oro.**»

«Ulan hırbo, o çocuk senin çocuğun değil be,» dedi Rodger... «Senin çocuğun değil o çocuk.»

«Ne demek benim çocuğum değil? Ne demek, ne demek? Hay Allah, nasıl konuşursun sen böyle be? Ne demek benim çocuğum değil? Sen bir inek alsan buzağısı da olmaz mı yanında? İşte o da benim çocuğum. Hay Allah, evet, benim çocuğum be! Bana ait bir çocuk, besbelli efendi, besbelli.»

Bir şişe Bacardi alan yabancıyla uzaklaşırlarken, Rodger, güle güle bir hal oluyordu. Hayzooz da, o öbür Kübalı Sweetwater da yamandılar doğrusu.

Derken, avukat Köfte-dudak bara düştü. Harry'ye:

«Kıyı Korumacılar ele geçirdiler senin tekneyi» haberini daradar yetiştirdi. Bunu derdemez, Harry'nin yüzünü görmeliydi, çarşamba pazarına dönmüştü. Köfte-dudak soluk soluğa anlatıyordu:

«WPA'nın teker izlerinden sürüp biri salkımsöğütlerin altında yatar görmüş tekneyi; Boca Chica'da kamp kuranlardan biriymiş. Gümrük binasına haberi uçurmuş. Herman Frederichs'i gördüm demin, o söyledi bana da.»

Harry hiç sesini çıkarmıyordu. Ama yüzündeki o deminki korkulu durum gitmiş, eskiye dönmüştü. Gözleri yine eskisi gibi bakıyorlardı. Köfte-dudağa:

«Bütün olanı biteni duydun demek, ha?» diye sordu.

Köfte-dudak:

«Senin de haberin olsun istedim,» dedi.

«Valla'a, bana bir girip çıkan yok bundan. Gümrükçü baylar, bundan sonra iyi göz kulak olsunlar tekneme bari.»

Karşılıklı duruyorlardı, koca Rodger ile birkaç kişi daha tezgâhın önündeydiler. Onlar gidene kadar beklediler; sonra arkaya geçtiler.

«Ne engereksin sen!» dedi Harry. «Nereye elini bulaştırsan zehirliyorsun orayı.»

«Bu benim suçum mu, yani? İzleri görmüşler işte. Yeri sen buldun, kendi elinle sakladın.»

«Kes!» dedi Harry. «Senin suçun değil de kimin? Namusumla para kazanmak için bu son fırsattı, teknemle edep, namus dairesinde birkaç kuruş kazanacağım son fırsattı bu...»

«Ben geldim sıcağı sıcağına haber verdim sana.»

«Bok kargası gibi bir herifsin zaten.»

«Bırak bunları şimdi,» dedi. Köfte-dudak. «Bugün öğleden sonra gitmek istiyorlarmış.»

«Cehenneme kadar yolları var.»

«Huysuzlanmaya başlıyorlar.»

«Ne zaman gideceklermiş, kaçta?»

«Beşte falan.»

«Bir tekne bulurum, cehennemin bir ucuna götürürüm onları.»

«Akıllıca bir iş yapmış olursun böylelikle.»

«Kapat şu ağzını da işlerime karışma benim.»

«Bak buraya katiller başı,» dedi Köfte-dudak. «Sana yardım etmeye, ayrıca...»

«Beni zehirlemeye çalışıyorsun de'mi? Sus hadi, sus! Seninle iş yapan herkesi zehirlersin sen zati.»

«E - yeter efelendiğin be!»

«Taş koy bakalım,» dedi Harry. «Bak, kafamızı çalıştırıyoruz, zaten bütün görüp göreceğimiz, elimizin erdiği de bu : hep düşünüp kafa patlatıyoruz.»

«Niye bırakmıyorsun yardım edeyim sana?»

«Sen onikide düş buraya, tekne için gerekli parayı da getir gelirken.»

* * *

Onlar çıkarlarken, Albert bara girdi, Harry'ye doğru geldi. Harry:

«Çok üzgünüm Albert, seni yanımda götüremeyeceğim.» dedi. Bu karara uzun bir süre düşünmüş, öyle varmıştı. Albert:

«Ucuzuna çalışırım,» dedi.

«Kusura kalma. Şimdilik ihtiyaç yok sana.»

Benim gibi birini daha mumla arasan bulamazsın,» dedi Albert.

«Bir başıma gidiyorum.»

«Böyle bir işte tek başına yapamazsın ki..»

«Sıktın ama!» dedi Harry. «Hem ne biliyorsun da böyle konuşuyorsun? Benim işimi bana mı öğreteceksin sen?»

«Cehennemin dibine kadar yolun var öyleyse.»

«Öyle yapacağım ben de.» dedi Harry, o an yüzüne bakan birileri onun derin bir düşünceye daldığını, rahatsız edilmek istemediğini kolayca anlayabilirdi. Albert:

«Gelseydim iyiydi,» dedi.

«Götüreyim de n'apayım? Şimdi yalnız bırak beni emi!»

Albert bastı gitti. Harry, tezgâha yaslanarak bir nikellik, yarımlık, çeyrek nikellik sam amca makinalarına, duvarda asılı Custer'in son anını gösteren temsili resmine; ilk görüyormuş havasında baktı, durdu. Freddy, kahve fincanlarını sabunla köpürmüş suya sokarken:

«Koca Rodger'in Hayzooz'un çocuğuyla geçtiği matrak amma şenlikliydi de'mi?» diye sordu. Harry, yalnızca:

«Bir paket **Chesterfield** versene bana ordan,» dedi.

Paketi kesik koluyla sıkıştırıp sağlamıyla bir ucundan açtı, bir cigara çekti içinden, ağzına kodu; paketi kapadı, cebine yerleştirdi, cigarasını yaktı.

«Senin tekne ne âlemde, Freddy?»

«İyi bir revizyondan geçirttim,» dedi Freddy. «Ayarı mayarı tastamam.»

«Kiralar mısın bana?»

«Ne diyeymiş?»

«Karşı yakaya bir gidip geleceğim.»

«Diyetini vermezlerse, açmaz.»

«Ne istiyorsun ki?»

«Binikiyüz dolar.»

«Kiraladım gitti. Bana emanet edersin herhalde onu?»

«Babama etmem,» dedi Freddy.

«Evini mevini istemem. Binikiyüz doları bastır, al git.»

«İyi o halde.» dedi Harry.

«Getir parayı, tamam..»

«Köfte-dudak gelirse, beni beklesin, söylersin,» dedi Harry, çıktı.

VI.

Evden içeri girdiğinde, Marie ile kızlar, öğle yemeğine oturmuşlardı. Büyük kızı:

«Hoşgeldin babacığım!» dedi, seslendi: «Babam geldi, hey!»

Harry:

«Yemek ne var?» diye sordu.

«Pirzola yaptım,» dedi Marie.

«Senin tekneyi çalmışlarmış, öyle mi babacığım, söyleyip duruyorlardı.»

«Buldular sonunda...»

Marie kocasına baktı:

«Kimler buldular?»

«Kıyı Korumacılar.»

Marie, üzüm üzülerek:

«Ah Harry, ah!» dedi.

İkinci kızı:

«Ne iyi de'mi bulmuş olmaları babacığım?» dedi.

«Ağzında lokma varken konuşma bakayım» dedi Harry, payladı kızı. «Nerde benim yemeğim ya'u? Ne bekliyoruz daha?»

«Getiriyorum, şimdi!»

«İşim var benim. Kızlar, yemeğinizi yeyin, kalkın sofradan. Annenizle bir şey konuşacağım.»

«Bize öğleden sonra sinemaya gitmek için biraz para verir misin baba?»

«Niye yüzmeye gitmiyorsunuz? Bedava be.»

«Ama babacığım, deniz çivi gibi şimdi. Hem biz, sinemaya gitmek istiyoruz.»

«İyi iyi, pekâlâ,» dedi Harry.

Kızlar odadan çıktıktan sonra Marie'ye:

«Kesiversene şu eti bana,» dedi.

«Keseyim şekerim.»

Küçük çocuklara verecekmiş gibi, eti lokma lokma kesti.

«Sağolasın,» dedi Harry. «Öyle Allahın belâsı bir hengâmeye girdim ki; sorma. Kızların birşeyden haberleri yok de'mi?»

«Yok şekerim..»

«İyi ki kızların yerine oğlanlarımız olmamış.»

«Senin erkekliğinden hep. Her seferinde kız doğurttun.»

«Bunda benim de günahım yok,» dedi Harry, «boş ver bunları şimdi. Gözümü kararttım, bir geziye çıkıyorum.»

«Tekneye n'oldu, demedin ya?»

«Biri görmüş, çivilemiş.»

«Allahlarından bulsunlar.»

«Rezillik ki ne rezillik! Onların ben...»

«Harry, ağzını böyle bozma evde.»

«Yattığımızda sen daha biçimli konuşuyorsun ama.»

«O zaman başka. Sofra başında böyle sinkaflı konuşmanı istemiyorum.»

«Analarını, avratlarını...»

«Ah şekerim, seni çok üzüyor anlaşılan.»

«Üzınüyor,» dedi Harry. «Düşünüyorum şimdi.»

«İyi ya, düşünedur, peki. Sana güvenirim ben.»

«Ben de güvenirim kendime, ama olup olacağı bu kadar.»

«Bana anlatmak ister misin yapacaklarını?»

«Hayır. Duyunca üzülmeni istemiyorum.»

«Üzülmem hiç...»

«Bak, Marie. Şimdi doğru yukarı kata çık, benim Thomson tabancamla tahta mermi kutusunu al getir. Kutuda mermi olup olmadığına, şarjörlerin dolu mu boş mu olduklarına da bir göz at bakalım.»

«Alma onları yanına Harry!»

«Lâzım bana.»

«Bütün mermi kutularını istiyor musun?»

«Hayır, kullanamam zaten. Dört şarjör yeter.»

«Bu iş kötü bir iş mi şekerim?»

«Boktan bir gezi işte.»

Marie:

«Hadi, sen şimdi ben ne diyorsam onları yap, gel. Kahve de ver bana.»

«Peki,» dedi, masadan abanıp Harry'yi ağzından öptü.

«Çekil başımdan, hadi! Bırak, aklımı başıma toplayayım.»

Oturduğu yerden çevresine bakındı: kıyı bucaktaki piyanoya, radyoya, Eylül sabahı tablosuna, tablonun üstbaşlarındaki elleri oklu minik aşk tanrılarına; pırıl pırıl, gerçek meşe ağacından yapılmış masaya, sandalyalara, pencerelerde asılı perdelere bakıp bakıp düşünüyordu: «Nedir beni evime bağlayıp sevdiren şey? Bitirmek başlamaktan daha mı fena yani? İyi ayarlarsam her şey yolunda gidecektir. Giderse de, gitmezse de... Evden çıkarken bırakacağım bir altmış dolarcık bile yok cebimde. Ama gün ola harman ola. Şu kızların Allah cezasını versin! Bizim cadının da, onların da bütün istediklerini alırım, hiç olmazsa.»

Marie, örümcek bağlamış bir torbayla geldi:

«İşte,» dedi. «Hepsi doluymuş.»

«Gideyim o halde,» dedi Harry, davrandı, ağır şarjör torbasıyla yağlı çadır bezine sımsıkı sarılı, yağlanmış Thomson'u yüklendi. «Arabada döşemenin altına saklarım bunları.» dedi. Marie:

«Güle güle,» dedi.

«Hoşça kalasın cadıcık.»

«Üzülmem hiç ya, n'olur iyi bak kendine Harry!»

«Tasalanma sen.»

«Ah, Harry!» dedi, bırakmak istemiyormuşçasına tuttu.

«Hadi artık düş yakamdan da gideyim, vaktim yok.»

Yarım koluyla karısının sırtını sıvazladı. Marie:

«Sen, ah kaplumbağam sen!» dedi. «Ah Harry, n'olur, dikkatli ol.»

«Artık gidiyorum. Hoşça kal cadıcık!»

«Güle güle Harry.»

Evden ayrılıp gidişini gözledi Harry'nin. Uzun boyluydu, geniş omuzluydu, dar, düz kalçalıydı: yürüyordu. Yaban hayvanlarına benziyor tıpkı, diye geçirdi içinden, onlar gibi, rahat, ayağına çabuk. Yaşlı da değil hem. Kendine güvenli. Harry'nin, arabaya girerken sarışın başı gözüne çarptı, saçları gün yanığıydı, yüzü enliydi, Moğolların yüzleri gibiydi, çene kemikleri öyle, çekik gözleri öyle, köprücük kemiği kırık burnu, yayık ağzı, çenesi; hep öyleydi. Arabaya girerken Harry, ona doğru bakıp gülümsedi. O zamandı; Marie, ağlamaya başladı: «Şu suratı yok mu onun, suratı, ne zaman Allahın belâsı şu suratına baksam, içimden deliler gibi ağlamak geliyor!»

VII.

Freddy'nin barında üç turist vardı, Freddy de onlara servis geçiyordu. Biri ince uzun, enine boyunaydı, şortu vardı, bağa gözlük takıyordu. Güneş altında yanmış karármıştı. Bıyıkları düzenli, ama ipincecik kesilmişti. Yanı başındaki kadının sarışın saçları erkeklere eş bir kısalıktaydı, yü-

züyle vücut yapısı, kadın güreşçilerinkine benziyordu; o da bacaklarına bir şort geçirmişti. Üçüncü turiste dönüp dönüp:

«Nah sana, nah!» diyordu. Üçüncüsü, kırmızı istakoz suratlının biriydi, pas rengi bıyıklıydı, yeşil mika güneş kesekli beyaz bir şapka geçirmişti kafasına. Konuşurken ağzına çok sıcak bir şey atmış da dili damağı kavrulmuşçasına dudaklarına öyle garip biçimler verdirerekten konuşuyordu.

«Aman ne güzel, ne güzel..» dedi. «Bu kelimenin karşılıklı konuşmalarda kullanıldığını hiç duymamıştım. Mizah dergilerinde görmüştüm. galiba bir kere, oralarda kullanılıyor sanırdım. Başka bir yerde kullanıldığını görmemiştim hiç.»

Güreşçiye benzeyen kadın:

«Nah sana nah, nah!» dedi; ansızın, alımlılığını da arttıran bir çeşitte ergenliklerle dolu yüzünü adama çevirdi.

«Aman ne güzel, ne güzel!» dedi bez şapkalısı. «Ağzınızdan bal akar gibi söylüyorsunuz bunu. Brooklyn'de mi kullanılıyor en çok?»

İnce-uzun turist söze karıştı:

«Kusurunu bağışlayın onun. Karımdır. Tanışmış mıydınız?»

Karısı:

«Ona da, tanışmaya da nah, iki kere nah nah!» dedi. «Nasılsınız?»

«Eh, iç güveysinden hallice,» dedi bez şapkalısı. «Siz nasılsınız?»

İnce-uzun:

«Yaman kadındır ha!» dedi. «Bir görseniz... Aman aman!»

O anda da Harry, bardan içeri giriyordu. İnce-uzunun karısı gördü:

«Ne güzel değil mi?» diye bağırdı. «İşte benim istediğim adam. N'olur onu bana alıver baba, n'olur!»

Harry, Freddy'ye sokuldu:

«Seninle az konuşabilir miyiz?»

«Tabiî konuşursun,» dedi ince-uzun turistin karısı. «İstediğini söyleyebilirsin. Hadi, çekinme, hadi.»

Harry'nin başına cinleri toplaştı:

«Sen karışma be orospu!» dedi. «Az arkaya gelsene Freddy.»

İçerde Köfte-dudak, masaya çöreklenmiş bekliyordu.

«Merhaba, koca oğlan!» dedi Harry'ye.

«Başlama hemen,» dedi Harry.

Freddy:

«Bana baksana sen,» dedi. «Bir daha bu ayakları koşma burda. Ekmeğimi karalayacaksın: kibar bir kadına nasıl orospu dermişsin bakalım, ha?»

«Orospu da ondan. Duymadın mı ne dedi bana?»

«Ne derse desin. Yüzüne karşı denir mi o lâf?»

«Uzatma, peki. Parayı getirdin mi sen?»

«Tabiî,» dedi Köfte-dudak. «Neye getirmeyecek mişim ki? Sana getireceğim demedim miydi?»

«Görelim o halde.»

Köfte-dudak çıkarıp verdi. Harry on tane yüzlük, dört tane de yirmilik saydı.

«Binikiyüz dolar olması lâzım de'miydi?»

«Bizim yüzdemiz n'oluyormuş?» dedi Köfte-dudak.

«Üstünü görelim, üstünü.»

«Göremezsin.»

«Budalalığı bırak..»

«Vay alçak dümenci herif, vay!»

Köfte-dudak da:

«Seni gidi kabadayı bozması!» dedi. «Efelenmeye kalkışma, paranın üstü burda değil çünkü.»

«Çaktım. Bunu önceden hesaplamalıymışım. Bak buraya Freddy, beni eskiden beri tanırsın sen, teknenin binikiyüz dolar olduğunu biliyorum. Sen al şimdi şu bin seksen doları, geriye kalan yüzyirmi doları kiralamaya katarım sonra.»

Treddy:

«O zaman hesap üçyüzyirmi dolar eder,» dedi.

Bayağı okka altına girdiğinin farkındaydı; bu, kafasına dank edince soğuk soğuk ter dökündü.

«Bu borca karşılık benim otomobili, radyoyu, bir de evi karşılık gösteriyorum.»

«Bir de senet yapayım size,» dedi Köfte-dudak.

Freddy:

«Senet menet istemem,» dedi. Terlemesi arttıkça artmıştı. Sesinde yarı geri-dönme isteği vardı. Durdu, «Peki, peki.» dedi. «Öyle olsun bakalım.. Fakat Allah aşkına tekneye gözün gibi bak, n'olursun Harry?»

«Sen meraklanma. Kendiminmiş gibi bakarım»

«Kendininki elden gitti ama.»

Freddy, ter dökünüyordu daha, aklına düştükçe, terler koyul koyul hızlanıyordu.

«Dikkat ederim, meraklanma sen..» dedi Harry.

«Depozitoyu bankaya götürüp yatıracağım.»

Harry, Köfte-dudağa baktı.

«En emin yer ora,» dedi, gülümsedi.

Dışardan:

«Barcıbaşı!» diye bağırdılar.

Harry:

«Seni istiyorlar galiba,» dedi.

Ses yeniden:

«Hey, barcıbaşı!» diye seslendi.

Freddy, çıktı.

Harry, dışardan birilerinin Freddy'ye, «O adam bana hakaret etti» diye yüksek sesle yakındığını duydu; aldırmadı, Köfte-dudakla konuşmasını sürdürdü yine.

«Caddenin önündeki dokların oraya bağlayacağım tekneyi. O aşağıdaki yarım blok yer var ya, orya.»

«Oldu.»

«Hepsi bu kadar.»

«Yaşa koca reis!»

«Bana koca reis falan deme.»

«Peki, nasıl istersen.»

«Saat dörtten sonra burada olurum.»

«Başka söyleyeceğin?»

«Unutma, beni bu işe zorla sokacaklar; benim hiçbir şeyden haberim falan yok. Ben o sırada motörle meşgulmüşüm, dışarı mışarı gideceğim hak getire, tekneyi de Freddy'den dışarı avı için kiraladım. Beni silâh tehdidiyle korkutup halatları da kendileri çözecekler, yola düşeceğiz.»

«İyi hoş ama, Freddy n'olacak? Ona balık malık sözü etmedin.»

«Şimdi gidip her şeyi söyleyeceğim ona da.»

«Söylemesen daha iyi olur.»

«Söyleyeceğim.»

«Söyleme, bırak, daha iyi.«

«Bak buraya, ben Freddy ile savaştan bu yana birçok işler çevirdim, iki kere ortaklık da onla, hiçbir belâya çatmadık. Tekne için ağzını açıp tek lâf etmedi, gördün sen de. Bu kasabada güvenebileceğim tek orospu çocuğu odur.»

«Benim kimseye güvenim yok.»

«Sen tabiî güvenmezsin. Başından bunca iş, bunca tecrübe geçtikten sonra.»

«Bana takma şimdi de.»

«Pekâlâ. Git şimdi arkadaşlarını gör. Nerde olacaklar onlar?»

«Herifler sapına kadar Kübalı. Hanın orda buluşacağız. İçlerinden biri çek bozdurmak numarasını yapacak. Vezneye sokulacak. Bunda kötü bir şey var mı?»

«Sen hiçbir şey yapmayacaksın öyle mi?»

«Hayır. Bankada buluşuruz dedim.»

«Neyle geliyorlar bankaya?»

«Taksinin biriyle.»

«Peki, şoför ne sanacak onları, kemancı mı?»

«Böyle aklı evvel olmayan biri bulunacak. Bunlardan kasabada aramadığın kadar vardır. Meselâ, Hayzooz.»

«Hayzooz aptal değildir, bülbül gibi ötüverir.»

«Aptalını bulurum ben de.»

«Çoluğu çocuğu olmayan birine bak bari.»

«Sürü sepet çocuğu var hepsinin. Taksi şoförü olacak da çocuğu olmayacak, var mı öylesi?»

«Sen ne Allahın belâsı bir herifsin be!»

«Ama, şimdiye kadar kimseyi öldürmedim hiç!» dedi Köfte-dudak.

«Öldürmeyeceksin de» dedi Harry. «Hadi gel, çıkalım burdan artık. Seninle olmak beni kötünün kötüsü ediyor.»

«Belki kendin de kötüsün, ondan.»

«Konuşmalarımdan mı çıkarıyorsun bunu?»

«Ağzına tıkaç tıkamadığın zaman, evet...»

«Sen kendi ağzına bak.»

«Ben bir şeyler içmeye gidiyorum» dedi Harry.

* * *

Bardaki tezgâh başında, üç turist yüksek sandalyalara tünemişlerdi. Harry, arkadan bara girince; kadın, gözlerini üzerinden çekti, başını çevirdi.

«Ne içersin?» diye sordu Freddy.

Harry:

«Bayan ne içiyor?» dedi.

«Cuba Libre.»

«Bana sek bir viski ver...»

Uzun boylu, kalem bıyıklı, bağa gözlüklü turist, anlamsızlık akan yüzünü Harry'den yana uzatıp:

«Baksanıza,» dedi. «Ne demelere karıma öyle bir söz sarfettiniz demin?»

Harry, herife şöyle bir baktı. Freddy'ye döndü sonra.

«Nemene bir yer oldu bu senin bura, ya'u?» dedi.

Uzun, alındı:

«Ne demek, yani?» dedi.

«Kendine gel be!»

«Benimle böyle konuşamazsınız.»

«Bak arkadaşım,» dedi Harry. «Buraya sen dinlenip gücünü kuvvetini yeniden kazanmaya geldin de'mi? Öyleyse, katiyen sinirlenmeyeceksin.»

Bunları dedi, gitti.

Uzun turist ardından:

«Onu bir güzel dövmeliydim ki..» dedi. «De'mi şekerim?»

Karısı:

«Ben erkek olmalıydım ki,» dedi.

Yeşil güneş keseği bez şapkalı turist, başını birasına eğmiş:

«Bu kalıpla iyide dayanırdınız hani,» dedi.

Uzunu:

«Ne dediniz?» diye sordu.

«Diyorum ki, herifin adını, adresini öğrenip ona güzel bir ders veren bir mektup yazmalısınız...»

«Ya'u, ne sizin adınız, necisiniz siz burda, benimle matrak mı geçiyorsunuz siz?»

«Adım Profesör Mac Walsey.»

«Benimki de Laughton,» dedi uzun. «Yazarım.»

«Çok sevindim rastlaştığımıza. Hep yazar mısınız?»

Uzun çevresine bakındı. Kadına:

«Hadi, gidelim biz burdan canım,» dedi. «Buradakilerin hepsi, ya insana hakaret ediyor, ya da ne dediğini kulağı duymuyor.»

Profesör Mac Walsey:

«Gerçekten garip bir yer burası,» dedi. «Büyülü müyülü gibi bir yer. Amerika'nın Cebelitarık'ı diyorlar buraya. Hani, şu Mısır'ın Kahire şehrinden üçyüzyetmişbeş mil güneyde bir yer var, ora gibi. Burayı da ilk kez görüyorum geldiğimden beri. Güzel bir yer ama.»

Uzunun karısı söze girdi:

«Profesör olduğunuz bayağı belli. Biliyor musunuz, sizden hoşlaştım.»

«Ben de sizden hoşlaştım güzelim,» dedi Profesör Mac Walsey. «Ama şimdi gitmek zorundayım.»

Oturduğu yerden kalktı, bisikletine bakmaya gitti dışarı. Uzun:

«Burada herkes dangalak,» dedi. «Başka bir şey daha içecek misin canım?»

«Profesörü sevdim. Çok tatlı bir adam...»

«Ya öteki herif?»

«Aman, onun pek güzel bir yüzü vardı!» dedi karısı. «Tatarlara mı ne benziyordu tıpkı. Keşke bana sövmeseydi! Cengiz Han'a benziyordu Cengiz Han'a. Amma da iri erkekti de'mi?»

«Tek kollunun biriydi.»

«Hiç mühim değil benim'çin. Bir şey daha içelim mi? Kime benzettindi sen?»

«Biraz Timurlenk'e. Belki o da.»

«Amma kültürlüsün sen de. Bence Cengiz Han'a benziyordu. Profesör nesinden hazzetti benim nah nah dememin?»

Yazar Laughton:

«Neb'leyim şekerim» dedi. «Ben hiç sevmedim onu.»

«Belki de benim o denli açık açık konuşmamı sevdi. Ama tatlıydı da.»

«Yine görürsün onu canım.»

Freddy de:

«Ne zaman gelirseniz onu görürsünüz burda,» dedi. «Buraya yerleşti. İki hafta oldu geleli daha...»

«O kaba kaba konuşan herif kimdi?»

«O mu? Bu civarda oturur o da.»

«Ne iş yapar?»

«N'olursa yapar. Balıkçıdır.»

«Noldu da kolunu kaybetti öyle?»

«Hiç bilmiyorum. İncitti mincitti herhalde.»

«Amma da güzel adamdı ha!» dedi kadın.

Freddy'yi bir gülmedir aldı:

«Onun için neler neler dediler şimdiye kadar, ama böyle deyeni hiç çıkmamıştı doğrusu.»

«Olur şey değil, sizce bayağı güzel bir yüzü yok muydu onun yani?»

«Ne diyorsunuz sayın bayan,» dedi Freddy, «kırık burunlu, jambon suratlının biridir o.»

«Tanrım, Tanrım, ne akılsız adamlar! Ayol o benim düşlerimin erkeği.»

Freddy:

«Ama kötü düşlerinizin herhalde,» dedi.

Bütün bu konuşmalar süresince, yazar; yerinde oturakomuş, yüzünden aptallık aka aka, hayran hayran karısına bakıyordu. Freddy de, insanın bu çeşit bir karısı olabilmesi için, ya yazar, ya da F.E.R.A.'lı olması gerek diye düşündü: Tanrım, ne felâket karı!

O ara, yine Albert geldi.

«Nerde Harry?»

«Dokların ordadır, yeni gitti.»

«Sağol!..»

Albert dışarı çıktığında, yazarla karısı, daha oturuyorlardı yerlerinde; Freddy de, bir yandan teknesini, bir yandan da bütün gün ayakta durmaktan sızım sızım sızlayan ayaklarının acısını düşünüyordu. Yaşlığa karşı çimentonun üzerine tahta ızgaralar koydurtmuştu ya, pek bir faydası olmuyordu. İnce ince sızıldıyordu hep. Şunu da kabullenmek gerekti, koca kasabada yine de

en iyi iş kendisinin işiydi. Karı da karıydı ha! Herif, birlikte oturmak için başka karı mı bulamamıştı ne? İnsanın iki gözü âma olmalı ki.. Öyle bile olsa olmaz. Hâlâ karışık içiyorlar. İçkiler de en pahalısından. Bu da bir şeydi.

«Evet bayım!» dedi. «Şöyle buyurun, şöyle.»

Yanık yüzlü, kırbaş, enine boyuna, balıkçı fanilâsı giymiş şortlu bir adam; yanında ince, beyaz yün kazaklı, ayağına koyu mavi tiril tiril bir pantolon geçirmiş çok şeker bir kızla içeri girdi.

Laughton ayağa kalkarak:

«A, bu bizim Richard Gordon'la sevimli Miss Helen de'mi?» dedi.

Richard Gordon:

«Merhaba Laughton!» dedi. «Buralarda dolanan sarhoş bir profesör gördün mü?»

«Şimdi gitti,» dedi Freddy.

Richard Gordon karısına döndü:

«Bir vermut içer misin canikom?»

Kadın:

«Sen de içersen,» dedi. Laughton'ların ikisini de «merhaba» diye selâmladı: «İki Fransız, bir İtalyandan olsun benimkisi Freddy,» dedi.

Tabureye pantolonunun paçalarını çekip bacak bacak üstüne attı oturdu, dışarıyı seyre başladı. Freddy, ağzı açık ayran delisi gibi ona bakıyordu. Bu kış Key West'e gelen yabancıların en güzeli bu, diye içinden geçirdi. Hattâ Mrs. Bradley'den de kat kat güzel. Mrs. Bradley artık yaşlandı sayılır. Ama bu kızın İrlandalılara benzeyen tatlı bir yüzü vardı, kıvırcık siyah saçları omuzlarına uzanıyordu: derisi daha tazeydi, gergindi. Döndü, bardağı kavramış esmer eline bak-

tı onun. Laughton, Richard Gordon'la konuşuyordu:

«İşler nasıl gidiyor?»

«Çok iyi, çok iyi! Sen, n'apıyorsun?»

Mrs. Laughton atıldı:

«James'in çalıştığı falan yok,» dedi. «Her dakika içiyor.»

Laughton:

«Kim bu profesör Mac Walsey, ya'u?» diye sordu.

«Ha, o mu? Ekonomi profesörü galiba, yahudilerin şu ünlü «yedi yılda bir» tatilindeymiş. Bizim Helen'in arkadaşı...»

Helen Gordon:

«Ben pek severim,» dedi.

«Ben de pek sevdim,» dedi Mrs. Laughton.

Helen Gordon, mutlu mutlu:

«İlk ben sevdim onu,» dedi.

«Aman, sizin olsun, sizin olsun!» dedi Mrs. Laughton. «Sizin gibi küçük kızlar, hep istediklerini elde ederler zaten.»

«Bize de bu yaraşır, şekerim.»

Richard Gordon, Laughton'lara döndü:

«Ben bir vermut daha içeceğim. İster misiniz siz de?»

«Peki, içelim!» dedi Laughton. «Ya'u, şu Bradley'lerin yarınki partisine gidiyor musunuz?»

Helen Gordon:

«Tabii, bizimki gidiyor,» dedi.

Richard Gordon:

«Pek beğenirim Mrs. Bradley'i, bilirsin,» dedi. «Kadınlığıyla birlikte sosyal acayipliği de ilgimi çekiyor benim.»

«Amma da ha!» dedi Mrs. Laughton. «Profesör gibi konuşuyorsunuz.»

Laughton:

«Cahil cahil konuşmasana, canikom,» dedi.

Helen Gordon, başını dışarıya bakmaktan çevirmeden:

«Hiç insan sosyal bir acayiplikle de yatar mıymış?» diye sordu.

«Saçmalama!» dedi Richard Gordon.

«Yani, bu da bir yazarın görevlerinden midir demek isterim.»

Richard Gordon:

«Yazar dediğin herşeyi bilmelidir,» dedi. «Burjuva kalıpları arasında sıkışıp kalırsa hiçbir şey öğrenemez.»

«Aman ne hoş! Peki yazar karısı n'aparmış?»

Mrs. Laughton:

«Çok şey herhalde,» dedi. «Demin benlen James'e sövüp sayan bir adam vardı, burda, görmeliydiniz ne müthiş biriydi.»

«Keşke bir güzel döveydim onu,» dedi Laughton.

Mrs. Laughton:

«Gerçekten müthiş birşeydi canım!» dedi.

«Ben eve gidiyorum,» dedi Helen Gordon. «Geliyor musun sen Dick?»

«Ben biraz daha kalayım diyorum..»

Helen Gordon, Freddy'nin başı üzerindeki bir aynadan kendine bakıyordu.

«Yani, gelmiyorsun?»

«Gelmiyorum,» dedi Richard Gordon.

Freddy baktı; kızcağız ağladı ağlayacaktı, inşallah, şimdi şuracıkta ağlamaya kalkışmazdı. Richard Gordon, karısına:

«Birşey daha içseydin ya,» dedi.

Helen Gordon başını salladı:

«İstemem.»

«Size de n'oluyor canım?» dedi Mrs. Laughton. «Eğlenemiyor musunuz yoksa burda?»

Helen Gordon:

«Hem de nasıl,» dedi. «Evet, gitsem daha iyi olacak artık.»

«Erken dönerim,» dedi Richard Gordon.

Karısı:

«Zahmet etme,» dedi, yürüdü. Ağlamamıştı; John Mac Walsey'i de bulamamıştı.

VIII.

Harry, otomobiliyle rıhtımdaki bağlı teknenin yanına gelip durdu, çevrede kimseleri göremeyince, ön döşemeyi kaldırdı, o örümcek bağlamış yağlı torbayı, şarjör kutusunu çıkardı sakladığı yerden, tekneye geçti, girdi.

Motör kapağını açtı, makineli tüfek torbasını soktu, kapadı yine. Kontağı çevirdi, her iki motoru da çalıştırdı. Baş taraftaki motor, dakikasında çalışmaya başlamıştı; iskele tarafındakinin ikinciyle dördüncü silindirleri tekliyorlardı. Nedenini buldu, bujiler kir pas içindeydi, başka yeni bir buji arandı ama bulamadı. «Yeni bujiler alıp benzin doldurmalı iyice» diye içinden geçirdi.

Motorların altına oturdu, makineli tüfeği torbasından çıkardı, silâha bir şarjör sürdü. İki parçalı bir pervane kayışıyla üç-dört çivi buldu: ka-

yışı kesti, tüfeği alacak bir yere astı. Kolayca uzanıp alacağı bir yerdi. Torbadaki dört şarjörden birini aldı, sürdü tüfeğe. Bir davranışta alıp alamayacağını denemek amacıyla, iki motorun arasına şöyle bir çöktü. İki hareket yeterliydi.

Birincisinde kayış askıyı yana itecekti, o istikametten de yan olarak, ikincisinde silâhı çekip alabilecekti. Denedi, tek kolla kolaycacık başarıveriyordu bunu. Manivelâyı itti, yarı otomatikten otomatiğe getirdi, bu daha güven vericiydi. Sonra yeniden çekti. Şarjörleri nereye koyacağını şaşırmıştı.

Benzin varilinin altına elinin erebileceği bir yere koydu. Kapçıkları elindeydi, ilk fırsatta bir miktar da cebime alırım, dedi: iner aşağıya alırım. Şimdiden daha bu boktan kiros şeyleri üzerimde taşımamalıyım.

Doğruldu, kalktı. Pırıl pırıl bir öğle sonrasıydı, kuzey rüzgârı esiyordu ama, hiç soğuk değildi hava. Eni konu güzel bir öğle sonrasıydı. Akıntı, dışındaydı, kanalın kıyıcığında iki pelikan kuşu büzülmüşler duruyorlardı. Koyu yeşil, bir balıkçı kayığı, pat pat pat, balıkhaneye doğru gidiyordu, kıçta oturan zenci balıkçı dümen yekesini tutmuştu. Harry, sulardan yana baktı: öğle sonu güneşinde kül mavisiydi, esen rüzgârla akıntıda tek bir dalgalanma yoktu; kumluk adaya kadar kanal taranmış, temizlenmişti. Adanın üzerinde martılar dolanıyordu.

«Gece bir hayli güzel olacak,» diye düşündü. «Karşıyakaya geçmek için güzel bir gece olacak.»

Motorların orda durmaktan ter basmıştı, yukarı çıktı, üstüpüye yüzünü gözünü sildi. Baktı, Albert rıhtıma gelmiş, dikeliyor.

«Beni dinle Harry,» dedi. «Beni de götüresin istiyorum.»

«N'oldu ki sana yine?»

«Şimdi de haftanın yalnız üç gününde çalıştıracaklarmış bizi. Bu sabah duydum bunu. Bir şeyler yapmak zorundayım.»

Harry:

«Pekâlâ,» dedi, düşünmeye başladı yeniden: «Pekâlâ, pekâlâ...»

«Bu iyi be!» dedi Albert. «Eve gittiğimde bizim kocakarıyla karşılaşmaktan korkuyordum ben de. Öğlende bu işe ben sebepmişim gibi demediğini bırakmadı bana.»

Harry, şen-şatır:

«Kocakarıya ne girip çıkan varmış bundan?» diye sordu. «Çalaydın sopayı sen de.»

«Kolaysa gel sen yap o dediğini bakalım. Doğrusu yüzüne nasıl bangır bangır bağıracağını duymak isterdim. Çalçene bir kocakarı oldu başımıza.»

«Hadi bakalım Al, atla benim arabaya, bizim parçacıya git, şu bujilerden altı tane al. O yirmi sentlik buz kalıplarıyla yarım düzüne de balık yemi alırsın. İki kutu kahve, dört kutu konserve et, iki kilo ekmek, şeker, iki kutu da süt tozu al. Sinclair'e uğra; söyle gelsin yüzelli galon benzin getirsin buraya. Çarçabuk gidip gelsin ama. İskele tarafındaki motorun iki numarayla dört numaralı bujilerini değiştir gelince. Sinclair'lere benzinin parasını dönüşte vereceğimi söylersin, öyle dedi dersin benim'çin. Beni, Freddy'nin orda bulsunlar. Aklında tutabilecek misin bütün bu dediklerimi? Bir grupla yarın tarponla, başka balık avına çıkıyoruz.»

«Tarpon avı için hava soğuk ya'u.» dedi Albert.

«Heriflerin canı öyle istemiş.»

«Yemden en iyisi bir düzüne alsam, ha? Sonra yemsiz kalıveririz; kanal köpek balıklarıyla kaynıyor bugünler.»

«İyi ya, bir düzüne al. Ama bir saate kadar dön ki, depoya da benzin doldurasın.»

«Niye bu kadar çok benzin koyalım istiyorsun?»

«Belki kalırız epey denizde, benzin koyacak vaktimiz de olmaz.»

«Senin götürmeye kalktığın o Kübalılar işi n'oldu?»

«Pek ses seda çıkmadı onlardan.»

«Kıyak işti.»

«Bu da öyle. Hadi tozut bakalım şimdi.»

«Biz ne mangır alacağız?»

«Günde beş kâğıt. İşine gelmezse cayabilirsin.»

«Pekâlâ,» dedi Albert. «Hangi bujilerdi değiştireceklerim?»

«Pervaneden iki ile dört numaralılar.»

Albert başını salladı:

«İnşallah unutmam!» dedi.

Otomobile atladı, manevra yaptı. Caddeye çıktı.

Tekneyle durduğu yerden, Harry «**First State Trust and Savings Bank**»ın büyük, taş yapısıyla giriş kapısını görebiliyordu. Caddenin hemen başından bir blok aşağıdaydı. Yan kapıyı göremiyordu. Saatine baktı. İkiyi birkaç dakika geçiyordu. Motorun kapağını kapadı, rıhtıma atladı. «Her halde olur artık, ya da olmaz» diye geçirdi

içinden. «Yapacağım kadarını yaptım ben. Gideyim Freddy'yi göreyim; geleyim, bekliyeyim sonra da.»

Rıhtımın solundan sağına saptı, bankanın önünden geçmemek için arka sokaktan indi.

IX.

Freddy'deyken oturup konuşmak, anlatmak istedi ona, olmadı bir türlü. Bir tabureye tünedi, barda kimseler yoktu; anlatmayı çok istiyordu ama, bu mümkün değildi. Anlattığında, Freddy'nin buna yatmıyacağını biliyordu. Eskiden olsaydı belki; hele şimdilerde, olacak gibi değildi. Belki eski günlerde de bu işe evet demezdi. En iyisinin, bu konuda tek söz etmemek olduğu kanısına vardı: «Şuracıkta oturayım, birkaç kadeh birşey çakıştırıp ısınayım bari! Burada oturmakta bir şey yok, ama silâhım da teknede; hem bunun böyle olduğunu bizim cadıdan başka bilen mi var? Küba'ya gittiğim bir sırada elden düşürmüştüm zaten. Kimse bilmiyor aldığımı benim. Burada kazığımı kırıp oturayım en iyisi. Bir yere gitmeyeyim. Öyle ama, cehennem olasıca evdekiler ne zıkkımlanacaklar peki? Artık ne tekne var, ne de elde avuçta birkaç kuruş; diploma da yok. Tek kolla ne bok yerim ben? Böylesi gezginci işlerin altından kalkabilirim ancak. Burada çörekleneyim, beş altı kadeh içki yuvarladıktan sonra her şey geçer. Bakarsın geç kalırım, bir şey yapmadan savuşurum ben de.»

«Bana bir içki versene,» dedi Freddy'ye.

«Şimdi.»

«Evi satarım olmazsa. İyi bir iş bulana kadar kirada otururuz. Ne gibi iyi bir iş? Hiçbir iş yok ki. Şimdi kalkıp bankaya gitsem, böyle böyle desem n'olur? Çok teşekkür ederiz. Tabiî, ne sandındı? Çok teşekkürler ederiz. Küba hükûmetinin bir avuç piçi durup dururken üzerime kurşunlar yağdırıp tek kolumdan ettiler beni. Birleşik Devletler'den bir hırt da teknemi aldırttı elimden. Eve karşılık, yine çok teşekkürler ederizler almak işten değil. Teşekkür meşekkür istemez. Ne halleri varsa görsünler, yapmayacağım işte.»

Yapacaklarından hiç olmazsa bir kişinin bilgi sahibi olması isteğiyle, Freddy'ye açmaya kendini zorladı. Freddy'yi pek sağlam ayakkabı saymadığından caydı çabucak, Freddy'nin işleri tıkırındaydı şimdi. Gündüzleri kimseler olmazdı ya, akşamları görmeliydi: gecenin ikisine kadar ağız ağıza dolu olurdu. Freddy, sulu bir herif değildi. Böyle bir işe teknesiyle girişildiğini bilse, yanaşmazdı ne de olsa. Bir başıma olacak bu iş, bir de zavallı Albert'le. Hay Allah, rıhtıma geldiğinde, açlığı, yüzünden nasıl da okunuyordu! Bir lokma birşey çalmasını beceremedim, açlıktan nefesleri koka koka ölen nice Conch'lar vardı burda. Kasaba karınları zil çalan aç heriflerle doluydu. Ama kıllarını kıpırdatmıyorlardı hiç. Her gün açlıktan geberip gidiyorlardı; daha ana rahminden çıkar çıkmaz açlık yakalarına yapışıyor, bir daha da bırakmıyordu.

«Baksana Freddy,» dedi. «Bir şişe yarımlık versene ordan.»

«Hangisinden?»

«Bacardi olsun.»

«Peki.»

«Açma tıpasını olur mu? Biliyor musun, tekneyi Kübalılara kiraladım.»

«Öyle dediydin bana ya!»

«Ne zaman yola çıkacaklarını bilmiyorum. Belki bu gece. Birşey demediler daha...»

«Tekne her zaman için hazırdır. Bu gece yola çıkarsan çok iyi olur. Tam havası çünkü.»

«Bugün öğleden sonra balığa çıkacaklarını söylemişlerdi.»

«Pelikanlar yürütmediyse güvertede bir palanya da var.»

«Var var.»

«İyi. Hayırlı yolculuklar sana,» dedi Freddy.

«Sağolasın. Bir tane daha versene bana.»

«Ne vereyim?»

«Viski...»

«Bacardi'yi içersin dediydim...»

«Yolda soğuk bastırınca içeceğim Bacardi'yi.»

«Rüzgârı kıçtan yiye yiye gideceksin,» dedi Freddy. «Keşke bu gece ben de bir yola gitseydim.»

«Öyle, gerçekten güzel olacak bu gece. Ver bakalım bir tane daha...»

O an, bardan içeri uzun turistle karısı girdiler. Kadın:

«Düşlerimin erkeği, o de'mi o?» dedi, Harry'nin yanındaki tabureye oturuverdi. Harry, kadına şöyle bir baktı, kalktı yerinden.

«Ben yine gelirim Freddy. Hele bir teknenin oralara gideyim, belki herifçioğulları balığa çıkmak isterler bakarsın.»

Kadın önlemeye çalıştı:

«Gitmesene. N'olur gitme!»

«Amma gülünç karısın be!» dedi Harry, dışarı çıktı.

Sokak boyunca Richard Gordon, Bradley'lerin kışlık evine doğru gidiyordu. Bütün umudu Mrs. Bradley'i yalnız ele geçirebilmekteydi. Öyle de olacaktı aslında. Mrs. Bradley, kitaplar kadar yazarların da biriktirmeciliğini yapardı, bundan da Richard Gordon'un haberi yoktu tabii. Aynı anda, Gordon'un karısı da kumsaldan eve dönüyordu. John Mac Walsey'i aramış, bulamamıştı. Belki eve uğramış olabilirdi.

X.

Albert güvertedeydi, benzin koyuyordu. Harry:

«Bir çalıştıralım da bakalım şu silindirin durumuna» dedi. «Sardın mı hepsini?»

«Evet..»

Biraz balık yemi hazırla, sonra.»

«Büyük mü olsun?»

«Tarpon için kullanacağız, ona göre olsun.»

Albert kıça geçti, yemleri keserken Harry de dümende motorları kontrol ediyordu. Ekzoz patlaması gibi bir ses duydu, yola doğru baktı: adamın biri bankadan elinde silâh, koşarak çıktı. Gözden kayboldu. Arkasından ellerinde meşin çantalarla tepeden tırnağa silâhlı başka adamlar da çıktılar, aynı yönde koşmaya başladılar. Harry,

Albert'e baktı; kendi halinde balık yemlerini kesmekle uğraşıyordu. Dördüncü adam — en irileriydi — bankanın kapısına çıkıp durdu, koltuğunun altında bir Thomson taşıyordu, o çıkar çıkmaz da bankanın tehlike zilleri ortalığı ayağa kaldırmaya başladılar. Dördüncü; sırtını kapıya verdi, zillerin zır zırını sürekli bir Thomson takırtısıyla susturuverdi. Sonra döndü, koşturdu. Yarı yolda yine durdu, bankanın çıkış kapısını nişanlayarak yeniden taradı. Albert, kıçta ayağa kalkarak:

«Allah, bankayı soyuyorlar! N'aparız ki?» diye bağırdı.

Harry, bir Ford taksinin yan sokaktan çıkıp hızla rıhtıma geldiğini gördü. Taksi durur durmaz, üç Kübalı arkadan, dördüncüsü de şöför mahalinden dışarı uğradılar. Biri İspanyolca:

«Motor nerde?» diye bağırdı.

«İşte be sersem!» dedi öbürü.

«O motor değil bizimkisi.»

«Kaptan o ya!»

«Çabuk hadi, Allah aşkına çabuk!»

Kübalı şoföre:

«Çık lan dışarı arabadan,» dedi. «Kaldır ellerini havaya!»

Şoför çıktı, arabanın yanında durdu. Kübalı sokuldu, bıçağıyla kayışını bir çekişte kesti attı. Şoförün pantalonu dizlerine düştü. Daha da aşağıya indirdi Kübalı.

«Böyle dur!» dedi.

Ellerindeki çantaları, öbür iki Kübalı, güverteye savurdular, kendileri de atladılar sonra. İrisi, makineli tüfeği Harry'nin sırtına dayadı:

«Hadi gidiyoruz, yallah!» dedi.

«Hadi kaptan, gidelim!» dedi biri.

Harry:

«Sakin olun,» dedi. «Şöyle bir yakaya ilişin de.»

Thomson'lusu:

«Çöz şu halatları!» Albert'e döndü: «Hey, sen!»

«Bir dakika durun hele?» dedi Albert. «Harry, sakın motoru çalıştırma. Bunlar banka soyucuları!»

Yarma Kübalı döndü bir, Thomsonu koltukladı, Albert'e çevirdi:

«Hey, yapma, yapma!» dedi Albert. «Yapma!»

Thomsonun namlusu öyle yakındı ki göğsüne, ateş sırasında çıkan kurşunlar, sanki üç kez tutup silkelediler Albert'i. Albert, dizüstü çöktü, gözleri fincan fincan, ağzı bir karış açıktı. Hâlâ «Yapma» demeye savaşıyordu sanki.

Yarma Kübalı:

«Bu herife zaten ihtiyacımız yoktu,» dedi. «Anladın mı tek kollu orospu çocuğu?»

Sonra İspanyolca:

«Halatları şu balık bıçağıyla kesiverelim,» dedi. Harry'ye de ingilizce:

«Hadi, gidiyoruz!» dedi.

Sonra ispanyolca:

«Dayayın sırtına silâhı, aklı başına gelsin,» ingilizce: «Çabuk ol, gidelim. Dağıtmadan beynini şimdi...» dedi.

«Peki, gidelim,» dedi Harry.

Kızılderililere benzeyeni, kesik yolundan yana, silâhı üzerine çevirmişti. Namlu değdi değiyordu.

Motoru çalıştırıp dümeni sağlam koluyla çevirerek tekneye yol verirken olup bitenleri anla-

mak yolunda kıça bir göz attı. Albert diz üstü güverteye kapaklanmıştı; başı küpeşteye dayalıydı, kan gölüydü her yanı. Rıhtımda Ford'un yanısıra, şişman şoför: don paça, elleri başının üstünde havada, öyle duruyordu; ağzı, Albert'inki gibi bir karış açıktı. Sokaktan daha kimsenin gelip gittiği yoktu.

Tekne rıhtımdan ayrılmış, havuzu geçmiş, kanalda fenerin sırasından uzaklaşıyordu. Yarma Kübalı:

«Hadi, bakalım!» dedi. «Dümeni bağla şimdi. Arada bir bakarak olursun.»

«Çek şu silâhını,» dedi Harry. Tekneyi Crawfish sığlığına sokmayı aklından geçirmedi değil o ara, ama şu Kübalı reziller, etmediklerini komazlardı sonra.

«Yol ver tekneye,» dedi yarma, sonra ötekilere ispanyolca buyurdu: «Herkes yere yatsın. Kaptanın görüşüne engel olmayalım.»

Kendi de güverteye uzandı. Albert'in ölüsünü aşağıya çekti. Öbür üçü de güverteye uzanmışlardı. Harry, dümen başına oturdu. Kanal dışına doğru seyrediyordu tekneyle, ufuk kesimine çıkıyorlardı. Dümeni bin dikkatle kullanıyordu, yatlar için dikkatli olunmasını tenbihleyen yeşil ışığı geçti, dalgakıranı, sonra hisarları arkasına aldı, kırmızı ışığı da geçip açık denize çıktı: geriye baktı. Yarma Kübalı cebinden çıkardığı yeşil bir kutudan şarjör dolduruyordu. Tüfek yanı başındaydı, kimselere bakmadan alışkın ellerle durmadan kurşun basıyordu içine, kıçı gözlüyordu. İçlerinden yalnız biri, ona bakıyordu, öbürlerinin gözleri hep kıyıdaydı. Bu biri de o kızılderililere benzeyenlerdendi. Elinde silâhı, hiç kıpırda-

madan ona bakıyordu. Henüz arkalarına düşecek bir başka teknenin yola çıktığı yoktu. Motorlar düzenli çalışıyordu. Akıntıda hızla ilerliyorlardı. Denize yan yatmış, ağır şamandıraların yanlarından yol alırken Harry, bütün dikkatini harcadı.

«Bizi yakalayabilecek iki motorbot var» diye düşünüyordu. «Matecumbe seferini yapan Ray'inkiyle. Öbürü nerde acaba? Birkaç gün öncesinde Ed Taylor'da görmüştüm onu, Köfte-dudağın kiraladığı hani! İki tane daha olacak, hatırlıyorum şimdi. Biri bayındırlığın, buralarda değildir. Öbürü de Garrison Bight'da yatıyor. Arayı ne kadar açtık ki?»

Geriye, kıçtan doğru görünen hisarlara baktı. Liman dairesinin bulunduğu yapılardan sonra, eski postanenin kırmızı tuğla yapısı ortaya çıkıyordu; hepsinin üstünde, kasabanın ufkundan sarı otelin kendiydi. Sis bindiriyordu. Fenerle evlerin arasından büyük kışlık otel zor seçiliyordu. «Dört mil anca» diye düşündü, Harry. «İşte geliyorlar da.»

Ak ak iki balıkçı teknesi, denizi yara yara, burunlarını üzerlerine çevirmiş geliyorlardı. «Yazık ki, on milden yukarı çıkamazlar.»

Kübalılar ispanyolca patırdıyorlardı.

«Kaçla gidiyorsun reis?» diye sordu Yarma; kıçtan bakıyordu.

«Oniki falan,» dedi Harry.

«O tekneler ne yapar?»

«Belki on..»

«Beni gözetliyen de dahil, hepsi birden teknelere bakıyorlar şimdi. Gelgelelim, n'apabilirim? Daha sırası değil şimdi.»

O iki tekne hâlâ ufalmamışlardı.

İyi ingilizce konuşan:

«Bak hele şuna Roberto,» dedi.

«Nereye?»

«Bak, bak!»

Gözle anca görülür bir uzaklıktan, denizde bir su fışkırması oldu. İyi ingilizce konuşanı:

«Bize ateş açtılar,» dedi. «Amma da aptallık, ha!»

Ablak suratlısı:

«Allah, Allah! Üç millik bir mesafeden bu da olurmuymuş ki?»

«Dört...» diye düşündü, Harry. «Topu topu dört mil..»

Denizin yüzündeki su fışkırmalarını görüyordu ama, silâh sesini duyduğu falan yoktu. «Aptal herifler şu Conch'lar canım! Hay Allah, durup dururken gülünç oluyorlar üstelik...»

Kıçtan bakan o ablak suratlısı:

«Hükûmet motorlarına ne derler burda Reis?» diye sordu.

«Kıyı Koruma..»

«Ne yapar onlar?»

«Óniki falan.»

«Öyleyse herşey yolunda bizim için.»

Harry karşılık vermedi.

«Öyle de'mi?»

Harry ses etmedi. Solundaki yükselen sivri tepeleri yassılmış Sand Key ile Küçük Sand Key'-in' omurgaya amut uzanan sığlık koyuna bakıyordu. On dakika sürmez, orayı da geçip gitmiş olacaklardı.

«Sana da n'oluyor? Dilsiz misin yoksa?»

«Ne sordundu?»

«Bizi ele geçirebilecek birşey kaldı mı artık?»

«Kıyı Korunmanın uçağı var,» dedi Harry.

İyi ingilizce konuşanı:

«Daha kasabaya girmeden bütün telefon hatlarını kesip attık,» dedi.

Telsiz telini de kesmemişsinizdir ya?»

«Uçak gelir mi buraya da dersin?»

«Karanlık kavuşana kadar, tekneye bağlısınız artık.» dedi Harry.

Ablak suratlı Roberto:

«Senin bir düşündüğün var mı Reis?» dedi.

Harry hiç karşılık vermedi.

«Hadi, söyle bakalım, sen ne düşünüyorsun?»

Harry, yanında durup pusulaya gözlerini diken o iyi ingilizce konuşana döndü:

«Ne bıraktınız bu orospu çocuğunu adamımı öldürsün diye?» dedi.

«Kes,» dedi Roberto. «Seni de öldürmeyeyim şimdi.»

Harry, iyi ingilizce konuşanına:

«Kaç para kaldırabildiniz?» diye sordu.

«Hiç bilmiyoruz. Saymadık daha. Nasıl olsa bizim artık hepsi.»

«Hiç sanmam,» dedi Harry, feneri geçiyordu, dümeni 225 derece, Havana'ya yöneltti.

«Yani, bizim demekle bizim değil demek istedim. Bunu ihtilâl uğrunda yaptık.»

«Adamımı da mı ihtilâl uğrunda öldürdünüz?»

Delikanlı:

«Çok üzgünüm,» dedi. «Nasıl üzüldüğümü anlatamam.»

«Boş ver, anlatma!» dedi Harry.

Delikanlıcık sesini alçalttı:

«Kendin de görüyorsun. Bu Roberto denilen

herif boktan biri. İyi bir ihtilâlci o, adam olarak da kötünün kötüsü. Machado'nun zamanında öldürmediği adam kalmadı, buna da alıştı çok. Öldürmenin zevkli birşey olduğunu sanıyor. Ama her zaman iyi bir sebepten öldürür. Hem en gerekli sebepten ötürü...»

Harry, kıçtaki bar avlanma sandalyasına, koltuğunun altına Thomson'u almış oturmuş, gerideki ak tekneleri gözleyen Roberto'ya baktı. Ak tekneler gitgide ufalıyorlardı.

Roberto, kıçtan ona doğru seslendi:

«Ne içersin bakalım?»

«İçmem birşey,» dedi Harry.

«Öyleyse ben de kendim içerim.»

Öbür Kübalılardan biri, benzin varillerinin üstüne yapılan kerevete uzanmıştı. Deniz tuttu tutuyordu. Ötekini de deniz tutuyordu ya, daha oturuyordu o.

Harry, yeniden arkaya baktığında kurşuni bir teknenin giderek ak teknelere yaklaştığını gördü: «Göründü Kıyı Koruma'nınki de. Felâket..»

İyi ingilizce konuşan delikanlı:

«Kıyı Koruma'nın uçağı gelir mi dersin?» diye sordu.

«Yarım saate kalmaz karanlık bastırır.» Dümen sandalyasına oturdu: «N'apmayı kuruyorsunuz? Beni de öldürmeyi mi?»

«Bunu hiç istemem. Adam öldürmekten iğrenirim.»

«N'apıyorsun ya'u?» dedi Roberto, elinde bir viski şişesiyle oturakomuştu. «Arkadaşlık mı ediyorsunuz karşılıklı? Muradın ne senin? Bari yemeğini de kaptanın masasında ye, emi?»

Harry, delikanlıya:

«Dümene sen geçiver,» dedi. Bak pusula, ikiyüzyirmibeş. Ona göre.»

Doğruldu, sandalyadan indi, kıça atladı. Roberto'ya:

«Bırak bakalım bir de biz içelim..» dedi. «Senin Kıyı Korumanın motoru göründü ya, kula'ğasma, bizi tutamaz.»

Öcü de, kızgınlığı da, kırgınlığı da bir yana komuştu; hiçbir şey yokmuş, olmamış gibi davranıyordu: aklında bir tasarladığı vardı.

«Elbet yakalayamaz bizi o. Sen asıl şu deniz tutmuş yavrucuklara bak hele! Ne diyorsun? İçki mi istiyorsun? Başka son arzuların nedir reis?» dedi Roberto.

Harry, büyük bir yudum aldı.

«Hepiniz iyi çocuklarsınız doğrusu,» dedi.

«Tamam tamam,» dedi Roberto. «Hepsini bitireceksin be!»

Harry:

«Biraz bende var» dedi. «Sonra veririm sana da.»

Roberto kuşkulu kuşkulu:

«Matrak geçme,» dedi.

«Nedenmiş o?»

«Ne var sende?»

«Bacardi.»

«Aman, getir.»

«Ağır ol ama,» dedi Harry. «Ne tafra yapıyorsun?»

Albert'in ölüsünün üstünden atlayıp yürüdü. Dümenin ordan geçerken pusulaya da bir göz attı. Delikanlı ikiyüzyirmibeş derecenin üzerine çı-

kıyordu. Denizci menizci değil diye düşündü Harry, iyi ama, hiç olmazsa zaman kazandırır bana bu. Dümen suyuna da bir bakayım hele.

Dümen suyu, pervanenin dönüşünde köpür köpür kaynıyordu. Burundan gelen koniksel dalgalarla bir olup gerilere hızla kayıyor, gidiyordu. Tekneler görünmez olmuşlardı. Baktığında ancak kasabadaki telsiz istasyonunun direklerini şöyle böyle görebiliyordu. Motorlar tıkır tıkır çalışıyorlardı. Harry kafasını soktu, sakladığı yerden Bacardi şişelerinden birini alıp doğruldu. Kıça döndü. Kıç üstündeyken şişeyi başına dikti, yudumladı. Sonra Roberto'ya uzattı. Ayakta durup içi ezilerekten Albert'in ölüsüne baktı: «zavallı aç piç.»

Ablak suratlı Kübalı:

«N'oluyor be?» dedi. «Korkutuyor mu yoksa seni?»

«Ne dersin, atalım mı onu denize? Taşımaya ne lüzum var hem?» dedi Harry.

Roberto:

«Tamam. İyi akıl ettin bunu,» dedi.

«Sen kollarından kavra, ben de bacaklarından tutayım.»

Roberto, elindeki Thomsun'u güverteye, makine kapaklarının yakınına koydu; ölüyü omuzlarından yakaladı.

«Dünyanın en ağır şeyi ölü bir adamdır, bilirsin,» dedi. «Hiç ölü bir adamı tutup kaldırdın mı daha önce reis?»

«Kaldırmadım. Ya sen koca bir kadın ölüsünü kaldırdın mı hiç?»

Roberto ölüyü kıç üstüne doğru çekip sürüdü.

«İyi bir arkadaşa benzersin. Çekelim mi bir yudum daha, ha?»

«Dayan..» dedi Harry.

Roberto:

«Bak hele,» dedi. «Onu vurduğuma üzgünüm. Seni vuracağım an daha çok üzüleceğim.»

«Bu çeşit ağızları bırak,» dedi Harry. «Ne demeye getiriyorsun yani?»

«Hadi, atalım artık şunu denize?»

Ölüyü güverteden denize salladıkları sırada, Harry, makineli tüfeğe, bir punduna getirip bir tekme savurdu; makineli tüfekle Albert, her ikisi birden, denizi boyladılar. Albert'in ölüsü köpürgen, bembeyaz sularda bir iki dönene kadar, makineli tüfek cup dedi, sularda kayboldu gitti. Roberto:

«Bu iş de oldu, ha?» dedi, «Hallettik gitti.»

Baktı, makineli tüfek gitti gider.

«Nerde? N'aptın onu?»

«Neyi n'aptım?»

Heyecanından ispanyolca bağırdı:

«Ametralladora'yı.»

«Neyi?»

«Biliyorsun be ne olduğunu?»

«Görmedim hiç.»

«Savurdun attın güverteden onu. Öldüreceğim seni, şimdi hem.»

«Ağır ol bakalım,» dedi, Harry. «Beni öldüreceksin de ne bok olacakmış?»

Roberto deniz tutan o Kübalılardan birine ispanyolca bağırdı:

«Bir silâh ver bana. Ver bana bir silâh, çabuk!»

Harry öyle duruyordu, erim erim eriyordu olduğu yerde, koltuk altlarından akan terin iki böğrüne hızla yürüdüğünü duyuyordu.

Deniz tutan Kübalılardan birinin Roberto'ya ispanyolca:

«Yetti artık senin adam öldürmelerin. Zaten arkadaşını da öldürdün herifin. Şimdi de onu öldürmeye kalkıyorsun. Kim götürecek sonra bizi?» dediğini duydu.

«Boşver onu,» dedi öteki de. «İş bitsin, sonra öldürürsün onu da.»

Roberto:

«Benim makineli tüfeği güverteden denize savurdu,» dedi.

«Parayı aldık ya, makineli tüfeği n'apacaksın artık? Küba'da tonla makineli tüfek alırsın.»

«Şimdi öldürmezsek onu, hata ederiz sonra; o kadar söylüyorum size, verin bana bir silâh.»

«Eee kes artık. Sarhoşsun sen. Zaten ne zaman kafayı tutsan hemen birilerini öldürmeye kalkarsın.»

«İç, açılırsın,» dedi Harry, koyu akıntıda suyun yüzüne değdi değecek kıpkırmızı güneşe bakıyordu bir yandan. «Hele şu gün batımına bak, az sonra sular yemyeşil yeşeriverecek...» dedi.

Ablak suratlı Kübalı:

«Canı cehenneme..» dedi. «Sen düşün bakalım başına gelecekleri hele..» Harry:

«Sana başka bir silâh alırım,» dedi. «Kırkbeş dolara satıyorlar Küba'da onlardan. Üzme tatlı canını. İşler yolunda bak, Kıyı Korumanın uçağının geleceği falan yok, artık...»

Roberto baktı:

«Seni öldüreceğim...» dedi. «Aklınca bir dü-

men kurdun, onun için ölüyü kaldırttın bana da...»

«Beni öldürmek istemezsin,» dedi Harry. «O zaman sizi kim götürür?»

«Seni şimdi öldürmeliyim ki.»

«Ağır ol,» dedi Harry. «Ben gidip makinelere bir bakayım...»

Kapağı açıp makine dairesine indi, yağ depolarının dolu olup olmadığına baktı, motorların her ikisini yokladı; elini uzattı. Thomson'u dipçiğinden tuttu. Alacakken «daha değil» dedi. «Daha henüz değil henüz. Allahım amma talih be! Ama Albert öldükten geri, bunu yapmak neyi değiştirirdi ki? Yoksul anacığı gömme masrafından kurtulmuştu. O orospu çocuğu, o ablak suratlı katil orospu çocuğu yapmıştı bunu. Hey Allah, şimdicik şu herifi ben temizleyivermez miyim, şuracıkta, şimdicik. Ama bekleyeyim daha iyi.»

Güverteye çıktı, kapağı kapadı yine.

Elini bir omuzuna koydu Roberto'nun:

«N'apıyorsun bakalım?» diye sordu. Ablak suratlı Kübalı bir baktı, hiç sesini çıkarmadı.

«Denizin yeşillenmesini gördün mü?» dedi Harry.

«Bas be başımdan!»

Kafayı tutmuştu ama, yaban hayvanları gibi yine de bir kuşku içindeydi, birşeylerin düzenlendiğini az buçuk sezinliyordu.

Harry dümene gitti.

«Bırak artık bana dümeni,» dedi delikanlıya. «Adın ne senin?»

Delikanlı:

«Emilio..» dedi.

«Aşağı in de yiyecek birşeyler bak, ekmekle salamura et olacak. İstersen bir de kahve yapıver.»

«İstemem birşey.»

«Birazdan ben yaparım öyleyse,» dedi Harry. dümen sandalyasına oturdu. Pusuladaki göz lambasını yaktı, ışığın bir lokmacığını denize tuttu, inen akşamla suların kararışına baktı. Teknede başka ışık yoktu.

Güzel bir gece olacak, diye geçirdi aklından; çok güzel bir gece. Hele ortalık iyiden iyiye bir kararsın; dümeni doğuya yönelteyim, böyle yapmadım mı bir saate kalmaz Havana'nın şavkları gözüküverir, bir değilse de iki saat sonra garanti. Bu oldu mu, oldu, o orospu çocuğu yarma beni gık demeden öldürüverecektir. İyi ettim de attım silâhını suya onun. Amma talih bendeki de.

Acaba Marie akşam yemeğinde n'apıyor ki? Üzüm üzüm üzülüyordur herhalde. Gırtlağından bir lokma bir şey geçmez. Bu deyyusların kaldırdıkları para ne kadar acaba? Saymıyorlar bile herifler. Tabiî bunu ihtilâl adına yaptılarsa, doğrusu iyi dümen. Şu Kübalılar şeytan herifler vesselâm! Ya şu namussuz Roberto. Bu gece temizleyeceğim onu. Ne pahasına olursa olsun.

Gerçi yoksul Albert'ciğe artık bir faydası olmaz ya: ölümü çok dokundu bana. Neyse bu denli düşünüyorum bilmem.

Bir cigara yaktı, karanlıkta içmeye başladı.

Her şey yolunda. Umudumun üstünde olacak herşey. Şu delikanlıcık iyi bir oğlan, öbür ikisini bir arada temizlemeli. Onları öldürmek kanıma dokunmayacak hiç. Tamam, yapacaklarımı en iyi

bir şekilde yapacağım, zaten kolayca da oluverecek. İşler tıkırında gidiyor, tıkırında!

Delikanlı:

«Bir sandviç ister misin?» diye sordu.

«Sağolasın. Arkadaşına versene.»

«Yemez. Çok içti.»

«Öbürleri?»

Deniz tutuyor onları.»

«Yolculuk için bulunmaz bir gece doğrusu,» dedi Harry, delikanlının pusulayı önemsemediğini görünce, tekneyi doğuya doğru kaymaya bıraktı. Delikanlı:

«İnsan senin adamını aklına getirmese, hoşuna gider bayağı,» dedi.

«İyi bir çocuktu,» dedi Harry. «Bankadayken de ölen kalan oldu mu?»

«Bir o avukat. Neydi adı onun, ha Simmons!»

«Öldü mü?»

«Galiba.»

İyi mi Mr. Köfte-dudak. Ne haltetmeye orada dolanıyordu? Ne ummuş, ne bulmuştu? Bir türlü ciddiye alamıyordu. Ama olanlar olmuştu sonunda. Ya, Mr. Köfte-dudak. Uğurlar ola Mr. Köfte-dudak!

«Nasıl öldürüldü o?»

«Tahmin edersin herhalde. Senin adamınkinden çok daha başka oldu. bu. Düşündükçe bozuluyorum ya. Biliyorsun, yanlışlığa düştüğü yoktu onun. Bu, ihtilâlin ona tek karşı davranışı oldu bence.»

«İyi bir herifti,» dedi Harry. Düşündü: «Şu ağzımdan çıkanı kulağım duyuyor mu benim? Yarabbi, şu kopası dilim hiçbir şey söylememeli ki,

çıkarım uğrunda delikanlıyla arkadaş olmalıyım bu işte.» Sordu:

«Nemene bir ihtilâl bu sizin hazırladığınız?»

Delikanlı:

«Tek ihtilâlci parti, bizim parti,» dedi. «Bütün o kocamış bunak politikacılara, Amerikan egemenliğine, ordunun baskısına bir son vereceğiz. İyi bir temizlik yapacağız, herkese hak tanıyacağız. Guajiros'ların köleliklerine de son çekip şeker fabrikalarında onların çalışmalarını sağlayacağız. Bunları istiyoruz ama komünist değiliz...»

Harry, başını pusuladan kaldırdı, baktı:

«Buraya n'apmaya gelmiştiniz?»

«Döğüşmek için bize para gerekti. Bu uğurda hiç yapmayacağımız işleri de göze aldık. Bunda da sonraları hiçbir zaman işimize yaramayacak insanları kullanıyoruz. Aynı şeyi Rusya'da da yapmışlardı. İhtilâlden çok öncelerine kadar Stalin de bir eşkiyadan başka neydi ki!»

Harry, «Delikanlı bir radikal,» diye düşündü o an, «tastamam bir radikal...»

«Herhalde iyi de bir programınız vardır.» dedi. «Hele işçileri de tutuyorsanız... Eskiden Key West'teki sigara fabrikalarında çalışırken, ben de birçok grevlere katıldıydım. Sizin durumunuzu yakından bilseydim bu kadar, birlikte çalışmaktan memnunluk duyardım hani.»

«Bir sürü insan bize yardıma hazır. Ama hükûmetin işi çok sıkı tuttuğunu bildiğimizden öyle her önümüze çıkana güvenemiyoruz tabiî. Çok sıkı tedbirlere başvuruyorlar. Ben kan dökmekten nefret ederim. Gerekli parayı sağlamak için tuttuğumuz bu yoldan da hoşlanmıyorum.

Ama başka çaremiz yok. Durumun Küba'da ne çeşit kötüye vardığını bilemezsin.»

«Az buçuk kestiriyorum.»

«Mümkün değil, bilemezsin. Yurdun en ıssız köyünde bile kanlı bir baskı havası esiyor. Üç kişi sokakta bir araya gelemiyorlar. Küba'nın dış düşmanları olmadığından, ordu hiç de gerekli değil. Ama bugün yirmi beşbin kişilik bir ordu besliyor. Bu ordu, onbaşısından en üstüne kadar milletin anasından emdiği sütü burnundan getiriyor. Herkes, özel tutulmuş askerler bile, başlarına ne geleceğinden habersiz. Machado'nun zamanındaki gibi, baştakilerin şimdi de elinde serserilerden devşirme bir yedek askerî kuvvetleri var. Orduyu yanıbaşlarında görmeden tek bir iş yaptıkları yok. Herhangi bir girişimden önce, orduyu elde etmemiz gerek bizim de... Başa geçmek için bu zorunlu asıl. Önceleri bizi sopalarla yönetirlerdi; şimdiyse tüfeklerle, tabancalarla, makineli tüfeklerle, süngülerle üstesinden geliyorlar.»

Harry dümeni daha çok doğuya çevirdi.

«Fena, fena... çok fena,» dedi.

«Ne denli fena olduğunu kestiremezsin hiç. Yurdumu severim, özgürlüğüne kavuşması, bu baskılardan kurtulması için n'olursa yaparım, yapıyoruz da işte. Hattâ sevmediğim şeyleri bile. Ama bu uğurda daha binlerce sevmediğim şeyi çekinmeden yapabilirim.»

«İçki çekti canım. Bana ne ihtilâlinden mihtilâlinden onun. Anasını... onun ihtilâlinin. Herifler işçilere yardım mardım numarasıyla karışık, banka soyuyorlar, kendilerine yataklık eden bi-

riyle hiçbir kötülüğü dokunmayan zavallı Albert'i öldürüyorlar. İşçilermiş!»

İşte öldürdükleri de işçiydi. Aklına hayaline getirmemişti bunu. Evi barkı vardı. Küba'cı Kübalılar! Onlardan daha ikiyüzlü kim vardır ki! Durmadan birbirlerini satarlar. Lâyık olduklarına kavuşacaklar ama. İhtilâllerinin canı cehenneme. Bence ailemin yaşaması daha önemli, vız gelir ötesi. Herifçioğlu kalkmış, bana ihtilâl mavalı okuyor. Canı cehenneme ihtilâllerinin.»

«Dediğin gibi fena herhalde,» dedi. «Bir dakika geçsene sen dümene, ben bir yudum birşey içeyim.»

«Geçeyim. Kaçta gidiyorum?»

«İkiyüzyirmibeşte.»

Ortalık iyiden iyiye kararmıştı artık. Akıntının buralara kadar gelen uzantısı tekneyi sallıyordu. Kerevete boylu boyunca yatmış deniz tutan iki Kübalı'nın yanından geçip kıçta, avlanma sandalyasına oturmuş duran Roberto'nun yanına vardı. Karanlıkta sular, teknenin iki yanından kayıyordu.

«Hele biraz da biz içelim,» dedi.

Ablak suratlı herif, terslendi:

«Bas be! Bu benimki,» dedi.

«İyi, peki...» dedi Harry, başka yeni bir şişe almak için yürüdü. Üstte, sağ kolunun altına sıkıştırdığı şişeyle karanlıkta durup mantarı çıkardı, bir yudum asıldı.

«Vakit erişti..» dedi kendi kendine. «Artık beklemenin sırası değil. Delikanlıcık getireceği barışını geveliyor; o ablak suratlı orospu çocuğu iyicene sarhoşladı; öbür ikisini de deniz tuttu mu sana! Tam sırası şimdi.»

Yeniden Bacardi'yi başına dikti, içki bütün vücudunu ısıttığı halde, midesinde bir buzluk duyuyordu. İçersi buz kesmiş üşüyordu.

«Bir yudum ister misin?» diye sordu dümendeki delikanlıcığa.

«Istemem, sağol. İçki kullanmam.»

Pusulanın minik şavkında Harry, delikanlının gülümsediğini görebiliyordu. Yakışıklı bir oğlandı doğrusu, ağzı iyi de lâf yapıyordu.

«Ben içeyim bari,» dedi.

Koca, ağız dolusu bir yudum çekti, ama üşümeyi karşılayacak bir etkisi olmadı: mideden yukarlara doğru hızla bir üşümedir çıkageliyordu. Şişeyi elinden bıraktı.

«Bu rotada sen devam et. Ben bir de motorlara bakayım o ara,» dedi.

Kapağı kaldırıp makine dairesine indi. Kapağı dışarda olup bitenleri görebilecek bir durumda, yarım aralık bıraktı. Motorların üzerine eğildi, tek eliyle su borusunu, silindirleri tuttu; doldurma kutularına uzandı. Gevşek iki yağ tüpünü iyice sıkıştırdı. Kendi kendine «Çarşaflamanın sırası değil,» dedi. «Hadi, bırak çarşaflamayı şimdi. Nerde silâh? Burnumun ucunda işte.»

Kapaktan yana baktı. Olduğu yerden o iki deniz tutan Kübalıların yatıp kaldıkları benzin varillerine dokanabilirdi hanideyse. Delikanlının sırtı ona dönüktü, taburede oturuyordu, pusulanın minik ışığındaydı.

Döndü, karanlık sulara karşı sandalyasında yayılıp oturakomuş Roberto'nun siluetine baktı.

«Bir şarjörde yirmibir kurşun olduğuna göre, adam başına beşer kurşunluk dört atış düşer,» diye içinden hesapladı. «Bütün iş, tetiği çekecek

parmakta hepsi hepsi. Hadi bakalım, çarşaflamayı bir kenara bırak, tabansız kerata! Hey Allah, ya bir fazla olsaydı herifler, n'apardım sonra? İyi ki öyle değil.»

Sol kolunu uzatıp silâhı aldı askıdan, emniyeti açtı, parmağını tetiğe geçirdi. Haldır haldır çalışan motorların ordan büzülerek sırtı kendisine dönük, yüzüne pusulanın minik ışığı vurmuş delikanlının tam kafasını nişanladı.

Silâh, kör karanlıkta büyük bir alev fışkırmasıyla patladı, boş kovanlar kapaklara çarpıp motorların üzerlerine düştü, saçıldı. Delikanlıcığın ölüsü apar topar dümen sandalyasından yuvarlanırken, Harry, bu kez duvara bitişik yana döndü, tetiği çekti: tabancanın ateşlenip alev kusmasıyla, öbür herif bir sıçradı, alevler ceketini kavurdu attı, yanık kokusunu duydu Harry.

İkincisi ayağa kalkmış, silâhını çekmeye davranmıştı; ona da çevirdi, güverte tahtalarına uzattı. Ablak suratlısı oturduğu sandalyadan kaybolmuştu. Harry, boşalan insansız sandalyaları görebiliyordu. Delikanlıcığın ölüsü ortada kalakalmıştı. Kuşkusuz, ölmüş gitmişti. İkincisi dönüktü, üçüncüsü kurşunlardan delik deşik yatıyordu, yüzü üstüne gelmişti.

Harry, o kör karanlıkta ablak suratlının yerini kestirmeye savaşıyordu. Tekne bir kısır döngüde durmamasına dolanıyordu, az da olsa kıça bir aydınlık vurmuştu. Soluklanmaktan korkarak bakındı, köşeye sığınmış karanlıktaki cisim ablak suratlı olmalıydı. Bir davrandı, gözledi: oydu.

Herif de sürünerek yaklaşıyordu. Harry'ye değil, güvertede yatakomuşlardan birine doğru

sokuluyordu. Silâhını alacaktı sözde. Harry çömelip iyiden iyiye emin olabilmek için yeniden hareket etmesini bekledi, sonra tetiğe asıldı. Çıkan alevler dizleriyle ellerinin üzerinde yürüyen herifi aydınlattı: alevle bir, bat-bat-bat-bat'lar da durdu, Harry, aynı kesilme anında herifin de çuval gibi oracığa yıkılıverdiğini duydu.

«Seni gidi orospu çocuğu, seni!» dedi. «Seni katil suratlı piçoğlu piç.»

O içini kaplayan buza kesmişlik vardı ya, o an, duman olup uçuvermişti. Şimdi yüreciği tıktık vuruyordu, yağ bağlamıştı bir güzel. Sürünerek benzin varilinin oraya sakladığı başka bir şarjörü almaya uzandı. Aldı, ama alırken de elini soğuk bir sıvıya bulaştırdı.

«Varil delinmiş,» dedi. «Motoru stop ettirmeli. Nasıl oldu da delindi, hayret!»

Eğilip mandalı açtı, boş şarjörü çıkardı, yenisini koydu, kıça fırladı.

Doğrulduğunda Thomson'u sol elinde tutuyordu, makine kapaklarını kapatmadan önce şöyle bir çevresine bakındı: o bu işi görürken devrilmiş kalmış Kübalılardan biri, yattığı yerden doğrulup omuzuna nişanladı, üç el ateş etti. İkisi benzin varilinin üstünden uçtu, üçüncüsünü iyi nişanlamıştı ki, Harry'yi vurdu attı.

Harry, sendeleyerek gevşeyip oturdu. Kurşunun karnına saplanıp kaldığını anladı. Kübalı yeniden ateş edene kadar sırtını avlanma sandalyasının demir çubuklarına dayadı, kurşunlar vız vız geçti. Eğildi, Thomson'u buldu: bin dikkatle kaldırdı, heriften yana tutup nişan aldı, ateş etti. Herif paldır küldür alaşağı oldu. Harry kalktı, kıç güverteyi enine boyuna arandı: ta o ablak

suratlıyı bulana kadar. Herif yüzükoyun serilmişti, sakat koluyla kafasını araştırdı, Thomson'un ağzını dayadı tetiğe dokundu. Silâh geri tepti, sarsıldı, boş su kabağına vuruluyormuşçasına kof kof ses çıkardı.

Harry, Thomson'u çekti, güverte tahtalarına uzanıp elinden bıraktı.

«Ne orospu çocuğuyum ben de!» dedi, ağzı ziftli tahtalara değiyordu.

«Ama bitip tükenmekteki bir orospu çocuğu. Hepimiz çatır çatır yanmadan motorları stop ettirmeliyim. Daha elimde bir fırsat var. Amma ne fırsat ya! Hey Allah, bir bokluk oldu, bir bokluk oldu da işler düzgün gitmedi. Allah kahretsin! Allah kahretsin şu Kübalı deyyusu. Nerden kestirebilirdim böyle bir halt karıştıracağını onun?»

Elleriyle dizleri üzerinde doğruldu, bir yandan makine dairesinin kapaklarına tutundu, sürüne sürüne dümen sandalyasına doğru kaydırdı kendini. Bu denli bir çaba harcamasından sonra da hareket edebilmesine şaşmıştı, dümeni yakaladı.

Ansızın bir kesiklik, bir bitkinliğin gelip çöktüğünü duydu, sakat kolunu pusulaya dayadı, güç belâ iki ana kabloyu çekip kopardı. Makinelerin gürültüsü yitti, teknenin her iki yanından akan suların sesi yükseldi. Başka tek bir ses duyulmuyordu. Tekne iki dalga arasında kuzey rüzgârının da etkisiyle sürüklenmeye başladı.

Harry, dümene iyice sarıldı, o güçle kendini sandalyaya çekti, pusulaya abandı kaldı. Gücü kesiliyordu, içinin döndüğünü, bulandığını seziyordu. Gömleğini açtı, sağlam eliyle yarayı elledi, parmaklarıyla bastırdı. Kanama çok azdı. «Ne

varsa içerde?» dedi, «şöyle uzanıp yatayım, daha iyi herhalde,» diye düşündü.

Ay şimdi daha da yükselmişti, kıç güverte üstünü iyice görebiliyordu.

«Bozuluyorum, hay Allah kahretsin! Bozulmanın da şimdi..»

«Düşüp kalmadan aşağı inmeli en iyisi.» Kendini koyverdi, güverte tahtalarına kaydı.

Yatakaldı öyle. Tekne fırfır dönüyordu, ay yükseldi yükseldi, güvertede ne varsa aydınlığa eriştirdi.

«Bombok oldu. Ne varsa bombok işte. Bizim karı n'apar acaba? Acaba Marie n'apacak ki? Belki ödül verirler, onu alır. Şu Kübalıların gelmişlerini, geçmişlerini.. Marie'nın görüp göreceği rahmet o olacak herhalde. Hoş kadındı. Artık bir daha kavuşmamız hava. Mümkünü yok. Başımızdan büyük işlere kalkışmanın sonucu bunlar hep. Artık boşuna uğraşmamalı. Tamam, belli bir şey, sonumuzu getirdik. Bunun böyle olduğunu da kimseler bilmeyecek. Marie için bir şey yapabilseydim bari. Teknede tonla para var. Kimbilir ne kadar tutar. Bir insanı ömrü boyunca kekâh yaşatır. Kıyı Korumacılar kaldırırlarsa şaşarım doğrusu. Belki biri içlerinden yapar bunu. Bizim karının neler olup bittiğini bilmesini pek isterdim. N'apacak bundan sonra bilmiyorum.

Keşke benzin istasyonlarında, ya da başka bir yerlerde kendime iş uyduraydım! Teknelerle, makinelerle uğraşmamalıydım hiç. Bir kez bulaştın mı, alnının akıyla para kazanmak mümkün değil. Şu namussuz tekne de dönüp durmasa bir.. Fır fır dönüyor çevremde, içimde de duyuyorum. Ben, Mr. Köfte-dudak, bir de Albert. Herkes bir

parmak attı bu işe. Bu piç kuruları da. Talihsiz bir işti canım! Pek talihsiz bir işmiş. Benim benzerim adamlar benzin istasyonlarında çalışmalılar, en iyisi. Ama Allah kahretsin, öyle yerlerde de çalışamam ki.. Marie de beceremez öyle işleri. Gezginci satıcılık içinse hem yaşlı, hem de etli butlu bir karı. Şu namussuz dönme bir dursa diyorum. Daha bir rahatlayacağım. Rahatlayacağım kadar rahatlayacağım. Hep su içme, öyle uzanıp yat derler. Hiç mi hiç su içmeyeceksin derler, yaralıysan.»

Kıçüstünü aydınlatmakta olan ay ışığına baktı.

«Artık tekneyi durduramam;» diye düşündü içinden; «Aldırma artık. Zaten elimden gelen de bu. Aldırmıyorum işte. Aldırmayacağım kadar aldırmıyorum. Belki bir umut, belki... Su içmeden uzanıp yatarsam, belki...»

Sırtüstü uzandı, düzenli düzenli solumaya savaştı. Tekne Gulf Stream'de fırdolayı dönüyor, dönmesi artıyor, Harry Morgan kıç güvertede sırtüstü uzanmış yatıyordu. Önce dönmeye karşı koymak amacıyla sağlam kolunu desteklemek istedi, sonra sessizce uzandı, kaldı.

XI.

Key West'te, ertesi günün sabahı Richard Gordon evinden çıkmış, banka soygunu üzerine yeni bir haber olup olmadığını öğrenmek amacıyla Freddy'nin barına gitmiş; oturmuş oturmuş, sonra

da evine doğru yola düşmüştü. Bisikletiyle gidiyordu: mavi gözlü, iri-yarı, ağarık sarı saçları başına geçirdiği bir erkek şapkasından dışarı uğramış, gözleri kan çanağı, yol boyundan hızlı hızlı giden kadının yanı sıra geçti. İçinden: «Öküz gibi karı,» dedi, «Bu çeşit bir kadın ne düşünür ki acaba? Hele yataktayken ne işe yarar? Bu kocamanlıkla kocası ne duyar ki? Bu kasabada o koca ne işler? Ürkünç bir kadın doğrusu. Kruvazör gibi. Müthiş! »

Evine varmıştı o ara. Bisikletini kapı önüne bırakıp her yanı delik deşik tahta kurtları yeniği ön kapıyı kapattı, sofaya yürüdü. Karısı, mutfaktan:

«Bir şey öğrenebildin mi bari Dick?» diye sordu.

«Gevezelenme şimdi,» dedi. «Çalışacağım, kafamda bir şeyler var.»

«Çok güzel. Seni yalnız bırakayım.»

Gordon, ön odadaki büyük masanın başına geçti, oturdu. Dokuma fabrikasındaki iş bırakmalar üzerine bir roman yazıyordu. Bugünkü yazacağı bölüme, gelirken yolda karşılaştığı, o iki gözü iki çeşme iri-yarı kadını sokacaktı. Dün gece kocası eve gelmiş, kendisinden nefret ettiğini söylemişti.

Kabalığından, giderek yağ et bağlamasından, tarak tutmaz saçlarından, koca memelerinden, sevimsizliğinden artık hoşlanmıyordu. İkindi toplantısında konuştuğu sımsıkı göğüslü, etli dudaklı küçük Yahudi kızını öve öve bitirememişti. Herşeyiyle güzeldi, bir içim suydu, gerçekti. Bütün hayatı boyunca insana anlayış gösterip açlığını giderecek bir kadın tipiydi.

Kadının kocasının okşamalarına karşı ilk duygusuzluğu, çocuk yapma, rahata erme dileği, şirin görünme eksikliği ile kocasının amaçları: kadının kocasını taklit edebilme yolunda acınacak teşebbüsleri, çirkin cinsî münasebetlerde ona uyabilme çabası... Başarılı bir bölüm olacaktı canım!

Gordon'un gördüğü kadın, gerçekte Şerifin yazıhanesinden evine dönen Harry Morgan'ın karısı Marie'ydi.

XII.

Freddy Wallace'ın teknesi **«Queen Conch»**, otuzdört ayak uzunluğunda Tampa V numaraydı, beyaza boyanmıştı; ön kaptan köşküyle kıçüstünün içi, dışı yanar döner yeşiliydi. Adıyla bağlı olduğu liman, Key West Fla, kıçına kara boyayla yazılmıştı. Uskundrasıyla direği yoktu. Cam rüzgâr kesekleri vardı, dümen başındaki rüzgâr keseklerinden biri kırıktı, kamara kaplamaları yeni açılmış, taze kurşun delikleriyle doluydu. Su kesiminden birkaç karış yukarılarda, sancak tarafına doğru açılmış o yeni, taze deliklerinden birinden, teknenin beyaz boyalı gövdesine koyu bir sıvı akıyordu; gövdenin beyaz boyasını akıp değiştiriyor, başka bir renge çeviriyordu.

Tekne, tatlı bir kuzey rüzgârında kendi beyazlı yeşilliğiyle Gulf Stream'in koyu maviliğine karşıt, şileplerin kuzey yolu üzerinden on mil ötede akıntıyla sürükleniyordu. Sargasso'dan bö-

lük pürçük doğan gün ışığı, koca deniz ortasında bir lokmalık teknenin yanından geçip kuzey doğuya yürüyordu; o ara rüzgâr güvertede esiyor, tekneyi hızla önüne katmış, akıntıda sürüklüyordu. Güvertede hiçbir hayat belirtisi yoktu. Yalnız adamın biri, boylu boyunca benzin varillerinin üzerindeki bir sıraya yatmış kalmıştı. Sancak yanından elini denize sokmak istermişçesine sarkıyordu. Başıyla kollarına, gün ışığı vuruyordu; parmakları suya değdi değecekti. Suda iki inçten yukarı, yayvan, altın sarısı, dikenleri mor mor balıklar toplaşmışlardı. Güverteden denize sarkan adamın parmaklarından suya şıp şıp damlayan kanı, suyun yüzüne düşmesiyle bir, atılıp daha dağılmadan hemen o hızla yutuyorlardı. Kül rengi iki canavar balığı, teknenin çevresinde dört dönüyorlardı, her biri onsekiz içten büyüktüler; teknenin gölgeciğine sığınıyorlar, dolanıp dururken ağızlarını açıp kapıyorlar, küçük balıkların kapıştıkları kan damlacıylarıyla uzak yakın ilgilenmiyorlardı bile. Gözlerini su yüzeyindeki lumbar deliğinden akan kirli, koyu kana dikmişlerdi; başlarındaki emici topaçları uzamış, sivrilmişti, titriyordu; ince kuyruklarıyla ordan oraya kayıyorlardı. Gönülsüzdüler, daha iyi yemler bulabilecekleri başka yerlere gitmeye kalkışacakları belli oluyordu.

Güverte üzerinde üç kişi daha vardı. Biri; ölüydü, dümen sandalyasından düşüp kalmıştı. Öbürü de ölüydü, yarma vücuduyla sancak payandasındaki su yolunu kapamıştı. Üçüncü, daha yaşıyordu, ama aklı başında değildi; bir yanına yatıp başını da kolu üzerine almıştı.

Sintineyi akan benzin doldurmuştu, sallan-

dıkça bir çalkantı sesi veriyordu. Adam, Harry Morgan'dı, bu çalkantı sesinın kendi karnından çıktığına inanıyordu, sanki karnı kocaman bir göldü de, suları gelip kıyıya vuruyor, bu sesi çıkarıyordu. Sırtüstü yatmıştı, dizlerini karnına doğru çekmişti. Karnındaki gölün suları buza kesiyordu, öylesine soğuktu ki, o gölün bir kıyısına ayak attığında soğuktan her yanı uyuşup kalıyor, her şey, varile hortum takarak akıtmak için emdiğinde ağıza gelen benzin tadına bürünüyordu. Benzin varili falan yoktu, biliyordu, ama her soluklanışında bir kangal buzlu lâstik bir hortumun ağzından içerilere sarktığını sanıyordu.

Hortum upuzun, soğuk mu soğuk, ağzından girip midesine iniyordu. Soluklandı mı, yılanlar gibi kımıl kımıl kımıldıyordu içinde, o gölde çalkalanıyordu. Korkuyordu bundan, ama işte içindeydi, aralarca genişliyordu: şimdi de buzdu.

Soğuk, çepeçevre sarmıştı, sızısından kımıldayamıyordu, uyuyup kalmıştı. Öyle yatmış, soğuğu tâ içinde duyuyordu. Bir ara iki büklüm olursa, yorgan altındaymış gibi ısınacağı aklına geldi; şöyle bir durdu, toplandı sonra, gerçekten ısınıverdi. Ama bu ısınıverme aslında dizlerini karnına doğru çekmesiyle kanamanın durmasındandı. Yeniden yara kanamaya başlayınca, sıcaklık eksildi, duyduğu soğukluğa karşı yapılacak hiçbir şeyin olmadığına aklı kesti. Uzandı, ölüme karşı koyup düşünmemeye çalıştı. Tekne dönüyordu, gölgeye düşmüştü, durmamacasına üşüyordu.

Tekne gecenin onundan şimdinin ikindisine dek sürüklenmiş durmuştu. Akıntı boyunca deni-

zin yüzünde hiçbir şey görünmüyordu; yalnız yaban otları, Portekizli gemilerin seyrederken kayıtsızlıkla su yüzüne salıverdikleri yağlı mazotun şişik, saydam pembe lekeleriyle Tampico'nun kuzeyinden geçen yüklü bir sarnıç gemisinin ince dumanı; belli belirsizdi.

XIII.

«Yani?» diye sordu Richard Gordon karısına.

Karısı da:

«Gömleğinde dudak boyası var,» dedi. «Ayrıca kulağının arkasında da.»

«Ya, peki senin yaptığın?»

«Neymiş benim yaptığım?»

«Seni o sarhoş budalayla sedirde yatarken bulmama ne buyurulur?»

«Görmedin böyle bir şeyi.»

«Peki nasıl buldum sizi?»

«Sen geldiğinde sedirde oturuyorduk.»

«Karanlıkta, öyle mi?»

«Sen neredeydin?»

«Bradley'lerdeydim.»

Karısı:

«Evet, biliyorum,» dedi. «Gelme yakınıma. Pis pis o karı kokuyorsun.»

«Ya sen ne kokuyorsun bakalım?»

«Bir şey bile kokmuyorum. Oturmuş arkadaş arkadaş konuşuyordum.»

«Öptün mü onu?»

«Öptü, bayıldım pek.»

«Öpmedim.»

«O seni öptü mü?»

«Öptü, bayıldım pek...»

«Seni orospu!»

«Bana bir daha böyle dersen çeker giderim senden.»

«Orospu!»

«Peki,» dedi kadın. «Tamam, bitti. Sen kendini bu kadar beğenmiş olursan, elbette sana göre iyi sayılamam, böyle olunca da bu işin çoktan bitirilmiş olması gerekirdi.»

«Sen bir orospusun!»

«Hayır, orospu değilim,» dedi. «İyi bir eş olmaya çalıştım ama, sen kümeste tek horozmuşsun gibi kurum kurum kurumlandın durdun hep. Biteviye «bak ben n'aptım, bak seni nasıl mutlu kıldım, hadi koş da gıdaklayıp ele güne yay bunu» deyip gork gork öttün. Beni bir gün bile mutluluğa eriştirmedin, hep hasta ettin beni. Hep gıdaklattın.»

«Gıdaklamayaydın. Hiçbir zaman buna yaraşır davranmadın.»

«Kimin suçuydu bu? Çocuk ben mi istemedim? Buna kalkışmadık bile. Hep Cap d'Antibes'lerde yüzmeye, İsviçre'lere kayak yapmaya gittik. Key West'e gelmelere kalkıştık. Yanında hasta oluyorum, senden hoşlanmıyorum. Bu Bradley karısı, bardağı taşıran son damla oldu.»

«Bırak şimdi onu sen.»

«Bir de yüzünde gözünde dudak boyası lekeleriyle eve geliyorsun. Yıkayıp temizleyemez miydin? Üstelik alnında da var.»

«Sen de o sarhoş iti öptün.»

«Hayır, öpmedim. Ama bilseydim o an senin yaptıklarını, öperdim.»

«Niye seni öpmesine izin verdin ona?»

«Sana kızgındım. Bekledik, bekledik, bekledik. Hiç gelmedin. Kalktın gittin o karıya, saatlerle de kaldın. John da beni eve getirdi.»

«John, öyle mi?»

«Evet, John. John. John.»

«Öbür adı ne onun? Thomas mı?»

«Adı Mac Walsey onun.»

«Ne demelere onu da harf harf saymadın?»

Kadın:

«İşte...» dedi, güldü, bu gülüş sonuncu gülüşü oldu. «Her şey düzeldi de ondan gülüyorum sanma,» dedi. Gözleri buğulanmıştı, dudakları tirtir titriyordu: «Hiç bir şey düzelmedi, bu âdi bir kavga değil. Her şey bitti. Senden nefret etmiyorum. Öç olsun diye söylemiyorum bunu. Yalnızca hoşlanmıyorum, seninle olmaktan da, senden de hoşlaşmıyorum.»

Gordon:

«Tamam, peki,» dedi.

«Hayır. Hiç de tamam değil. Herşey bitti. Anlamıyor musun daha?»

«Sanırım öyle.»

«Öyle sanma.»

«O kadar acındırıcı olma. Helen.»

«Demek acındırıcı oluyorum öyle mi? Değilim oysa, seninle her türlü bağımı koparıyorum.»

«Hayır. Bunu yapamazsın.»

«On kere söyleyecek değilim.»

«N'apacaksın peki?»

«Daha bilmiyorum. Bakarsın John Mac Walsey'le evlenirim.»

«Evlenemezsin.»

«O seninle evlenmez.»

«Evlenir pekâlâ. Bugün öğleden sonra bana teklif bile etti bunu.»

Richard Gordon hiç sesini çıkarmadı. Yüreğinde bir burkulma oldu; o an, ne gözü bir şey gördü, ne kulağı bir şey duydu. Sesi ötelerden geliyordu:

«Ne teklif etti sana?» diye sordu.

«Evlenmemi.»

«Niye?»

«Çünkü beni seviyor. Çünkü benimle yaşamak istiyor. İkimizi geçindirecek parası da var.»

«Sen benimle evlisin.»

«Gerçekte öyle mi acaba? Kilisede bile değil. İstediğini bildiğin halde bile, zavallı annemin kalbini kırarak benimle kilisede evlenmedin. Sana karşı öyle tutkundum ki, senin adına, ben de çok kalpler kırdım. Hep benim körolası aptallığımdan. Kendi kalbimi bile kırdım, kıra kıra tuzla buz ettim kendi kalbimi de. Senin için inandığım, güvendiğim her şeyimden çok seviyordum. Aşk her şeydi. Aşk en büyük şeydi, de'miydi öyle? Kimselerde olmayan, kimselerin olmayan bir aşktı bizimkisi. Yüce bir insandın, bütün hayatın bendim. Arkadaşındım, yarındım, küçük kara çiçeğindim. Aptallık! Aşk pis bir yalandı. Aşk, bana yutturduğun o kötü kötü haplardı yalnızca, çocuk olmasın diye korkundan, içiriyordun o hapları bana. Aşk, yalnızca kinindi, kinindi, kinindi. Kininden kulaklarım duymaz oldu. O iğrenç korkuyu, sonunda bana da aşıladın. Aşk içime işleyip kirledi beni. Aşk yarı sondalardı yarı çarçabuk şırıngalardı. Aşk üstüne artık her şeyi biliyorum.

Aşk, banyo odasının kapı arkasında asılıdır, lizol gibi kokar. Aşkın canı cehennemde! Aşk asıl sensin, sen, o beni mutlu kılan, geceleri ağzı açık hor hor uyuyan, uyanık yattığımda dualarımı bile sana açmaktan korktuğum sen. Aşk, senin o kitaplardan okuyup bellediğin, bana da öğrettiğin küçük, pis, uyuşuk şeylerdi. Tastamam, böyle. Kendin de, aşkın da senin olsun. Bulaşık aşkın da, o da. Pis yazar!»

«Seni küçük şapşal seni!»

«Bana ad takma öyle. Ben de seninkini söylerim.»

«Doğru.»

«Hayır. Doğru değil. Yanlış, hep yanlış. İyi bir yazar olsaydın katlanırdım bütün bunlara. Ama gördüm ki kötüydün, kıskançtın, politikanı o anın modasına göre değiştiriveriyordun, milletin yüzüne gıdı gıdı ediyor, arkalarından demediğini komuyordun. Senden soğuyana kadar hep gördüm bunları. Bugün de karşına, o kötü zengin Bradley orospusu çıktı. Usandım artık. Sana aldırmamaya, hiçbir şey olmamış gibi davranmaya ,bakmaya, yemek pişirmeye, gereken ilgiyi göstermeye zorladım kendimi: sus dedin sustum, yüzün gülsün dedin, yüzüne güldüm, her türlü isteklerine, hırçınlıklarına ses etmedim, seve seve yaptım üstelik. Ama artık şimdi her şeyden geçtim.»

«Ama yine de o sarhoş profesörle bütün bunlara yeniden başlamak istiyorsun?»

«Önce insan o. İyi, hoş görülü, yumuşak başlı, sağduyulu. İnsanı, yanında oldukça rahata erdiren, sende olmayan bir yanı var. Babamı andırıyor.»

«Ama sarhoşun biri.»

«İçiyor. Babam da içerdi, n'olacak! İçer, kalın, yün çoraplar giyer, akşamları ayaklarını bir sandalyaya uzataraktan gazetesini okurdu. Boğmaca olduğumuzda bize ne iyi bakmıştı. Kazancıydı, ellerinin parmakları kırık kırıktı, sarhoşlayınca hep döğüşmek isterdi; ayıkken pekâlâ döğüşebilirdi de. «Aşani Rabbani'ye bile gitti, annem istemişti, hem anneme hem de Allaha karşı görevini yerine getirmek için yaptıydı, ama daha çok annem'çin yaptı bunu, iyi bir insandı, bir başka kadına bile gittiyse, annem hiç bilmedi bunu.»

«Bahse girerim, tonla kadına gitmiştir.»

«Belki gitmiştir de, ama bunu söylese söylese papaza söylemiştir, karısına değil. Gitmişse bile, sonunda pişmanlık duymuştur, üzülmüştür. Yaptıysa bile, hiç bir zaman senin gibi horozlanmamış; karısına, oturup ne yaman adam olduğunu anlatmamıştır. Yaptıysa bile, kızlarıyla annemi yazlığa gönderip evde oğlan kardeşlerimle bir başına kaldığında sarhoşlayınca yapmıştır. Ne de olsa erkekti o da.»

«Yazar olmalı da bütün bunları yazmalıymışsın...»

«Yazsaydım, herhalde senden iyi yazardım. John Mac Walsey çok iyi adam. Hiç senin gibi değil. Sen olamazsın da. Dininle, ya da o politikanla hiç olamazsın.»

«Benim dinim yok.»

«Benim de yok. Vardı önceleri, yine de olacak. Yeniden alamayacaksın benden onu, her şeyimi çekip aldığın gibi.»

«Hayır.»

«Hayır ya! Hélene Bradley gibi zengin bir kadının yatağına gir girebildiğin kadar. Nasıl hoşlaşıyor ki senden? Seni pek mi olağanüstü buluyor?»

Gordon, onun hem üzgün hem kızgın yüzüne baktı, o ağlamışlık pek hoştu, dudakları yağmur sonrasının toprak kabarıklığındaydı: koyu kıvırcık saçları yüzüne düşmüştü; baktı baktı, sonunda:

«Artık beni sevmiyorsun ha?» diye sordu.

«Kelimesinden iğreniyorum.»

«Pekiy..» dedi, ansızın karısının suratına bir tokat çaldı. Kadın, kızgınlık yerine acısından bağırdı, yüzü masaya kapandı.

«Bunu yapmanın yeri yoktu,» dedi.

«Vardı,» dedi kocası. «Çok şey biliyorsun ya, bunu yapmamın gerekli olduğunu bilmiyordun asıl.»

«O öğleden sonrasında Héléne Bradley'in gözü hiçbir şeyi görmüyordu, kapının açıldığını da duymamıştı; o an gözü hiçbir şeyi görmüyordu ama, beklenmedik bir açılışla kapıdan giren aydınlıkta, beyaz tavandan sarkan minik yapma aşk tanrıları o toz pembelik birbirlerine sımsıkı sarılmışlık gün gibi ortaya çıkıvermişti.

Richard Gordon başını çevirip bakmış, kapıda dikilen iri, sakallı erkeği görmüştü.

Héléne Bradley:

«Durma durma,» demişti. «N'olursun durma.» Pırıl pırıl saçları yastığın üzerine yayılakomuştu.

Ama Richard Gordon durmuştu, başı hâlâ çevrikti, gözlerini dikmiş kalmıştı. Kadın umutsuz bir zorlamayla:

«Aldırma ona. Hiçbir şeye aldırma sen. Böyle bir anda durulur mu hiç, durulur mu?» demişti.

O sakallı adam gülümsemiş, sonra yavaşça kapıyı üzerlerine örtüvermişti. Oda yine eski karanlığına dönmüştü, Hélène Bradley:

«Neyin var sevgilim?» diye sormuştu.

«Gitmeliyim.»

«Böyle bırakıp nereye gidermişsin beni?»

«O adam..»

«O Tommuy canım,» demişti Hélène Bradley. «Bilir o böyle şeyleri. Aldırma ona. Hadi gel sevgilim, gel yapalım biz.»

«Yapamam.»

«Yaparsın.»

Kadının Gordon'un omuzuna yasladığı başı, aşkla tir tir titriyordu.

«Allahım, bu kadar cahil misin yoksa? Bir kadının halinden anlamaz mısın sen?»

Richard Gordon:

«Gitmeliyim,» demişti.

Karanlıkta suratında bir tokat şaklamış, gözlerinden yıldızlar fışkırmıştı. Ardından ikinci tokat gelmiş, ağzına rastlamıştı.

«Demek senin erkekliğin de bu biçimmiş! Ben de seni dünyadaki tek erkek sanmıştım. Defol burdan hadi! demişti Hélène Bradley.

Karısı, masaya dayadığı kollarında başını saklıyordu, aralarında tek konuşma geçmemişti.

Richard Gordon, odanın sessizliğinde duvar saatinin çat çat sesini duyuyordu. Neden sonra, yüzüne bakmadan, karısı:

«Olanlardan üzgünüm,» dedi. «Ama sen de görüyorsun işte, her şey bitti. Öyle de'mi?»

«Evet, mademki öyle.»

«Böyle olmamalıydı ya, epeydir, bunun böyle biteceğini ben biliyordum.»

«Vurduğuma üzgünüm.»

«Oh, hiç mühim değil. Bir şey de olmadı zaten. Bundan daha iyi bir güle güle diyemezdin bana.»

«Gitme.»

Kadın, yorulmuş yorulmuş:

«Gideceğim burdan,» dedi. «Giderken de büyük bavulu almak zorunda kalacağım, kusura bakma.»

«Bari sabahleyin yap bu işi,» dedi. «Sabah olsun, istediğini yaparsın...»

«Şimdi yapayım bunu Dick, daha kolay olur. Ama öyle yorgunum ki.. Öylesine yoruldum, başıma da bir ağrı saplandı.»

«Nasıl istersen öyle yap.»

Kadın:

«Ah Allahım!» dedi. «Keşke bunlar olmasaydı, ama oldu bir kere. Her şeyini hazırlayacağım, benden sonra birilerinin sana bakması gerek. Eğer sana onları söylememiş, sen de beni dövmemiş olsaydın, belki yine eskiye dönebilirdik ikimiz de.»

«Artık geçti.»

«Senin için üzülüyorum Dick.»

Üzülüp durma benim'çin, tokatı çalarım yine.»

«Bir tokat daha atarsan daha iyileşeceğimi sanıyorum,» dedi. «Senin için üzülüyorum. Oh, ben..»

«Cehennem ol be!»

«Yatak durumun için söylediklerime pişman oldum. Hiçbir şey bilmiyorum onun'çin. Senin üstüne yoktur sanıyorum.»

«Seninle hiçbir zaman yıldızım barışmadıydı.»

Kadın yeniden ağlamaya başladı.

«Bu beni tokatlamandan daha kötü,» dedi.

«Öyleyse niye söyledin?»

«Bilmiyorum. Hatırlamıyorum. Çoz kızgındım, canımı yakmıştın.»

«Her şey bitti işte, ne demelere üzüyorsun tatlı canını?»

«Ah, her şey bitsin istemiyorum ben. Bitti ama, şimdi de yapacak tek bir şey bile yok.»

«Var. Sarhoş profesörün var.»

«Söyleme artık. Susup konuşmadan edemez miyiz?»

«Pekiy..»

«Olur mu?»

«Olur.»

«Ben dışarda uyurum.»

«Hayır yatak var, orda yat uyu. Ben az dışarı çıkıyorum.»

«Ah, gitme.»

«Gideceğim.»

«Güle güle,» dedi.

Erkek, kadının o çok sevdiği, o ağlamaktan bile bozulmayan yüzüne, kıvır kıvır kara saçlarına, yün kazağının altından masaya yaslanmasıyla gerilip dikine dikine fırlamış memeciklerine baktı; masadan dolayı karısının çok sevdiği, çok hoşlandığını sandığı öbür yanlarını göremiyordu, masayla örtünüktü, kapıya doğru yürüdüğünde kadın da ardından ona bakıyordu, masada oturmuş, ellerini çenesine dayayıp bir güzel ağlıyordu.

XIV.

Bisikletini almadı, sokaktan aşağı indi.

Ay şimdi tam tepedeydi, daracık avlulu ahşap evleri geçti, kapalı pencerelerden az az ışık sızıyordu; ara yolları kaldırımsız, iki sarıklı, kabuğuna çekili, pancurları kapalı evleriyle Conch kasabacığı; bakımsız, ama bu bakımsızlıkta bu önemsenmezlikte gücün gücüne üreyip çoğalmıştı; Küba biçimi evlerin, kulübelerin kapıları ardlarına kadar açıktı, duygulu adları vardı; «The Red House», «Chicha's»; ay ışığında çirkin, sipsivri, üç köşeli çan kuleleriyle kilisenin taş kapısı yükseliyordu; geniş buzlu cam pencereleri, kara kubbeli kadınlar manastırı, ay ışığında daha bir alımlı görünüyordu; bir benzin istasyonuyla bir sandviççiyi, ardından ışıklı bomboş minyatür golf alanını geçerek aydınlık ana caddeye vardı; caddenin iki yanındaki sıralanmış üç eczaneyi, o müzik araçları satan mağazayla beş yahudi mağazasını, üç bilârdo salonunu, iki berberi, üç kumarhaneyi, üç muhallebiciyi, biri iyi, öbür dördü yalnızca aşçı; beş lokantayı ,iki dergi-gazete satıcısını, bir fotoğrafçıyla dört dişçiyi, büyük, ne alırsan on sentlik bir mağazayı, taksilerin durduğu köşenin karşısındaki oteli, otelin arkasından kasabaya giren yoldaki ahşap evlerin kapı önlerinde bekleşen kızları geçti; uzaktan kendi çalar bir piyanonun sesi geliyordu; sokak boyunca gemiciler şuraya buraya oturmuşlardı; arkadan vurdu, tuğladan yapılma adalet sarayının

oraya çıktı; adalet sarayının saati onbuçuğu gösteriyordu; ay ışığında ağarmış hapishaneyi de geçerek «Lilac Time»ın otomobillerle dolup kapanmış kapısından içeri daldı.

«Lilac Time» ışık içinde yüzüyordu, içersi kalabalık mı kalabalıktı. Richard Gordon daha kapıdan adımını atar atmaz, kumar odasının dopdolu olduğunu görmüştü. Rulet, fır fır dönüyordu, içindeki maden topçuk hoplayıp zıplayarak koşuyordu; rulet dönüyor, topçuk yerleşecek bir numara buluncaya kadar tıkır tıkır koşuyor, ortada yalnız dönen ruletin sesi geliyordu. Bar bölümünde iki garsona servis yetiştiren patron:

«Buyrun, buyrun Mister Gordon,» dedi. «Ne istersiniz?»

Richard Gordon:

«Bilmiyorum,» dedi.

«İyi görünmüyorsunuz. Neniz var? İyi değil misiniz?»

«Hayır.»

«Ben şimdicik sizi iyileştirecek birşey hazırlarım. Turp gibi oluverirsiniz hemen. Hiç İspanyol 'absnthe'i ojen'den içtiniz mi?»

«Yap bakalım.»

«Bir içtiniz mi, iyileşiverirsiniz. Öyle ki eve gidip birilerini dövesiniz gelecek.» Barmene döndü: «Mr. Gordon'a özel bir ojen' yap.»

Tezgâh başında durup üç «ojen» içti, ama bir türlü düzelmedi; donuk, tatlımsı, buzlu, likör tadındaki bu içkiyi içtikten sonra üzerinde bir değişiklik olmadı. Barmene:

«Bana başka bir şey ver,» dedi.

«N'oldu? Sevmediniz mi (ojen'i)?» diye sordu patron. «Düzelemediniz mi?»

«Hayır.»

«Üstüne bir başka şey içerseniz dikkatli olmanız gerek.»

«Bana sek viski ver.»

Viski, dilini damağını yaka yaka içine aktı, ama aklını başına devşirmede bir faydası dokunmadı. Ansızın, tezgâhın arkasındaki aynada kendisini gördüğünde, içmenin hiç bir şeyi düzene sokmayacağını o saat anladı. İçebildiğince içsindi ya, kendisine gelip de ayıldığında yine o düşüncelerini karşısında buluverecekti.

Tezgâha dayanmış yanıbaşındaki uzun, kuru çenesinde kumral, kırpık seyrek sakalıyla bir delikanlı:

«Richard Gordon değil misiniz siz?» dedi.

«Evet.»

«Ben Harbert Spellman. Sizinle yanılmıyorsam bir vakitler Brooklyn'deki bir partide karşılaşmıştık.»

«Olabilir,» dedi Richard Gordon. «Niye olmasın?»

Spellman:

«Son kitabınıza bayıldım,» dedi. «Öbürlerini de severim ya.»

«Memnun oldum. Birşey içer misiniz?»

«İçiyorum. Hiç, «ojen» içtiniz mi?»

«Bana pek birşey yapmadı.»

«Neyiniz var, peki?»

«İçim eziliyor.»

«Başkasını denediniz mi?»

«Hayır, Viski içiyorum.»

«Biliyor musunuz, sizinle karşılaşmam çok iyi oldu. Beni o partiden hatırlayacağınızı sanmıyorum.»

«Hayır. Belki de çok güzel bir partiydi. Siz de unutmamışsınızdır herhalde.»

«Unutur muyum?» dedi Spellman. Umutla sordu: «Margaret Van Brunt'lardaydı. Hatırladınız mı?»

«Düşünüyorum.»

«Milleti neşeden kırıp geçiriyordum,» dedi Spellman.

«Öyle mi?»

Spellman, mutlu:

«Evet ya, bendim o,» dedi. «O parti gördüğüm partilerin en büyüğüydü.

Gordon:

«Şimdi n'apıyorsunuz?» diye sordu.

«Pek bir şey yaptığım yok. Dolaşıp duruyorum. Gezi bir çeşit. Yeni bir kitap daha yazıyor musunuz?»

«Evet. Yarıya geldim.»

«Yaşasın. Ne üzerine?»

«Dokuma fabrikalarındaki bir grev üzerine.»

«Aman ne iyi!» dedi Spellman. «Biliyor musunuz, toplumsal çekişmelerin hangisi olursa olsun, ben delisiyimdir.»

«Ne?»

«Bayılırım. Çekişmeler, kışkırtmalar olsun da. En iyi bölüm bu olsa gerek romanda. Güzel bir kışkırtıcı yahudi kızı da koydunuz mu?»

«Niye?»

«Sylvia Sidney'den bir parça olmalı kız. Öyle seviyorum ki. Hiç filmini gördünüz mü onun?»

«Bir filmini görmüştüm,» dedi Richard Gordon.

Spellman, mutlu:

«Hadi bir şeyler içelim,» dedi. «Sizinle bura-

da karşılaşmama bakındı; biliyor musunuz, çok talihli adamım ben. Gerçekten talihli adamım.»

«Niye?»

«Deliyim ben,» dedi Spellınan. «Vay canına, ne güzel be! Her zaman birilerine âşık olur çıkarım.»

Richard Gordon az açıldı. Spellman:

«Hele canım, hele!» dedi. «Zorlularından değilim. Hiçbir zaman da öylesi olmadım. Hadi, gelin bir şey daha içelim.»

«Çoktan beri mi bu deliliğiniz?»

«Yok, hep böyleyim» dedi Spellman. «Dedim ya size, insan ancak bu yoldan mutlu olabiliyor. Douglas Aircraft'de olanlardan bana ne? A.T. ile T. stoklarından bana ne? Bana dokunmaz hiç. Sizin kitaplarınızdan birini alırım, ya da kafayı çekerim, olmazsa Sylvia'nın bir filmine giderim, benden mutlu insan mı olur? Kuş gibiyim kuş. Belki kuştan da iyi. Ben...»

Kelimeyi arandı durdu, bulur bulmaz da:

«...Ben sevimli küçük bir leyleğim»i yapıştırdı. Duruk bakışlarla Richard Gordon'a bakıyordu, dudakları kıpır kıpırdı, az ötede birkaç kişiyle tezgâhta içen sarışın, iri yapılı bir delikanlı sokuldu, kollarıyla sardı:

«Hadi Harold,» dedi. «Eve gidelim artık, daha iyi.»

Spellman, Richard Gordon'a yaban yaban bakıyordu:

«Bir leyleği aşağı gördü bu,» dedi. «Bir leylekten kaçtı. Uçup uçup havada daireler çizen bir leylekten.»

İri delikanlı:

«Hadi, yürü Harold,» dedi.

Spellman, Richard Gordon'a elini uzatarak:

«Kusura kalmayın,» dedi. «Siz iyi bir yazarsınız. Keyfinize bakın. Benim mutluluğumu da unutmayın. Aldırmayın bir şeye. Yine görüşürüz.»

O iri genç adamın koluna omuzunu yasladı, ikisi birlik, kalabalık arasından kapıya yürüdüler. Spellman başını çevirip Richard Gordon'a bir göz attı.

Bar sahibi, başını salladı:

«İyi oğlandır,» dedi. «Çok okumuş yazmıştır. Pek çok okuduğunu sanıyorum. Hep şunu bunu kırmak ister. Zarar olsun diye yapmaz bunu, ne kırarsa hemen bedelini öder.»

«Çok gelir mi buraya?»

«İkindileri. Neyim dedi size? Kuğuyum mu dedi?»

«Hayır, leylek.»

«Geçen akşam da attı. Kanatlı at. Hani «white horse» şişelerinde at resmi vardır ya, onun gibi işte. Ama kanatlısıymış bu. İyi çocuktur vesselâm. Parası bol. Böyle garip düşünüşleri vardır. Ailesi, yanına onu idare edecek birini katıp öyle göndermiş buraya. Sizin kitaplarınızı çok sevdiğinizi söylediydi bana Mr. Gordon. Ne içersiniz? Benden.»

Ridhard Gordon:

«Bir viski,» dedi. Baktığında Sheriff'in kendisine doğru geldiğini gördü. Sheriff, canlı cenaze, ama arkadaş canlısı bir adamdı. Richard Gordon onu öğleden sonrasına Bradley'in partisinde görmüş, banka soygunu üzerine konuşmuştu.

«Yapacak bir işiniz yoksa az sonra gelin benimlen,» dedi. «Kıyı Korumacılar, Harry Morgan'-

ın teknesini yedeklemişler. Bir sarnıç gemisi Matacumbe'de görüp haber vermiş. Bütün takımıyla ele geçirmişler.»

Richard Gordon:

«Hey Allah!» dedi. «Hepsi de ele geçmiş mi?»

«Birinin dışında, hepsi ölmüşmüş. Gelen haberde öyle diyordu.»

«Sağ kalan kimmiş, biliyor musunuz?»

«Hayır. Söylemediler. Allah bilir n'oldu artık.»

«Parayı da ele geçirmişler mi?»

«Kimse bilmiyor. Küba'ya geçmediklerine bakılırsa paranın teknede olması gerek...»

«Ne zaman gelirler buraya?»

«İki üç saate kalmaz gelirler.»

«Tekneyi nereye getirirler?»

«Donanmanın havuzuna her halde. Kıyı Korumanınkiler de oraya çekilir.»

«Gitmek için seni nerde bulurum?»

«Sana uğrarım buraya...»

«Burada olmazsam Freddy'ye bakıver. Burada çok oturmayacağım.»

«Freddy'nin ora bu akşam tatsız. Key'lerden gelen bir ton herif doldurmuş. Her zaman bir patırdı gürültü çıkarırlar zaten.»

Richard Gordon:

«Gideyim bakayım bir,» dedi. «Sıkıntıdan nerdeyse çattadak çatlıyacağım.»

«Başını derde atmayasın sakın,» dedi Sheriff. «Bir iki saate kadar seni ordan alırım. Birlikte geleyim mi senlen, ister misin?»

«Sağolasın.»

Kalabalığı yara yara çıktılar, Richard Gordon, otomobilde Sheriff'in yanına oturdu.

«Morgan'ın teknesinde neler oldu dersin?» diye sordu.

Sheriff:

«Allah bilir,» dedi. «Pek bulanık bir iş.»

«Başka bir haber almamışlar mı?»

«Hiç. Hele şuraya bak, şuraya!»

Freddy'nin ışıklarla bezenmiş açık kapısı önündeydiler, kaldırımlara millet birikmişti. Tulumlu, başaçık, bazıları miğferli, eski şapkalı, kepli bir erkek kalabalığı; üç koldan, barın içini ağzına kadar doldurmuştu. Bir nikel bastırdın mı istediğin plâğı çalan fonoğrafta boğuk bir sesle «İsle of Capri» şarkısı söyleniyordu. O an, sürüdükleri birilerini açık kapıdan dışarı karga tulumba savurdular, arkasından biri daha uçtu. İkisi birden üstüste kaldırıma düştüler, üstteki adam alttakini iki eliyle saçlarından kavradı, betona, insanı ürperten bir sesle kafasını vurmaya başladı. Bardan kimsenin bu kavgayla ilgilendiği yoktu.

Sheriff otomobilden çıkıp üstteki adamı omuzundan kavradı:

«Kes be!» dedi. «Kalkın bakalım.»

Adam doğrulup Sheriff'e baktı.

«Allah aşkına, sen kendi işine karışsana,» dedi.

Öbürünün saçları kana batmıştı, kulağının birinden de kan akıyor, yüzü gözü bulanıyordu. Sheriff'e döndü:

«Bırak arkadaşımın yakısını,» dedi kalın kalın. «N'olmuş yani? Bir şey olduğu var mı bana?»

Kafasını betonda tokmaklayan, ötekine:

«Hiçbir şey olmadı be Joey,» dedi. Sheriff'e

de: «Baksana,» dedi. «Bana bir dolar uçlanır mısın?»

«Hayır,» dedi Sheriff.

«Cehenneme kadar yolun var öyleyse.»

Richard Gordon'a döndü:

«Ya sen arkadaşım?»

Gordon:

«Bir içki ısmarlarım,» dedi.

Gordon'u kolundan tuttu:

«Hadi,» dedi.

«Ben sonra gelirim,» dedi Sheriff.

«İyi. Seni beklerim ben.»

Bara girip diplere doğru yürüdüler, kızıl saçlı, çilli, kulağı, yüzü-gözü kanlı adam Gordon'un koluna asılmıştı.

«Eski arkadaşım,» dedi.

Öbürü:

«Yamandır,» dedi, «Öyle dayanır ki.»

Kanlı yüzlüsü: «Gördün ya, nasıl dayandım bir güzel,» dedi.

Bir başkası:

«Ama seninki sıkmaz,» dedi, «Fiyaka yapma şimdi.»

Kanlı yüzlüsü:

«Hadi içelim,» dedi. «Eski arkadaşımla bir, içelim.» Richard Gordon'un kulağına fısıldadı: «İçkiye hiç dayanamam. Ama dayağa gelirse, o başka. Dayanırım ona, gördün ya,» dedi.

Öbürü, biradan ıpıslak tezgâha yaklaştıklarında:

«Dinle,» dedi. «Öğleden sonra «Camp Five» görmeliydin onu ki.. Altıma alıp elime geçirdiğim bir şişeyle kafasında davul çaldım, en aşağı elli kere vurdum kafasına.»

Kanlı yüzlüsü:

«Daha çok,» dedi.

«Sensin dedirtemedim herifçioğluna.»

«Dayandım işte..» dedi, yeniden Richard Gordon'un kulağına eğildi: «Bu da sırdır,» dedi.

Richard Gordon beyaz ceketli, şiş karınlı zenci barmene işmar etti, üç bira söyledi. Barmen biraları getirip önlerine sıraladı. Gordon:

«Ne sırrı o?» diye sordu.

«Ben,» dedi kanlı yüzlüsü. «Benim sırrım.»

Öbürü de;

«Bir sırrı olmalı bu işin,» dedi. «Yalan demiyor.»

Kanlı yüzlüsü Richard Gordon'un kulağına:

«Öğrenmek ister misin?» dedi.

Gordon başını salladı.

«Hiç canımı yakmaz.»

Öbürü de başını salladı.

«Gerisini de getirsene.»

Kızıl saçlısı, kanlı dudaklarını Gordon'un kulağına yapıştırdı.

«Bazan tad bile alırım bundan,» dedi. «İyi mi? Ne dersin bakalım?»

Gordon'un yanı sıra duran uzun boylu, zayıf, gözünün birinden tâ çenesine kadar inen yara izli adam, kızıl saçlıya baktı; gülümsedi.

«İlkten bir sanattı,» dedi. «Sonra sonra zevk haline getirdi bunu. Yaptığın boktan şeylere çok bozuluyorum Red!»

Birincisi:

«Seninkiler de öyle,» dedi. «Ya onlara ne buyrulur?»

Uzun herif:

«Seni ilgilendirmez hiç. Sarhoş ibiş!» dedi.

Richard Gordon, uzun herife:

«Birşey içer misin?» diye sordu.

«Eyvallah!» dedi uzun. «İçiyorum.»

Gordon'la gelen o iki kişiden biri:

«Bizi unutma, hey!» dedi.

Richard Gordon:

«Üç bira daha bize,» dedi, zenci barmen doldurup sürdü önlerine. Kalabalıktan iğne atsan yere düşecek gibilerden değildi, Gordon, uzun herifle burun buruna sıkışıp kalmıştı.

«Gemiden misiniz?»

«Hayır. Burada oturuyorum. Key'lerden misin sen?»

«Bu akşam Tortugas'dan geldik,» dedi uzun herif. «Yeteri kadar karıştırdık orayı, o yüzden tutmadılar bizi.»

Birinci:

«Kızılın biridir o,» dedi.

«Beynini patlatmayayım şimdi,» Richard Gordon'a döndü: «Kurtulmak için bizi oraya göndermişlerdi ama, orayı da cehenneme çevirdik bir güzel!» dedi, sonra yine gülümsedi.

Birileri:

«Basın yumruğu şu herife!» diye bağırır bağırmaz Richard Gordon, ilk yumruğun yanındaki adamın suratına indiğini gördü. Yumruğu atanla başka iki kişi, uzunu tezgâhtan çekip sürüdüler. Ortadayken, biri gelip güçlüce hem de yüzüne, bir daha vurdu, öteki de bir tekme yapıştırdı. Adamlardan bir başkası, başını da kolları arasına sakladı. Adamlardan bir başkası, sırtına sırtına vurdu. Bu süre içinde uzun heriften tek bir ses çıkmamıştı. Tuttular, yerden kaldırdı-

lar, yakasından yapışan biri duvara götürüp dayadı.

«Vurun orospu çocuğuna!» dedi, duvara dayanmış, yüzü kireç beyazı, yayılıp kalan uzuna, ikincisi sokuldu; diziyle bir çıktı, o vuruşla az kalkan adama bir sağ kapattı; uzun, dizleri üzerine çöktü, sonra yavaşça sallanıp kaydı, kafasının olduğu yer kan gölüne döndü. İki adam öyle bıraktılar onu, tezgâhtaki yerlerine döndüler sonra. Biri:

«Aslan! İyi dövdün,» dedi.

Öbürü:

«Bu orospu çocuğu ne zaman kasabaya inse parasını doğruca götürür, biriktirme sandığına yatırır. Ondan sonra da şundan bundan içki yakarır barlarda. Bu ikinci dövüşüm onu..» dedi.

«Bu defa iyi hakladın ama.»

Öbürü, memnun memnun:

«Yumruğu çenesine eklediğimde mermer gibi çatırdayıp kırıldığını duydum bayağı,» dedi.

Uzun herif, duvar dibinde çöreklenmiş yatıyordu, kimselerin önemsediği yoktu.

Kızıl saçlısı:

«Bana bir vuraydın öyle de bak,» dedi. «Bir bok bile olmazdı.»

«Sen kapa çeneni budala. Kendini adamdan sayma.»

«Saymıyorum zaten.»

«Senin gibileri midemi bozar benim. Senin yüzünden ne demelere ellerime kıyayım sanki?»

Kızıl saçlısı:

«Elinden başka ne gelir zaten?» dedi. Richard Gordon'a da: «Baksana ahbap,» dedi. «Bir tane daha içelim mi?»

Uzun:

«Ne yaman çocuklar de'mi?» dedi. «Kavgaya, bir çeşit ayaklanmaya, bir çeşit yükselmeye zorluyor insanı. Mesele burada, bizim gibi insanların askerlere yaraşır şekilde mi, yoksa başka çeşitte mi davranabilmesinde. De'mi?»

«Bilmem,» dedi Richard Gordon.

«Sizinle bahse girerim ki, deminki o üç adam da aynı kur'a efradıydılar. Bunlar «élite.» Yani sütün kaymağı. Vellington'ın Waterloo'yu kazandıklarından. Mr. Hoover fellik fellik kovaladı, Mr. Roosevelt gemilere doldurduğu gibi sürdü çıkardı bizi. Kampta bir salgına yakalanır ölür sandılar ya, yoksul piçlerin hiçbirine bir şey olmadı. Bir bölüğümüzü bu yüzden Tortugas'a itelediler. Ora, sağlığa daha iyi şimdi. İyi gelecek. Sonra yine bizi gerisin geriye götürecekler. Başlarından savacaklar. Anlıyorsun de'mi?»

«Niçin?»

«Çünkü biz korkulu kişileriz. Kaybedecek hiçbir şeyimiz yok. Bütün bütüne insanlıktan çıkmışız zaten. Spartacus'dan bir ayrımız gayrımız yok. Ama yine de dayanıyoruz her şeye, nasıl olsa bir gün yenileceğiz, tek avuntumuz zil zurna içip daha bir gurur içinde karşı koymak. Gelgelelim, hepimiz böyle değiliz. İçimizde bazıları bunu gözüne yediremiyor.»

«Kampta çok komünist var mı?»

Uzun:

«Kırk kadar falan,» dedi. «İkibinden bu kadar. Komünist olmak için sıkı bir disiplinden geçip çeşitli yokluklara katlanıyorlar. Sarhoştan komünist olmaz.»

Kızıl saçlısı:

«Dinlemeyin onu,» dedi. «O Allahın belâsı bir radikaldir.»

Richard Gordon'la bira içen öbürü:

«Bakın!» dedi. «Size donanma üzerine bir şey anlatayım dinleyin, sen de dinle namussuz radikal.»

«Dinlemeyin onu,» dedi kızıl saçlısı. «Filo New York'a varıp da karaya ayak bastığınızda, ikindi, Riverside Drive'in oralarda uzun sakallı bir takım yaşlı heriflere rastlarsınız, bir dolar verdiniz mi onların sakallarına sıçarsınız. Buna ne buyrulur!»

Uzun:

«Sana bir içki ısmarlayayım,» dedi. «İç, unut bunu. Duymak bile istemiyorum bunu.»

Kızıl saçlısı:

«Hiç bir şeyi unutmayacaksın ki,» dedi. «Neyin var ahbap?»

«Bu sakal hikâyen doğru mu?» diye sordu Richard Gordon, az bozulmuştu.

«Allahla anamın üzerine yemin ederim. Hem bu bir şey değil daha...»

Tezgâhın ötesinde birileri, Freddy ile içki parası yüzünden tartışmaya girmişti.

«Ne içtindi sen?» diye sordu Freddy.

Richard Gordon herifin yüzüne baktı bir, çok sarhoştu, gözleri kan çanağına dönmüş, belâ aranır gibi bakıyordu. Freddy'ye:

«Sen namussuz bir yalancısın!» dedi.

Freddy:

«Seksenbeş sent,» dedi.

Kızıl saçlısı:

«Bakın buna şimdi,» dedi.

Freddy iki elini birden tezgâhın üzerine kodu, herifi kolluyordu.

Herif:

«Sen namussuz yalancının birisin!» dedi, derdemez de bira bardağını kavradı. Bira bardağını kavradığında da Freddy, sağ yanında duran iri tuzluğu kaldırıp herifin kafasına indirdi, tezgâhın üstü kırıklarla doldu.

Kızıl saçlısı:

«Tamam mı?» dedi. «Güzel de'miydi?»

Öbürü:

«Herif ya bilârdo ıstakasıyla saldırmağa kalkışsaydı?» dedi.

Tuzluğu kafasına yeyip çöken herifin yanındaki iki arkadaşı, Freddy'ye kızgın kızgın bakıyorlardı.

«Ne demeye vurdun ona?»

«Aldırmayın,» dedi Freddy. «Benden bir şey için. Hey Wallace! Şu paşayı da duvarın dibine sürü bakalım.»

Kızıl saçlısı, Richard Gordon'a:

«Ne güzel de'mi?» dedi. «Tatlı de'miydi?»

İri kıyım bir delikanlı, kafasına tuzluk yiyeni, kalabalık içinden sürüdü. Duvara dayayıp ayakta durdurmaya çalışırken herif köpürmüş ona bakıyordu. Delikanlı:

«Yaylan hemen!» dedi. «Biraz açık havaya çık.»

İlk başlarda dayak yeyip, duvar dibinde yatakomuş olan da doğrulmaya çalışıyordu. İri kıyım delikanlı yanına vardı:

«Sen de yaylan bakalım. Burada başını derde sokacaksın.»

Dayak yiyen, kısık kısık:

«Çenem kırılmış,» dedi. Ağzından boşanan kan çenesinden süzülüyordu.

İri kıyım delikanlı:

«Öldürmediklerine dua et sen!» dedi. «Yine şansın varmış, dayakla kurtuldun. Hadi bakalım, yaylan şimdi.»

Dayak yiyen alıklaşmış:

«Çenem kırıldı, çenemi kırdılar benim,» dedi.

Delikanlı:

«Yaylan hadi!» dedi. «Uzatırsan, başına gelmedik kalmaz sonra.»

Çenesi kırığın ayağa kalkmasına yardım etti, sokağa kadar da geçiriverdi.

Kızıl saçlısı:

«Bir büyük gecede o duvar dibinin bir ton herifle dolduğunu gördüydüm,» dedi. «Sabahına da o iri kıyım oğlan kovalarla su döküp ortalığı temizlemişti.» Zenci barmene döndü: «Seni de görmüş müydüm o temizlikte?»

«Evet bayım,» dedi barmen. «Çoğu ben temizlerim. Evet bayım, ama beni kimselerle döğüşürken görmemişsinizdir...»

Kızıl saçlısı:

«Demedim miydi? Hem de kovayla,» dedi.

Öbürü de:

«Görülmedik bir gece olacağa benzer» dedi; «Sen ne diyorsun ahbap?» diye Richard Gordon'a sordu. «Bir tane daha çekelim mi, ha?»

Richard Gordon, iyicene sarhoşlaşmıştı, duyuyordu: tezgâhın arkasındaki aynadan kendisine bakan yüzü garipleşmişti. Uzun komüniste:

«Ne senin adın?» dedi.

«Jacks. Nelson Jacks.»

«Neredeydin buraya gelmeden önce?»

«Her yerde. Mexico'da, Cuba'da, Güney Amerika'da. İşte, her yerde.»

«Kıskandım doğrusu,» dedi Richard Gordon.

«Niyeymiş o? Kendi işinize baksanıza.»

Richard Gordon:

«Üç kitap yazdım,» dedi. «Yeni bir tane de Gastonia üzerine yazıyorum.»

«Çok iyi,» dedi Uzun. «Adım ne demiştiniz?»

«Richard Gordon.»

«Ha!»

«Ne demek ha?»

«Yok bir şey,» dedi Uzun.

Richard Gordon:

«Okudunuz mu kitaplarımdan hiç?» diye sordu.

«Okudum.»

«Beğendiniz mi?»

«Beğenmedim,» dedi Uzun.

«Niye?»

«Söylemeyeyim daha iyi.»

«Söyleyin.»

Uzun herif:

«Bir bok değiller de ondan...» dedi, öteye döndü sonra.

Richard Gordon:

«Bu da bizim gecemiz zahir,» dedi. «Bu da bizim gecemiz. Sen ne demiştin demin?» diye kızıl saçlısına sordu: «Yalnız iki dolarım kaldı topu topu...»

Kızıl saçlısı:

«Bir bira,» dedi. «Dinle beni, sen benim dostumsun. Bence kitaplarının üstüne yoktur. Sen boşver o radikalin dediklerine...»

Öbürü de:

«Yok mu hiç yanınızda kitaplarınızdan?» diye sordu. «Birini okusaydım ne güzel olurdu ahbap! Hiç **Western Stories**'le **War Aces**'da yazdınız mı? Ben her gün **War Aces** okurum.»

«Kim bu uzun devekuşu?»

İkincisi:

«Söyledim ya, devekuşu bir radikal,» dedi. «Kamp baştan ayağa bunlarla dolu. Dehleyeceğiz ama, kamptakilerin yarısından çoğu hatırlamıyor.»

Kızıl saçlısı:

«Neyi hatırlamıyor?» dedi.

«Hiçbir şeyi.»

«Beni görüyor musun?» dedi kızıl saçlısı.

Richard Gordon:

«Evet,» dedi.

«Benim dünyanın en çıtı pıtı kadınıyla evlenmiş olduğuma inanır mısın?»

«Niye inanmayayım?»

Kızıl saçlısı:

«Öyle bir karım vardı,» dedi. «Kızcağız bana vurgun da. Esir gibi bir şey. «Bana bir fincan kahve daha ver,» derim, «peki kocam benim,» der, koşturur. Ne dilersem yapar. Benimle dolanır dururdu. Bütün serseriliklerim ondan gelmedir.»

Öbürü:

«Nerde şimdi?» dedi.

«Öyle ya, öyle ya ahbap, nerde acaba?»

İkincisi:

«Nerde olduğunu o da bilmiyor,» dedi.

«Yalnız bu mu?» dedi kızıl saçlısı. «Son nerde gördüğümü de bilmiyorum onu.»

«Hangi ülkede olduğunu da bilmiyor.»

«Ama bak arkadaşım, nerde olursa olsun, sadık bir kızdır o.»

«Orasını Allah bilir. Böyle dedin mi ömrün boyunca kazıklanırsın.»

Kızıl saçlısı:

«Bazan,» dedi, «belki Ginger Rogers'di de, şimdi filmler çeviriyor diye düşünüyorum.»

«Olmaz olmaz,» dedi öbürü.

«Bazan da yaşadığımız o yerde beni bugün de bekler olduğunu görür gibiyim.»

«Evinin başını bekliyordur herhalde.»

«Herhalde. O dünyanın en evcimen kadınıydı çünkü.»

«Benim anam da öyleydi.»

«Doğrudur.»

«Ama öldü,» dedi öbürü. «Neyse boş koy bu sözlere şimdi.»

Kızıl saçlısı Richard Gordon'a dönüp:

«Sen de evli misin arkadaşım?» dedi.

«Evliyim,» dedi Gordon. Baktı; tezgâhın alt ucunda, dört kişiden sonra kırmızı yüzlü, mavi gözleri, kırçıl, bira köpüğü bulaşığı bıyıklarıyla profesör Mac Walsey'i gördü. Richard Gordon'dan yana bakıyordu. Gordon onun bira bardağını başına dikerek içisini, bitirdikten sonra üst dudağını kaldırarak bıyıklarını oynatıp köpük bulaşıklarını gidermesini gözledi. Gözlerinin çok maviliğine şaşıp kaldı.

Ona bakarken, Richard Gordon, içinde bir şeylerin sıkışıp ezgilendiğini, sonra da karısını elinden alan birilerine karşı duyulması gerekenleri duydu.

Kızıl saçlısı:

«Bir şey mi oldu ahbap?» diye sordu.

«Yok bir şey.»

«İyi değilsin galiba. Bana öyle geliyor.»

«İyiyim.»

«Hortlak görmüşe döndün.»

«Şurdaki bıyıklıyı görüyor musun?» dedi Richard Gordon.

«Şunu mu?»

«Onu.»

«Evet?»

İkincisi:

«N'olmuş ona?» dedi.

«Bir şey olduğu yok. Allah kahretsin, bir şey olduğu yok.»

«Gıcık mı alıyorsun? Bir güzel patakları. Biz üçümüz üzerine çullanırız, sen yapıştırırsın tekmeyi.»

«Hayır. Bu hiçbir şeyi düzeltmez artık.»

Kızıl saçlısı:

«Dışarı çıkınca tamam!» dedi. «Zaten bakışı beni açmadı. Uyuz uyuz bakıyor orospu çocuğu.»

«Nefret ediyorum,» dedi Gordon. «Altüst etti hayatımı benim.»

İkinci:

«Hanyayı konyayı gösteririz ona,» dedi. «Seni sarı sıçan! Red, sen birkaç şişe bul bize, ölüsünü çıkarıncaya döveriz onu. Ne zaman oldu bu dediğin arkadaşım? Birer tane daha çekiyor muyuz?»

Richard Gordon:

«Bir dolar yetmiş sentimiz kaldı anca,» dedi.

Kızıl saçlısı:

«Yarım litre daha alırız sonra, belki,» dedi. «Benim ağzım köpürdü.»

Öbürü:

«Bira sana iyi gelir,» dedi. «Bu çekme bira. Hadi gidip şu herifi bir temiz dövelim, sonra gelir biralarımızı içeriz.»

«İstemez. Bırakın yakasını.»

«Olmaz arkadaşım. Neden? Bize, karını o herif demedin mi?»

«Benim hayatım o.»

«Ya! Bağışla ahbap, üzüldüm.»

Öbürü:

«Emanete hıyanet edip bankayı soyan odur,» dedi. «Bahse girerim, başına ödül de verirler. Hay Allah, bugün postanedeyken resmini de gördüm hem.»

Öbürü kuşkuyla sordu:

«Postanede ne işin vardı senin?»

«Mektubum gelmiş olamaz mı yani?»

«Kamptaki adamın mektup neyineymiş?»

«Tahvil mi almaya gittim sanıyorsun?»

«Başka ne işin olabilirmiş postanede?»

«Durup duruyordum.»

Çevresini saran kalabalıktan hızlandığınca arkadaşına bir yumruk yapıştırdı.

«Al öyleyse.»

Birileri:

«Tamam!» dedi. «Sonunda kapıştılar işte...»

İki adam; altalta üstüste, döne yuvarlana ikisi birden kapıdan dışarı uğradılar.

«Dışarda döğüşsünler daha iyi,» dedi geniş omuzlu delikanlı. «Bu iki hergele, gecede üç dört kere kapışmasalar olmaz.»

«İkisi de aynı bokun soyu onlar,» dedi. «Red döver ötekini ya, ama hastalıklı.»

«İkisi de öyle canım.»

Kısa bodurun biri:

«Red bir gün ringte bir herifle döğüşüyordu,» dedi. «Herif tabansız mı tabansızdı. O koşarken Red durmadan sırtına, omuzlarına işliyordu. Göğüs göğüse girdiklerinde omuzunu Red'in burnuna sürtüyordu, kedi gibi.»

«Ne demelere böyle yapıyormuş?»

«Yakına girdi mi, Red kafasını böyle eğik kullanırdı, belki ondan kapmıştı; herif de bunun farkında değildi.»

«Geç geç. Uydurdun yine ayak üstünde. Kimse döğüşürken kimseden hastalık falan kapmaz.»

«Öyle mi dersin ki? Dinle; Red, bir sıralar temiz mi temiz bir çocuktu. İyi tanırım. Kapı komşuyduk. Fena döğüşçü değildi hani. Çok cici bir kızla da evlendi, gerçekten güzel kızdı aldığı. Sonra o Benny Sampson, hastalığı bir güzel aşıladı oğlana, yediğim ekmek gibi biliyorum bunu.»

«Peki Red öyle, Poochy nereden kaptı?»

«O Shanghai'da yakalandı.»

«Ya seninkisi?»

«Ben olmadım...»

«Suds'ınki?»

«Brest'deki bir kızdan. Dönüşünde oldu...»

«Bütün millet bu hastalıktan söz ediyor. Yakalansan n'olur, yakalanmasan n'olur yani?»

«Hiçbir şey olduğu yok, ama yakalanırsan mutlu insan olursun...»

Poochy'ye baksana ne mutlu! Kendini bile unuttu.»

Profesör Mac Walsey konuşulanlara kulak kabartmıştı, yanındakine sordu, adam da anlattı.

«Asıl kaynağı ne ki..» dedi Profesör Mac Walsey.

Adam:

«Hiç bilmiyorum,» dedi. «Duydum duyalı (ral) derler, başka başka da derler ya, en çok (ral) derler.»

Öğrenmek isterdim bunu. Bu çeşit deyimler çokluk eski ingilizceden gelme oluyor.»

Profesörün yanındaki adam:

«Neden (ral) diyorlar peki?» diye sordu.

«Bilmiyorum.»

İçlerinde o hastalığın niçin böyle adlandırıldığını bilen yoktu, ama yine de bu denli bir dil tartışmasına girdiklerinden hoşnuttular.

Richard Gordon, şimdi tezgâhta Profesör Mac Walsey'le yanyana gelmişti. Red'le Poochy kavgaya tutuştuklarında aradan çıkmışlar, o itişme kakışma süresinde Gordon da, Mac Walsey'in yanına doğru itilekomuştu. Profesör Mac Walsey:

«Merhaba!» dedi. «Bir şey içer misiniz?»

Gordon:

«Sizinle içmem,» dedi.

Profesör Mac Walsey:

«Çok haklısınız sanırım,» dedi. «Bu olup bitenlerin bir eşini daha görmüş müydünüz hiç?»

«Hayır,» dedi Richard Gordon.

«Çok garip. İnsanı bayağı şaşırtıyorlar. Ben her gece buraya gelirim.»

«Hiç başınız belâya girmez mi?»

«Hayır. Niye girsin?»

«Sarhoştan deli bile korkar derler.»

«Şimdiye kadar birşey olmadı.»

«Daha birkaç dakika öncesine kadar iki arkadaşım sizi dövmeye kalkışıyorlardı.»

«Ya!»

«Keşke bırakmasaydım da.»

«Bunun pek bir faydası olsun sanmıyorum,» dedi Profesör Mac Walsey, hiç bozulmamıştı da. «Sizi tedirgin ediyorsam, gideyim bari.»

Richard Gordon:

«Hayır gitmeyin,» dedi. «Yakınınızda olmak biraz da hoşuma gidiyor.»

«Demek öyle!» dedi Profesör Mac Walsey.

Richard Gordon:

«Hiç evlendiniz mi?» diye sordu.

«Evlendim.»

«Peki n'oldu sonra?»

«Karım 1918 nezle salgınında öldü.»

«Niçin şimdi yeniden evlenmek istiyorsunuz?»

«İyi olur diye düşünüyorum. Şimdi artık daha iyi bir koca olurum diyorum.»

«Sonra da benim karımı baştan çıkarıyorsunuz..»

«Evet.»

Richard Gordon:

Allah kahretsin seni!» deyip yumruğunu kaldırdığı gibi suratına vurdu onun.

Birileri kolundan tuttu. Çırpınıp kurtulmaya çalıştığında kulak tozuna bir vuruş indi. Karşısında yüzü kıpkırmızı, gözleri kıpış kıpış tezgâha dayanmış duran Profesör Mac Walsey'i daha görüyordu. Gordon'un o sıra devirdiği birasının yerine bir yenisini söylediğinde Richard Gordon; kolunu gerip bir daha vurmaya davrandı, o anda bir vuruş daha geldi, yine kulak tozuna indi, her yan zindan kesildi, döndü döndü, düştü.

Kendine geldiğinde Freddy'nin kapısı önündeydi. Beyni vın vın ötüyor, içerdeki kalabalık gözlerinde dönüyor, kaynaşıyor, içi bulanıyordu. Bütün o kalabalığın gözlerini kendisine dikip bak-

tığını görüyordu. Geniş omuzlu delikanlı da onunla birlikti. «Bakın,» diyordu, «burada mesele çıkartmayın artık. Sarhoşlar yeteri kadar belâ çıkartıyorlar zaten.»

«Kim vurdu bana?»

«Ben vurdum. O herif buranın en saygılı müşterisidir. Ayrıca biraz kendinize gelmeniz gerekti. Herhalde buraya döğüş etmeye gelmemiştiniz'»

Derken Profesör Mac Walsey, tezgâhtan ayrılarak kalabalığın içinden ikisine doğru geldi.

«Çok üzgünüm,» dedi. «Kimsenin size böyle bir şey yapmasını istemezdim. Ayrıca davranışınızdan ötürü sizi suçlamıyorum.»

«Canın cehenneme!» diyen Richard Gordon, üzerine doğru yürüdü onun. Bütün aklında kalan da bu oldu; geniş omuzlu delikanlı araya girdi, omuzlarından kavrayıp çevirdi yolundan, bir vuruş vurdu, alaşağı etti. Bu kez yüzükoyun betona kapaklandı. İri kıyım delikanlı, Profesör Mac Walsey'e döndü:

«Bu iş de tamam Doc,» dedi. «Artık bir daha rahatsızlık vermez. Sizden alıp veremediği neydi?»

«Eve götüreyim bari. Bir şeyi yok ya.»

«Merak etmeyin.»

«Yardım et de bir taksiye atalım.»

Şoförün de yardımıyla Richard Gordon'u karga tulumba eski T modeli bir taksiye taşıdılar. Profesör Mac Walsey:

«Bir sakatlık makatlık olmadığından eminsin ya?» diye sordu.

«Kulaklarından asılın, kafasına da suyu bo-

ca edin, ayılır. Yalnız dikkatli olun da ayılır ayılmaz döğüş için üzerinize atılmasın Doc!»

«Olur olur...»

Richard Gordon'un başını taksinin arka kanepesine dayamışlardı; soluklandıkça baş sallanıyor, ağzından hır hır bir ses çıkarıyordu. Profesör Mac Walsey, bir yerlere çarpıp birşey olmasın diye koluna yatırdı başını. Şoför:

«Nereye gideceğiz?» dedi.

«Kasabanın öbür başına. Park'ı geç, balık pazarındaki sokaktan in.»

«Rocky Rodd'a yani,» dedi şoför.

«Tamam.»

Yolun başındaki ilk kahveyi geçerlerken, Proprofesör Mac Walsey, şoföre durmasını söyledi. Sigara alacaktı. Kolunu çekti. Richard Gordon'un başını bin dikkatle kanepenin arkalığına yatırdı, inip kahveye gitti. Taksiye döndüğünde, Richard Gordon'u bulamadı; gitmişti.

«Nereye gitti?»

«Na, sokakta gidiyor,» dedi şoför.

«Çabuk, yakalayalım.»

Taksi yanına yaklaştığında, Profesör Mac Walsey çıktı, sallana sallana giden Richard Gordon'a vardı.

«Hadi gel, Gordon,» dedi. «Eve gidiyoruz.»

Richard Gordon ona şöyle bir baktı. Sallanarak:

«Biz mi?» dedi.

«Şu taksiyle seni evine bırakmak istiyorum.»

«Cehenneme kadar yolun var!»

«Seni eve götürmeliyim. Başına bir belâ gelmeden götüreyim seni eve.»

Richard Gordon:

«Torpidon nerde?» dedi.

«Ne torpidosu?»

«Beni döğen herifin.»

«O barın kabadayısıydı. Sana böyle bir şey yapacağını bilmiyordum.»

Richard Gordon:

«Yalan!» dedi.

Karşı karşıya kaldığı kırmızı surata bir yumruk savurdu, olmadı, dizleri üzerine çöktü, ağır ağır doğruldu; kaldırım taşlarından dizleri acıyıp sıyrıldı ama, duymadı bile.

«Gel döğüşelim, hadi!» dedi.

Profesör Mac Walsey:

«Döğüş möğüş istemiyorum,» dedi. «Taksiye binersen, ben çeker giderim.»

«Cehenneme kadar yolun var!»

Sonra kendi başına sokak boyunca yürümeye başladı.

Taksi şoförü:

«Bırakın gitsin,» dedi. «Nasıl olsa artık ayıldı.»

«İyicene ayıldı mı ki?»

«Defolsun. Ayıldı işte.»

Profesör Mac Walsey:

«Yine de meraklanıyorum,» dedi.

«Döğüşe tutuşmadan onu bindiremezsin,» dedi şoför. «Bırak gitsin. Nasıl olsa ayıldı. Kardeşin mi?»

«Bir bakıma.»

Sokaktan sallana sallana inen Richard Gordon'a, uzaktan bakıldığında kökmüş gibi görünen, salkım saçak sarkmış büyük ağaçların gölgesinde gözden yitene kadar arkasından baktı.

O ara aklına gelenler pek de hoş şeyler değildi hani. «Ölümcül bir günah benimkisi,» diye düşündü. «Ölüm kadar ağır, acı, zalimce. Bu denlisine hakkım yoktu. Kendimi bir türlü bağışlayamıyorum. Ama bir cerrah hastasının canını yakacak diye yaptığı işi yarım bırakır mı? Büyük, yaşama önemi taşıyan ameliyatlar niçin anestetiksiz yapılır? İyi bir insan olsaydım, bırakırdım beni dövsün.»

Onun için ne kadar iyi olurdu bu. Yoksul budalacık! Zavallı evsiz, barksız adam. Keşke onunla kalsaydım. Ama çok da içtiydi. Kendimden de, yaptıklarımdan da utanıyorum. Durum daha da kötüye varabilir. Ama artık bunu düşünmemeliyim. On yedi yıldır kullandığım, daha çoğuna gereklilik duymadığım o anestetiğe döneyim. Bu kendimi özürlü gösterebilmek için uydurduğum bir yalan. Bana yaraşan bir özür. Ama yine de kötü durumlara düşürdüğüm o zavallı adama yardım etmeyi isterdim.»

«Freddy'ye dönelim,» dedi.

XV.

Kıyı Koruma'nın botu yedeğindeki «Queen Conch»la birlikte Key'lere, sığlık arasındaki kanaldan aşağılara iniyordu. Bot, kuzey rüzgârıyla akıntıya karşı, ardına bağlı tekneyi kolaycacık çekip götürmekteydi.

Kıyı Koruma botunun kaptanı:

«Rüzgâr olmasa daha da iyi çekecek,» dedi.

Yedekçiliği maşallah. Şu Robby, doğrusu iyi tekne yapıyor. Konuşmalardan bir şey çıkarabildin mi bari?»

«Bir şey dediği yok ki,» dedi ikinci. «Kendine gelmedi bir türlü.»

«Ölecek gibi galiba. Karnından vurulmuş. O dört Kübalı'yı o mu öldürdü dersin?»

«Ne bilirsin. Sordum ama, ne dediğimi anlamadı hiç.»

«Yeniden bir konuşsak mı acaba?»

«Hele bir bakalım.»

Kanaldan işaret şamandıralarına doğru kayan botun dümenini serdümenciye bıraktılar, dümenin hemen arkasındaki kaptan kamarasına girdiler. Duvara bitişik yatakta Harry Morgan yatıyordu. Gözleri bütün bütüne kapalıydı ama kaptan omuzuna elini atınca açtı, baktı.

Kaptan:

«Nasılsın Harry?» diye sordu.

Harry ona bakmakla kaldı, konuşmadı.

«Bir istediğin var mı aslanım?»

Harry Morgan yalnızca bakıyordu. İkinci:

«Seni duymuyor,» dedi.

Kaptan:

«Harry,» dedi. «Bir şey istiyor musun oğlum?»

Bir havlu aldı, su şişesinden döktü üstüne, ıslattı; Harry Morgan'ın yarılıp kabuklanmış dudaklarına sürüp gezdirdi. Dudakları kurumuş, morarmıştı. Harry Morgan, kaptana baktı; konuşmaya çabaladı:

«Bir adam.»

Kaptan:

«Evet,» dedi. «Devam et.» Harry Morgan çok yavaş bir sesle:

«Bir adam...» dedi. «Yaptığından daha çoğunu yapamaz gerçekte.»

Durdu. Konuşması süresince yüzündeki anlam hiç değişmemişti. Kaptan:

«Devam et Harry,» dedi. «Kim yaptı söyle. Nasıl oldu bu oğlum?»

Harry:

«Bir adam...» dedi, kısık gözlerini açmış kaptana bakıyor, çene kemiklerini oynatarak anlatmaya çalışıyordu.

Kaptan yardım umuduyla:

«Dört adam,» dedi, ıslak havluyu yeniden dudaklarında gezdirdi. Değdirir değdirmez havlunun ıslaklığı yok oluveriyordu.

«Bir adam...» dedi Harry, sonra sustu.

Kaptan:

«Pekâlâ, bir adam,» dedi.

Harry kavruk ağzından çıkan kısık bir sesle:

«Bir adam...» dedi yeniden, «şimdi hiçbir şey olanların önüne geçemez.»

Kaptan ikinciye baktı, başını salladı. İkinci:

«Kim yaptı Harry?» dedi.

Harry ona baktı.

«Kendinizi aldatmayın...» dedi.

Kaptanla ikincisi Harry'nin üzerine eğildiler. Harry kendine geliyordu.

«Dağların tepesinde öbür otomobilleri geçmeye çalışmak gibi bir şey. Küba'daki yolda. Ya da başka yolda. Her yerde. Böyle tıpkı. Bu iş gibi demek istiyorum. Böylece sürüp gidecek. Bir süre için evet, tabii, tamam. Belki talihi olursa. Bir adam..»

Durdu. Kaptan, İkinciye bakıp yeniden başını salladı. Harry Morgan, yıkık yıkık ona ba-

kıyordu. Kaptan, yeniden Harry'nin dudaklarını ıslattı. Havluya kırmızı izler çıktı.

Harry ikisine de bakaraktan:

«Bir adam...» dedi. «Bir başına bir şey yapamaz. Şimdi yalnız değil...» Durdu. «Yalnız adamın kanlı işlerde talihi yoktur.»

Gözlerini yumdu. Bir süre soluksuz belirtisiz durakladı.

Yeniden gözlerini açtı. Kaptan:

«Hadi!» dedi. «Bir şey istemediğinden emin misin Harry?»

Harry Morgan baktı ya, ses etmedi. Anlatmıştı ama, duyuramamıştı onlara.

Kaptan:

Kamaradan çıkarlarken Harry Morgan arkalarından bakıyordu. Hava iyiden iyiye kararıyor. Sombrero feneri ufuk kesiminden kendini belli ediyordu.

İkinci:

«Kafasındakileri sözlerle aktardı bize,» dedi.

Kaptan:

«Yoksul oğlancık!» dedi. «Az sonra varıyoruz artık. Yedek, engellemezse gece yarısından sonraya vardık demektir.»

«Kurtulur mu dersin?»

«Hayır. Ama belli olmaz yine de.»

XVI.

Önceleri donanmanın olup şimdi özel yatların bağlandığı üssün demir parmaklıklı kapısının

baktığı karanlık sokakta kalabalık toplanmıştı. Kübalı bekçi, emre göre kimseleri içeri sokmuyordu. Parmaklıkların arkasında kalabalık biriktikçe birikiyor, demirli yatlardan sulara vuran ışıklar üzerlerine yansıyordu. Kalabalık, Key West'lilerin o ağzı var dili yok kalabalığıydı. Bir iki yat sahibi, ite kaka kalabalığı yarıp kendilerine yol açarak demir kapıya güçbelâ vardılar. Bekçi yol kesti:

«Hey, nereye? Giremezsiniz!»

«Ne demek? Yattanız.»

«N'olursanız olun. Kimse giremez. Geri basın.»

«Saçmalama be!» dedi biri, bekçiyi göğsünden kakışlayıp rıhtıma doğru yürüdü geçti.

Bozum edilen, uzun bıyıklı, tedirgin, kuşkulu bekçi arkalarından baktı, kapının dışındaki kalabalığa döndü, büyük kapıyı kilitlemeye kalkıştı. Berikiler, telâşsız, geniş adımlarla yürüyorlardı, yolun başına geldiler. Kıyı Koruma'nın iskelesinde bekleyen bir grup insanı geçtiler, kimse kendilerine bir şey sormadı, rıhtım boyundaki babalara bağlı yatları bir bir geçerek beş numaralıdakine geldiler. Gemiden iskeleye bir kalas uzatılmıştı, dışarı göz kamaştırıcı bir ışık taşıyordu, adı New Exuma II.'ydi.

Baş kamaraya girip uzun masanın çevresine sarılı büyük deri sandalyalara oturdular. Masanın üstü çeşit çeşit dergilerle karman çormandı.

Zile basıldı, kamarot geldi.

«Viski, soda. Sen, Henry?» Henry Carpenter:

«Aynen..»

«Kapı önüne toplanmış millete n'oluyor?»

Henry Carpenter:

«Hiç bildiğim yok,» dedi.

Beyaz ceketli kamarot iki şişeyi de getirdi.

Adı Wallace Johnston olan yatın sahibi:

«O akşam yemeğinden sonraki plâkları koy, çalsın,» dedi.

Kamarot:

«Onları kaldırmıştım efendim,» dedi.

Wallace Johnston:

«Hay lânet olası!» dedi. «Bari yeni Bach albümünden koy öyleyse.»

«Emredersiniz efendim.»

Kamarot plâk dolabına gitti, bir albüm çıkardı, gramofonu kurdu, Sarabande'i çalmaya başladı.

Henry Carpenter:

«Tommy Bradley'i gördün mü bugün?» diye sordu. «Uçak gelirken rastlamıştım.»

Onu götürmeyeceğim,» dedi Wallace. «Ne onu ne de orospu karısını, götürmüyorum.»

Henry Carpenter:

«Doğrusu ben Hélène'i severim,» dedi. «Hoşça vakit geçirtir insana.»

«Hiç denedin mi ki?»

«Tabiî.. Şahaneydi.»

Wallace Johnston:

«İstediğim paraya kapatabilirim onu,» dedi. «Ama Allahaşkına, ne demelere buralarda yaşamaya kalkıyor?»

«Güzel bir evleri var burda.»

«Tommy Bradley'in ahmak olduğu doğru mu dersin?»

«Hiç sanmıyorum. Sorsan öyle der ya, mangal yüreklinin biri.»

«Geniş fikirliliğe maşallah. Karısı da öyledir tabiî.»

«Çekici, güzel bir kadın. Seversin sen de Wally!»

«Yok canım! O çeşit karılarla, Tommy Bradley gibi heriflerden hiç hoşlanmam.»

«Bu akşam iyi değilsin galiba..»

«Asıl sen iyi değilsin, dayanma gücün yok. Kafan işlemiyor. Kendini bilmiyorsun.»

«Beni geç,» dedi Henry Carpenter, bir sigara yaktı.

«Niçin geçeyim?»

«Seninle birlikte şu iğrenç yatında oluşumun tek nedeni var: sonuna varmadan, daha işin yarısında ne istediğini anladım, şantajcılara para ödemekten koruyormuşum seni. Sen de ötekilerden başka değilmişsin.»

Wallace Johnston:

«Yine şekerrenk oldun?» dedi. «Hiçbir şantajcıya para vermediğimi bilirsin sen de.»

«Sıkısın da ondan. Yerime geçirebileceğin birçok dostun var.»

«Ama senin gibisi yok..»

«Gülünç olma,» dedi Henry. «Bu gece bir şey yapacak durumum yok. Biraz Bach'ı, biraz da senin kamarota söğmelerini dinleyip sonra kafayı vurup yatacağım.»

Öbürü ayağa kalktı:

«Eline ne geçecek sonra?» diye sordu. «Ne demelere hoşnut değilsin yani? Uzlaşılmaz adamsın vesselâm?»

«Biliyorum. Yarın sabaha güler yüzlü olmaya çalışırım, yine. Ama bu gece kötünün kötüsü bir gece. Sence öbür gecelerden bir ayrımı var mı?

Yeterince zenginsen zaten bu ayrımı bulamazsın.»

«Öğrenci kızlar gibi konuşuyorsun bayağı.»

Henry Carpenter:

«İyi geceler,» dedi. «Öğrenci kız, öğrenci oğlan falan değilim, yatmaya gidiyorum, o kadar. İnşallah yarın sabaha her şey gün güneşlik olur.»

«Ne kaybettin de surat edip duruyorsun böyle?»

«Üç yüz dolar.»

«Ben demedim mi bir şey var diye?»

«Sen zaten her şeyi bilirsin, de'mi?»

«İşte. Üç yüz dolar kaybettim dedin ağzınlan.»

«Ben daha neler kaybetmiştim ona gelinceye kadar.»

«Nasıl?»

«Kumarda,» dedi Henry Carpenter. «Hayat kumarında. Bütün zarları gele attım, zırnık alamadım. Ne var ki bu gece farkına varabildim bunun. Önceden düşünmemiştim bile. Eh, ben gideyim yatayım da sıkmayayım seni.»

«Yok yok. Hiç de değil. Bundan sonra sana karşı iyi davranmaya çalışırım.»

«Korkarım asıl kötü olan benim. Sıkılıyorsun artık benden. İyi geceler! Yarın sabahla her şey değişecektir.»

«Allahın belâsı bir kerestesin sen!»

«Öyleyse ya tut ya koyver yakasını,» dedi Henry. «Ben ikisini de yapardım hep.»

Wallace Johnston, umutlanmış:

«İyi geceler!» dedi.

Henry Carpenter karşılık vermedi. Bach dinliyordu.

Wallace Johnston:

«Bu haldeyken gidip yatma,» dedi. «Ne biçim huyların var senin?»

«Boşver...»

«İç bir şey, açılırsın..»

«Ne içki, ne de açılmak istiyorum.»

«Öyleyse bas git, zıbar.»

Henry Carpenter:

New Exuma II.'deki birbirinin eşi gecelerden biriydi bu da. Yatın yirmi tayfası vardı, kaptanı Nil Larson, sahibi Wallace Johnston'dı, Johnston 38 yaşındaydı, Harvard'lıydı, besteciydi, ipek fabrikası işletiyordu, hiç evlenmemişti, Paris'te **interdit de séjour** (1), Cezayir'den Biskra'ya dek her yeri gezmişti; konuğu Henry Carpenter 36 yaşındaydı, o da Harvard'dandı, annesinin vakfından ayda ikiyüz dolar alıyordu, önceleri, bu, dörtyüzelli dolardı, vakfı yöneten banka kraldan çok kralcılıkla kısmış kısmış, böyle de yeter, böyle de yeter diye sonunda bütünüyle kesmişler, kuruş ödemez olmuşlardı.

Bu indirmeye uğramadan önce de Henry Carpenter'in deyimiyle minareden atlamış, zengin bir adamın masasının tam ortalık yerine, hem de dört ayak üstüne düşmüştü, o da bunun altında kalmamıştı, çoğuyla bu ağırlanışın, konukseverliğin değerini, eğlendirerek ödemiş, bunu sonunacak sürdürmüş, ama son anlarda, bu geceki gibi işin farkına varıp anlayıvermiş, kafasına dank etmişti. Zaman zaman çevresindekiler de bunun farkına varmışlardı, o bunla övünmüştü

(1) Oturması yasaklanmış.

bile, bu denli düşünmeseydi, içgüdüyle yanlış şeyleri kurup sağlığından olacaktı. Yoksa o kişiliğiyle Wallace Johnston'ın konukseverliğini kabullenme küçüklüğüne düşmez, çiğner geçerdi. Wallace Johnston'ın Henry Carpenter'de hoşlandığı yaşamaya karşı canla başla kendini savunmaya girişmesiydi, çok daha başka durumdaydı çünkü, özdenlikten doğma dalkavukluğu bütün ilişkilerinin sonunu getirmiş, sonraki izlenimlerin, hayvanca, tepeden bakmaların verdiği güvensizlik onu şaşırtmış, karşısındakini azdırmış. Henry Carpenter'in katına inerek dilediğince, edeceğini etmişti.

Böylece Henry Carpenter; emellerini yıkma işini haftalar, aylar geriye atmıştı. Para, üç gün önce ölen, yüzyetmiş dolar aylıkla ailesine bakmak yolunda çırpınan balıkçı Albert Tracy gibi salt yaşamak için, onca pek bir değer taşımıyordu.

İskelelerdeki babalara bağlı yatan öbür yatlardakilerin de her birinin ayrı bir derdi, üzüntüsü vardı. Üç direkli, siyah, baştan başa donatılmış o güzel yatlardan birinde, altmışlık, tohuma kaçmışın biri, yattığı yerde uyuyamadan, maliyecilerin bürosunu araştırdıkları haberini aklına getirip çileden çıkıyordu. Eskiden, çokluk gecenin bu saatinde karışık viskisini yudumlar, dilediği yere gider, sonucu hiç önemsemez, bura yerlilerinin yaptığı gibi. çubuğu yakıp keyfine bakardı. Ama doktoru bir aydır içkiyi miçkiyi yasak etmişti, gerçekte üç aylıktı ya, şu son üç ayda ağzına alkol koyması öldürebilirdi onu, bir aydır da dilini değdirmeden yatıyordu, bu yetmiyormuş gibi maliyeciler bir de kalkmışlar, gelsin

istiyorlardı, hem de bu kasabayla Amerikan karasularından ayrılmayı kurduğu bir sırada.

Başının altında iki kuştüyü yastığı üstüste koymuş, pijamalariyle geniş yatağa uzanmıştı, küçük ışıkta okuyordu, ama aklını kitaba verdiği yoktu. Galapagos yolunun ne olduğunu düşünüyordu. Eskiden bu yatakta yattığında böyle şeyler düşünmezdi bile. Eskiden onları bu yatağa getiremezdi hiç, o onların kamaralarına gider, işini bitirdikten sonra gelir bir başına yatardı. Burası kendi kamarasıydı, çalışma yeri gibi özeldi, kendinindi, burada hiç bir kadının yeri yoktu, istemiyordu, canı çekerse kendi ayağıyla giderdi, maksat hasıl oluncaya kadardı zaten, sonrası vız gelirdi, eskiden bunun da üzerinde bir etkisi olurdu, şimdi işte böyle yalnız, uzanmış yatıyordu, duruk, arı, yalansız herşey kimyasal bir bahadırlık işiydi, düşünü yumuşamış, yıllarca yüreği harlamıştı, onlardan korkusu yoktu, yalnızca nefret ederdi, arsızdılar, küçüğü, büyüğü hep birdi, öyle de kalmayı bir fayda da sayıyorlardı, elüstünde tutulanı, deneniyor, korktuğu gibi çıkarsa kırıp geçiyordu. Satın alırken, değiştirirken, verirken çokluk hiç bir kuram tanımazdı. Nereye bakılsa, nereye el atılsa, her yer onlarla doluydu. Yıllardır onların yüzünden başı bir türlü dinç olmamıştı, onlarla uzlaşılmadıkça sonuç kötüye varıyordu. Eskiden pek o kadar aldırmıyordu ama, onlarla savaşan bir bölümü, artık yorgun düşmüştü, kalan öbür bölümüyle de işte böyle yapayalnızdı.

Karısı, yirmi yıllık bir dış göstermelik sonu, on yıl önce ondan boşanmıştı, kılı kıpırdamamıştı, sevmemişti onu hiç, gerçi işlerine karısının pa-

rasıyla başlamıştı, o arada karısı da iki oğlan doğurmuştu. Çocukların ikisi de analarına çekmişlerdi, ikisi de aptaldılar. Karısını elindeki parasıyla bir ikinci sermaye yapana kadar hoş tutmuştu, kendi başına para sahibi olduktan sonra ipin ucunu koyvererek onun dinmek bilmez başağrılarına, keyifsizliklerine bir gün bile aldırmamıştı. Artık ailesinden hiç birini tanımıyordu, yaşamalarına yetecek bir para bağlamış, olağanüstü bir seksüel canlılığa erişmek yolunda korkusuzca bir kumara oturmuştu, matematik olarak üstesinden de gelmişti, çeşitli dostlar edinmişti ama, her dostluk kuruluşta suç ortaklığına vardırılmıştı, pişmanlıklarla ,acımalarla sona gelmişti işte, şimdi de soyunup dökünmüş, ipekli pijamalarını sırtına geçirmiş, şiş karnı, pörsümüş bacaklarıyla yatakomuştu. Gözüne uyku girmiyordu, son pişmanlıktı çünkü.

Pişmanlıklarla dolu beş yıl öncesini düşünüyordu. Hiçbir alavere dalavereye sapmadan bütün vergilerini ödeyebilirdi o zaman olsaydı, bunu yaptı mı yaptı, şimdi ne güzel, rahat oluverirdi. Hem düşünüyor, hem uykunun sonunu almaya bakıyordu, az sonra tan yeri ağaracak, olduğu yerde sızıp kalacaktı. Uyuyamayacağına aklı kesmişti, beyni durmadan çalışırken bu mümkün değildi, onun yaşındakilerin dinlenmeye ihtiyaçları yoktu zaten. Yalnız işini bilmezlerin üzülüp düşünmekten uykularını kaçıracaklarını söylerdi hep.

Onları düşünerek üzülmeye değer ortada bir şey yoktu. Ona bir şey olmamıştı ki! Bir şey de yapmamışlardı. Oğulları kızlarla gezip tozarak günlerini gün ediyorlardı, dişçi okulunu bitirip

herbiri bir baltaya sap olmuşlardı. Üzülecek hiçbirşey yoktu, her şey tıkırındaydı. Başkaları kaybetmişti ama, o kazanmıştı, yalnız onlar, o işini bilmez enayiler üzülürdü.

Altmış-üçünden sonra gece bekçiliği yapmaya kalkan, bir sabah kahvaltıdan önce kendini vuran Berwyn'de ilk bono ciro edip arkasından otomobil, daha sonra da ev ev dolaşıp çeşitli şeyler satan **serseri istemez, hadi bas buradan,yallah** kapı yüzüne vurulurdu, işini bilmez herifler. Kendi de satıcılık yapmıştı bir süreler. Aurora-Elgin treninin üçüncü mevki vagonunda satılmayan yumurta çırpma, meyva presi makineleriyle az mı dolaşmıştı. **Göstereyim, madame. Şuraya koyup kolu bastıracaksınız. İşte böyle.** Hayır, istemem. Bir kere deneyin. İstemiyorum. **Bas hadi, yallah!**

Kaldırıma iner, ahşap evlere, yoz bahçelere, ağaçlara, kimselerin bir şey istemediği sokaklara bakardı.

Sonunda bütün püf noktalarını öğrenmişti işin. Nasıl olsa birileri kaybetmişti. İşini bilmez o enayiler düşündü bunu.

Artık onlara hiç aldırmıyordu. Birileri, nasıl olsa birileri kaybedecekti.. Düşünmüyordu bile bunu. O enayiler düşünsündü.

Ama, beş yıl önceki şu vergi işini bir akıl edebilseydi.

Yalnız bir kadehçik olsun viski soda içemediğine canı yanıyordu. Doktorun dediklerini Allah kahretsindi. Zili çalıp uykulu uykulu gelen kamarota dilediğini getirtti, bunu yaparken enayi menayi değildi şimdi, ölümün çizgisi dışındaydı.

Aynı anda yandaki bir başka yatta da vurdum duymaz, ama hoş, ama dürüst bir aile uykularında uyuyorlardı. Babanın vicdanı rahattı, köşesinde horul horul uyuyordu. Gece lâmbası açıktı, yatağın kenarına bir kitap düşmüştü.

Anne düşünde çiçek bahçeleri görerekten mışıl mışıl uyuyordu. Ellisindeydi ya, cami yıkılmış, mihrap yine de yerinde kalmıştı. Kendine çok iyi baktığı, çekiciliğinden, albenisinden olmadığı uyurken bile belliydi. Kızlarının düşü yarın uçakla gelecek nişanlısıyla dopdoluydu, uykusunda bununla bir hoş oluyor, uyanmadan, düşünde gördüğü bir şeylere gülüyor, dizlerini toplayıp çekmiş, kedi gibi büzülerek uyuyordu.

Mutlu bir aileydiler, birbirlerine düşkündüler. Baba, uygar bir insandı, işleri iyiydi, yasak şeylerin dışında bağnaz değildi, cömertti, anlayışlıydı. insanı hoş tutmasını bilirdi, asla ürkütücü olmamıştı. Yatın tayfalarına iyi bakılıyor, iyi para veriliyordu, yerleri, yurtları da iyiydi. Kendi karısını kızını nasıl düşünüyorsa, onları da öyle düşünürdü. Kızının nişanlısı «Skull and Bones» daydı, yerini almaya adaydı, tam düşündüğü gibi öbürlerinden daha çabuk parlayacak, Frances gibi bir kıza yaraşır erkek olacaktı. Frances'e az bileydi, belki o da bunun farkına varmıştı yıllar önceden, bunu gerçekleştirmesine talihi yardım etmişti.

Ne olursa olsun, avuç dolusu para kazanıp harcamanın verdiği mutlulukla mı üçü de tatlı uykularındaydılar acaba? Para, herkesin milyonlarca şişelerle kullandığı bir şeyden geliyordu, her şişenin mal oluşu üç sent bir çeyrekti, öyleyken yarım litrelik büyük şişesi bir dolara satılmak-

taydı, orta boyu elli sent, küçükleri de yirmibeş sentti. Ama büyüklerinden almak daha kârlıydı. Böylelikle haftada on dolarlık bir maloluşla milyonlar kıran bir adam olup iyi bir işletmenin başına geçiverirdiniz.

Kim ne derse desindi. Dünyanın dört bucağında bunu kullananlar Harold Tompkins'e, «Skulls and Bones»a, «Stanley Baldwin»e, «Harrow»a memnunluklarını, bağlılıklarını bildiren mektuplar yağdırıyorlardı. Bu yoldan para kazanma amaçlarını yıkacak, **Alzira III.** yatında horul horul uyuyanlardan kaptan John Jacobson, ondört tayfası, kendi, kendi ailesi dahi, kimse yoktu.

Rıhtımda 34 ayak uzunluğunda bir başka yelkenli kotra, içinde de dünyanın yedi iklim dört bucağına dağılmış, 28 ya da 36 ayak uzunluğundaki yelkenlilerle karış karış dolaşıp Estonya gazetelerine gezi yazıları yollayan o 324 Estonyalı gezginci yazardan ikisi vardı. Bu gezi yazıları Estonya'da pek tutuluyordu, yazarlarına sütün başına bir dolarla bir dolar otuz sent arasında bir para getiriyordu, ayrıca Amerikan gazetelerindeki futbol ile beyzbol haberlerinin de yerlerini alıyor, «Korkusuz Gezgincilerin Destanı» adı altında yayınlanıyorlardı. Güney sularında hiçbir kotra merkezi, saçları ağarık, yanık yüzlü, yazılarından gelecek çeki bekleyen bu Estonyalılarsız tüm sayılmazdı. Zamanı gelince başka bir limana yelken açıp başka bir gezi destanı yazacaklardı, mutluydular da. **Alzira III.**'dekiler kadar mutluydular en az.

Yrydia IV.'de de zengin azınlıktan bir damat

beyle Dorothy adlı kapatması, bir yatakta yatıyorlardı. Dorothy, Hollywood'un pahalı rejisörlerinden John Hollis'in karısıydı. Hollis'in beyni karaciğerinden çok çalıştığından geç eskiyecekti, derken kendi ruhunu kurtarmak için kendi kendisine komünist deyip çıkacak, bu yüzden de öbür organları beyinle karaciğerini iyileştirmede herhangi bir girişime kalkışamıyacak bir durumda olacaklardı. Damat beyimiz iri yarı, güzel bir çocuktu, sırtüstü yatmış bir güzel horluyordu, rejisör hanımı Dorothy Hollis, uyanıktı. Sabahlığını sırtına geçirip güverteye çıktı. Üs'sün kararmış suları üzerinden dalga kıranın çizdiği kesime doğru baktı. Güverte serindi, rüzgâr saçlarını dağıtıyor, uçuştura uçuştura güneş yanığı alnından bir tutamını ayırıyordu, elbisesi vücudunu sımsıkı sarıyordu, soğuğu yedikçe meme başları dik dik oluyor, o sıra dalgakıran boyunca üs'ten çıkan bir yelkenlinin ışıklarına bakıyordu. Işıklar, bir düzede, sürekli olarak ilerliyordu, girişten geçerken vuran projektörün ışığı, kadının gözlerini aldı. Işık Kıyı Koruma teşkilâtının iskelesine atlamış, bekleşen insan kümesini, hem hasta taşıma hem de cenaze arabası olarak kullanılan pırıl pırıl yeni cankurtaranı aydınlatmıştı.

Dorothy, bir iki uyku hapı alırsam iyi gelecek diye aklından geçirdi. Alayım, uyurum anca. Yoksul Eddy'cik. Sarhoşçuk. Severim onu ya, sarhoşlayıp hemence sızıveriyor. Tatlıdır kâfir. Onunla evlenmiş olsaydım, o da herhangi birileri gibi olurdu sanırım. Tatlıdır kâfir, diye düşündü. Yoksul sevgilim benim, ne de sadhoş oldu öyle. Sabah kalkınca kendini ne kötü duyacak kimbilir. Şu dalgalara kendimi bırakıversem de bir uyu-

sam. Şeytana benziyor tıpkı. Onu hep cana yakın görmek istiyorum oysa. Ama tatlıdır kâfir.

Yoksul John, n'apıyor şimdi acaba? O da tatlıdır ha... İyidir herhalde. Ya karaciğerinden çektiği, yazık. Keşke yanında olsam. Gideyim de bir parça uyuyayım, yarına çirkin görünmek istemiyorum kimseye, Eddy, tatlıdır canım. John'un baş belâsı karaciğeri var. Hay onun karaciğerine! Eddy, tatlıdır kâfir. Çok sarhoş olmasaydı bu kadar. Kocaman, şenşatır, olağanüstü bir erkek işte. Belki yarın o kadar içip sarhoş olmaz.

Güvertede yürüdü, kamarasına giden yolu buldu, girdi, aynanın karşısına geçip oturdu, elinde fırçası, saçlarını çözdü yüzlerce fırçalamaya durdu. Fırçaladıkça parlayıp salınan, güzelleşen saçlarına bakıp aynadaki kendisine gülümsedi. Eddy tatlıydı canım. Evet tastamam öyle. Bu kadar sarhoş olmasaydı ya keşke. Bütün erkekler böyleydi zaten. Kusurlu bir yanları ille de olacaktı.

İşte John'un da karaciğeri vardı, kim baş edebilirdi onları. Gerçekte de tatsız bir şeydi canım. İyi ki pek farkında değilsin. Aslında erkeği çirkin kılan bir şey de değildir ya, diye düşündü. Nasıl böyle düşünebilirler ki. Belki karaciğerinden ötürü. Ya böbreklerinden. Kaç böbrek vardır acaba? Mide ile yüreğe yakın, herhalde iki taneydiler. Bir de beyin tabiî. İşte yüz kez fırçalıyorum saçlarımı. Saçlarımı fırçalamaya bayılıyorum. Hem yararlı, hem de eğlenceli bir iş bu. Eddy'cik, tatlı kâfir. Hayır çok sarhoş. Yoksul oğlan. Uyku hapımı unutmayayım da alayım hemen.

Aynadaki kendine baktı. Olabilenin de üs-

tünde güzeldi, tatlıydı, incecikti. Oh, alacağım işte diye düşündü. Vücudunu dinlendirebilmesi için bu gerekliydi, ama biraz sonra alayım bari. Uyumam gerek. Severim uykuyu. En güzel uykularımızı çocukken uyuduğumuz gibi, öyle uyumak istiyorum yine.

Büyüyüp evlenince, çoluk çocuğa karışıp içkiye dadanınca bu güçleşiyor artık. Elde değil öylesi.

Uyuyamıyorsan kötü kötü şeyleri sil çıkar kafandan. Belki de çok içtim ondandır bu. Ya yoksul John, karaciğeri, Eddie. Eddie hep sevdiğim adam kalacak benim. Şeytan kâfir. Artık uyku hapımı alayım.

Camdaki yansıyan yüzüne baktı.

«Uyku hapını al artık,» diye fısıldadı. Yatağın kenarındaki komodinin üzerinde duran termosu açıp kapağına su doldurdu, hapı yuttu.

Seni sinirli yapıyor diye düşündü. Ama uyku gerek sana. Evlenmemiş olsaydık. Eddie n'apardı bu durumuma acaba? Bir başkasıyla karıştırırdı herhalde. Erkeklerin tümü de böyle zaten, elini şurdan şuraya sürmezdi her halde. Onları hep bir şey verdikleri için seversiniz. Hep ayni şey. Hiç bir şey yapmazlar onlar. Yeni bir başkasını isterler, gencini isterler, başka birine benzeyen başka birini isterler. Ya da esmersen sarışını isterler, sarışınsan bu kez de kızıl saçlısını isterler. Sonra bir başkasını isterler yine. Tam istedikleri gibi bir Yahudi kızı olsan, bu kez, ya Çinli, ya da daha kimbilir ne Allahın belâsı bir şeyi isterler. Bilmem artık o kadarını. Bir de usanıp bıkıverirler üstelik. Bu huylarından ötürü onları suçlayamazsın da, John'a sarhoşken

yardım edemiyorum, çileden çıkıyor. Ama iyinin iyisidir. Öyledir. Tabiî. Gerçekten öyledir. Eddie de öyle. Ama şimdi sarhoş. Benim sonum o dişi sokak köpeklerinin sonu gibi olacak. Belki ben de şimdi bir dişi köpeğim. Hiçbir zaman bunun böyle olduğunun farkına varmamıştım. Mr. Winchell'i okumadım ki. Yepyeni bir şey vardı dediklerinde onun. Orospuluk. Kasabanın kordonunda dolaşan o dişi köpekler gibi bir dişi köpek, Mrs. John Hollis. Adilik her halde. Çok âdilik. Ama kadınların her zaman kötü bir çağları olur.. Sonumuz o dişi köpeklerin sonunu andıracaksa suç kimin bunda?

En eğlencelisi, sırılsıklam budalası olmamak. Hélène Bradley gibi. O iyi niyetli bir budala ama, gerçekte bencilin biri. Belki ben de öyle biri olacağım. Düşünürsün de söyleyemezsin bunu derler bir de. Senden vazgeçemiyecek erkekler de olacak. Olmalı hem. Ama kim ki bu? Kim olabilir ki? Bu uyku hapı iyi gelecek bana. Eddie'nin Allah cezasını versin. Bu kadar içip içip de sarhoş olacak ne vardı yani. Evet ben bir dişi köpeğim, doğru ama, şimdi şuracığa uzanıp bütün gece bir güzel uyuyamazsam, deliririm, yarın da uyuyacak bir sıra bulamam, bütün sinirlerim ayağa kalkar, korkunç bir şey oluveririm. Oh, iyi geliyor bana. Hoşlaşmıyorum ama, n'apayım, almadan da uyuyamıyorum işte. Düşünmeden de olmuyor ki, düşünmeden n'aparsın, bir şey olsun düşünürsün hiç olmazsa. Eddy, tatlı kâfir. Hayır değil. Tatlı o lan asıl benim. Evet, sensin. Sen şeker-şerbetsin, sen çok tatlısın, evet tatlı, ama istemem, ama öyleyim, Eddie, o ne tatlıdır, hayır değil işte. Hiç de değil, burda değil, olmadı hiç.

Benim burda, ben hep burdayım, bir yere de gidecek değilim. Hayır asla. Sen şeker bir şeysin. Güzelsin sen. Evet, öylesin. Güzelsin, güzelsin, güzelsin. Sen güzelsin. Sen bensin. İşte böyle. İşte böyle işler. Şimdi her zamanki gibi, hep öyle. Bitti şimdi. Her şey bitti şimdi. Tamam. Aldırmıyorum bile. Neyi değiştirir ki? Yanlış değilse, hiç kendimi üzmeyeyim bari. Üzülmem de. Şimdi güzel güzel uyuyayım, uyanırsam yeniden, gerçekten uyanıkken yaparım artık.

Sonra uykuya varmadan önce, bir yanına döndüğünde yüzünün yastıkta olmadan nasıl uyuduğunu hiç önemsemeden yastıksız yattığında yüzünün ne şekil alacağını hatırlamaya çabaladı, derken uyudu.

Ferddy Wallace'ın teknesi «Queen Conch», karanlık boyu Kıyı Koruma Motorunun yedeğinde üs'se girip rıhtımdaki babalardan birine bağlandığı sırada öbür geri kalan iki yattakiler de mışıl mışıl tatlı uykunlarındaydılar.

XVII.

Bir sedye içinde kaldırıp iskeleye çıkardıklarında da Harry Morgan daha kendine gelmemişti, hiç bir şeyin farkında değildi, gri boyalı bir kotradan tutulan projektörün ışığında iki adam kaptanın kamarasından bin dikkatle almışlar, sedyeye yatırmışlardı. İkindiden beri baygındı, koca vücudu sedyenin bezini göçürüp ağırlaştır-

dığından ikisi bir yandan ikisi bir yanda, dört adam zor kaldırmıştı.

«Kaldırın, hadi!»

«Ayaklarından tutun da kaymasın.»

«Hadi, hep beraber!»

Sedyeyi iskeleye çıkardılar böylelikle. Cankurtarana sokarlarken Sheriff:

«Nasıl acaba doktor?» diye sordu.

«Yaşıyor. Şimdilik başka sözüm yok.»

Kıyı Koruma'nın kaptanı:

«Bulduğumuzdan bu yana hep baygın, bir türlü kendine gelmedi,» dedi.

Kısa boylu gözlüklü bir adamdı, projektörün şavkında gözlükleri parlıyordu. Bir karış sakallıydı.

«Senin Kübalıların hepsi öbür teknede. Hiçbir şeye elleşmedik, öyle duruyor. Güverteden denize düşmesin diye iki ölüyü az içeri aldık yalnız. Her şey yerli yerinde kaldı, silâhlar, paralar falan. Her şey,» dedi.

Sheriff:

«İyi!» dedi. «Arka tekneye şu projektörü uzatamaz mısın az?»

Rıhtım bekçisi:

«Sökülmüş bir tane var, getireyim,» dedi, kordonla lâmbayı getirmeye gitti.

«Hadi, gel,» dedi Sheriff, el fenerinin ışığında yürüdüler, arka tekneye vardılar.

«Nasıl buldunuzdu onları, göster bakalım. Paralar nerde?»

«Şu iki çantada.»

«Ne kadar var?»

«Bilmiyorum. Birini açıp baktım, paraları görünce de kapadım hemen. Elleşmek istemedim.»

«Doğru. Çok doğru davranmışsın.»

«Varillerin orda bulduğumuz iki cesedi denize düşmesin diye içeri aldık, bunun dışında her şeyi olduğu gibi bıraktık, sonra da öküz irisi Harry'yi benim oraya taşıdık, kamarama götürdük. Bize kaldırmadan durumuna baktım, çok kötüydü doğrusu...»

«Hep baygın mı kaldı sonra?»

«İlklerde aklı başında gibiydi. Ama yine de dediklerinden pek birşey çıkaramadık. Dinledik az, anlamı yoktu dediklerinin. Sonra kendinden geçti zaten. Durum böyle. Harry'nin yatıp kaldığı yer ,işte şu zenci kılıklı herifin yanı başıydı. Sancak kaportasındaki varilin sırasındaydı, öbür herif, öbür sırada yanındaydı, şu iskele arkasındaki yüzü koyun kapaklanmıştı. Dikkat, aman! Kibrit yakma, her yan benzin dolu.»

«Bir ölü daha olacak,» dedi Sheriff.

«Ne varsa işte bunlar. Paralar da çantalarda. Silâhlar da nasıl bulduysak yine öyle yerlerinde duruyor.»

«Çantaların açımında bulunması için bankadan birini çağırtsak iyi olacak.»

«Tamam. İyi fikir.»

«Bizim yaz'aneye götürelim de mühürleyelim.»

«İyi fikir,» dedi kaptan.

Projektörün ışığında teknenin yeşilli beyazlığı, göz alıcı görünüyordu. Güverteyle kaptan kamarasına vurmuştu. Beyaz boyalı ince tahtaları da yenilenmişi andırıyordu. Kıçtan vuran ışıkla yeşillenmiş, pervanenin orda sürüyle küçük balık toplamıştı.

Güvertede yatakalmış, ölülerin yüzleri de bu ışık altında parlıyordu, akan kanlar kurumuş, kahverengiye çalmıştı, ölülerle Harry'nin eski yerinde her yanı doldurmuş 45 liklerden, bir de Thomson'dan çıkan boş kovanlar vardı.

Kübalıların paraları doldurdukları deri çantalar, güvertedeki benzin varillerinden birinin üzerinde duruyordu.

«Tekneyi yedeğimize alırken çantaları da bizimkine götürmeyi düşündüm ya,» dedi kaptan. «Sonra her şeyi olduğu gibi yerli yerinde bırakmak daha doğru dedim.»

Sheriff:

«İyi etmişsin,» dedi. «Öteki herife, hani şu balıkçı Albert Tracy'ye n'oldu acaba?»

«Hiç bilmiyorum. Yalnızca biz ikisinin yerlerini değiştirdikti. Hepsi de ön yakadan vurulmuşlar; yalnız dümenin başındaki, kurşunları arkadan yemiş. Arkadan kafasına yemiş hepsini. Durum bunu gösteriyor, bak istersen, gör.»

«Ha, o çocuk yüzlüsü olanı!» dedi Sheriff.

«Çocuğa mocuğa benzediği yok artık,» dedi kaptan da.

«Şu yarması da avukat Robert Simmons'ı makineli tüfekle öldüreni. Acaba n'oldu dersin? N'oldu da hepsi birden böyle vuruldular, ha?»

«Aralarında bir hır çıkmış olmalı. Paraları kırışırken bir anlaşmazlık oldu herhalde.»

«Sabaha kadar, kalsınlar burda,» dedi Sheriff. «Ben çantaları alayım şimdi.»

Onlar güvertede durmuş konuşurlarken iskeleye koşa koşa bir kadın geldi. Kıyı Koruma motorunu geçip biriken kalabalığa sokuldu. Karakuru, orta yaşlı, başı açık, iki yanından sar-

kan sicim gibi örgü saçlarının göğsüne vuran uçları birbirine düğümlenmiş; yoksul bir kadıncağızdı. Güvertedeki ölüleri görür görmez çığlığı bastı. Bağıra çağıra iskelede duruyor, gerisinden iki kadın kollarından tutup onu engellemeye çalışıyorlardı. Kalabalık kadının çevresini sarmıştı, çıt çıkarmadan güverteye doğru gözlerini dikmişler bakıyorlardı.

Sheriff:

«Allah kahretsin!» dedi. «Kim açık bıraktı şu kapıyı? Çabuk örtün birşeyle şu ölülerin üstünü. Battaniye, çarşaf marşaf ne olursa, örtün üstlerini. Bu kalabalığı da dağıtalım hemen.»

Ağlayan kadın ansızın durdu, güverteye baktı, sonra yeniden başını devire devire bir ağıttır tutturdu. Yanındaki kadın:

«Nereye alıp götürdüler onu?» diye sordu. «Nereye götürdüler Albert'i?»

Ağlayan kadın sustu:

«Burda yok,» dedi.

Güverteden yana bakıp Sheriff'e bağırdı:

«Hey, Roger Johnson, nerde Albert? Albert nerde?»

Sheriff:

«Bunların arasında yok, Mrs. Tracy!» dedi.

Kadın başını devire devire yine ağlamaya durdu, boğula boğula ağlıyor, örgülerini titretiyor, ellerini birbirine kilitliyordu. Sesi boğulu boğuluveriyordu.

Arkasında biriken kalabalık, öne çıkabilmek için birbirlerini dirsekliyordu.

«Hadin, bırakın görsün millet!»

«Üstlerini örtüyorlar işte.»

İspanyolca bağırıyorlardı.

«Bırakın da geçeyim, göreyim. **Hay cuatro muertos. Todos son muertos.** Bırakın göreyim hele!»

O deminki kadında bas bas bağırıyordu şimdi :

«Albert! Albert! Hey güzel Allahım, Albert nerde?»

Kalabalığın en arkasında duran yeni gelmiş iki genç Kübalı, milletin kendilerine bir türlü öne geçmek için yol vermediğini görünce, bir yüklendiler yol açacağız diye, bir yüklendiler; kalabalık, bir iki direndi ama, çözülüp öne çıkan Mrs. Tracy'nin üzerine vardı, cankurtaranın önünden kaçınayım derken, yoksul kadıncağız bağıra çağıra yeşil sulara uçtu, sular ağzına dolup sesini soluğunu tıkadı.

İki Kıyı Koruma memuru tutulan projektörün ışığında, çırpınan Mrs. Tracy'yi kurtarmak için sulara atladılar, Sheriff, teknenin kıçından kancayı uzattı kadına, iki Kıyı Koruma memuru da varıp kurtardılar.

Onların da yardımıyla Sheriff, kadını kollarından kavradığı gibi çekti aldı yukarı, kalabalıktan bir Allahın kulu çıkıp da kadına yardım eli uzatmamıştı. O da güvertede doğruldu, kalabalığa baktı öyle, yanaklarını sıkıp sallayarak:

«Orospu doğurdukları! Hergeleler!...» diye bağırdı.

Sonra güverteye döndü, baktı, iki gözü iki çeşme:

«Nerde Albert? Albert nerde?» dedi.

Sheriff onun omuzlarını bir battaniyeye sardı güzelce.

«Bunların arasında yok Mrs. Tracy,» dedi. «Kendinize gelin Mrs. Tracy, cesur olun biraz.»

Kıyı Koruma motorunun kaptanı:

«Sabah dalar buluruz onları,» dedi. «Buluruz, siz tasalanmayın.»

Kurtarıcı iki Kıyı Koruma memuru da güverteye çıktılar, her yanlarından şarıl şarıl sular akıyordu. Biri öbürlerine:

«Hadi, yürüyün, gidelim,» dedi. «Donuyorum ben.»

Sheriff, battaniyeyi daha sıkı sarmalayarak:

«İyice misiniz şimdi Mrs. Tracy?» diye sordu.

Mrs. Tracy, acılı acılı:

«İyi miyim?» dedi Mrs. Tracy, «İyi miyim?»

Ellerini yine birbirine kilitledi, başının arkasına kodu, sallanıp sallanıp ağlamaya başladı. Duyduğu yürek acısı dayanılır soyundan değildi.

Kalabalık sessiz, saygılı; durmuş onu dinliyordu. Mrs. Tracy'nin hüngür hüngür ağlaması, Sheriff'le bir yardımcısının üstlerine Kıyı Korumacıların battaniyelerini örttükleri dört haydut ölüsü: yıllar öncesi Isleno'nun linç edilip County yolundaki bir telefon direğine, görmeye gelen onca otomobilin farlarının ışığı altında sallandırılmasından bu yana, gerçekten ilgi çekici, görülmeye değer birşeydi.

Bütün kasabalıların gelip görmesine ara vermeden ölülerin örtü altına alınması, milletin canını sıkmıştı. Mrs. Tracy'nin apar topar denize yuvarlanmasını, ayağına tezler de Harry Morgan'ın bir sedyeyle taşınarak Deniz Hastanesi'ne kaldırılışını görmüşlerdi. Sheriff, hepsine üssü bırakıp çıkmalarını buyurunca çarçabuk, ama mutlu, de-

diğini yerine getirdiler. Görülecek olanı zaten görmüşlerdi.

Aynı anda Deniz Hastanesi'nin bekleme odasındaki bir sırada, Harry Morgan'ın karısı Marie ile üç kızı oturmuş, sonucu bekliyorlardı. Kızların üçü de ağlıyorlardı; Marie, elindeki mendilini ağzına sokmuş dişleyip duruyordu. Öğleden bu yana bir türlü ağlamasını becerememişti.

Kızlardan biri kardeşlerinden birine:

«Babam tam karnından vurulmuş,» dedi.

«Amanın!» dedi öbür kız.

En büyükleri:

«Susun bakayım!» dedi. «Babam için dua ediyorum, bozmayın beni...»

Marie, ses etmeden, ya mendilini dişleyip, ya da alt dudağını ısıraraktan öyle oturuyordu.

Marie, doktora vardı.

«Ölecek mi?»

«Korkarım ki öyle Mrs. Morgan.»

«Yanına gidip görebilir miyim onu?»

Daha değil,» dedi doktor.

«Şimdi olmaz, daha ameliyathanede.»

«Hey Tanrım!» dedi Marie. «Tanrım! Ben kızları eve götüreyim geleyim bari.»

Boğazına yumruk gibi bir şeylerin gelip durduğunu duydu, yutkunmakla gidicilerden değildi.

«Hadi, gelin kızlar!» dedi.

Kızlar, ardına düştüler, dışarda bekleyen eski otomobile doldular, Marie, şoför mahalline geçti, motoru çalıştırdı.

Kızlardan biri:

«Babam nasılmış?» diye sordu.

Marie hiç karşılık vermedi.

«Babam nasılmış anne?»

«Konuşma benimle,» dedi Marie. «Hiç sorma bana bir şey.»

«Ana..»

Marie:

«Sus, n'olursun güzel kızım!» dedi. Sus da dua et onun için.»

Kızlar yeni baştan ağlamaya başladılar.

«Allah kahretsin sizi! Ağlamayın böyle. Dua edin dedim size.»

«Ediyoruz,» dedi kızlardan biri. «Hastanedeyken hiç durmadan dua ettim ben.»

Eski yolu dönüp Rocky Road'a saptıklarında, otomobilin farları onlara doğru sallana devrile gelen bir adamı aydınlattı. «Zavallı sarhoşçuk» diye düşündü Marie, «Allahın belâsı zavallı bir sarhoşçuk bu da işte.»

Eli yüzü kan revan içindeki o adamı geçtiler, farların ışığında sokak boyunca n'apacağını şaşıran, sallana devrile giden o adam, yolunu bulmaya çalışan Richard Gordon'du.

* * *

Evin kapısına geldiklerinde, Marie, otomobili durdurdu.

«Doğru yataklarınıza kızlar!» dedi. «Hemen yataklarınıza girip yatın çabuk.»

«Peki babam n'olacak?» dedi kızların biri.

«Konuşma şimdi. Allahaşkına, n'olur konuşma benimle şimdi.»

Otomobili döndürdü, yola çıkardı, hastaneye sürdü.

* * *

Hastaneye varır varmaz, sağa sola bakmadan merdivenlere saldırdı. İçeri girerken servis kapısından çıkmakta olan doktorla karşılaştılar. Doktor yorgun görünüyordu, evine dönüyordu artık.

«Tamam, Mrs. Morgan..» dedi.

«Öldü mü?»

«Ameliyat masasında iken öldü.»

«Görebilir miyim onu?»

«Evet. Kolaycacık öldü Mrs. Morgan. Hiç acı macı çekmedi.»

Marie; «amanın!» dedi, iki yanağından yaşlar süzülüp akmaya başladı o anda. «Ah! Ah! Ah!»

Doktor elini onun omuzlarına kodu.

«Dokunmayın bana,» dedi Marie. Sonra, «onu görmek istiyorum,» dedi.

Doktor:

«Gelin benlen,» dedi, kadınla birlikte koridoru geçip Harry Morgan'ın tekerlekli bir ameliyat masasında yattığı beyaz boyalı bir odaya girdiler, Harry'nin kocaman vücudu ameliyat masasını bütünüyle kaplamıştı. Çiğ, aydın bir ışık, odada hiç gölge yapmıyordu. Marie, kapıda durarak korkulu korkulu o ışığa baktı.

Doktor:

«Katiyen acı duymadı Mrs. Morgan,» dedi.

Ama Marie onu duymuş görünmüyordu.

«Allahım!» dedi, yeniden ağlamaya başladı. «Şu kahrolası suratına bakındı.»

XVIII.

«Hiç bilmiyorum,» diye Marie Morgan yemek odasındaki masanın başına geçmiş, oturmuş düşünüyordu; gündüzleri de geceleri de hep birdi, belki bir küçük ayrıntı vardı arada. Hele geceler, Allahın belâsı gecelerdi. Şu kızlar olmasaydı belki daha değişik olurdu tabii. Ama benim kızlara mızlara aldırdığım yok. Onlar için yapılacak şeyi düşünmeliyim şimdi. Onlar için herhangi bir şey yapmaya başlamalıyım. Belki sen de onun yanı başında ölebilirdin. Bir şeyi değiştireceğini sanmıyorum bunun. N'olursa olsun bir şeyler yapmaya başlamalıyım. Bugün bir hafta oldu. Düşünüp yüzünü, bakışlarını hatırlamaktan korkuyorum şimdi. Unutulur gibi değildi.

Yüzünü unuttuğumda da elden ayaktan oluyorum.

Ne duyarsam duyayım, bir şey yapmam gerek benim. Eğer geride biraz para bıraksaydı, ya da ödül verselerdi bize; şimdi daha iyi olurdu ama daha iyi duymazdım kendimi. Yapılacak ilk iş, bu evi satıp elden çıkarmaya bakmak. O orospu çocukları vurdular onu. Ah, pis orospu çocukları, ah! Tek duyduğum bu benim. Nefretle dolu bir boşluk. Boş bir ev gibi boş duyuyorum içimi. Artık bir şey yapmaya girişmeliyim. Cenazeye gitmeliyim. Ama gidemem ki. Şimdi düşündüklerimi yapmalıyım. Ölen kişi hiçbir zaman geri dönmez.

Ne akıllı, ne güçlü, ne ayağına tez biriydi o, yırtıcı bir hayvan gibiydi. Davranışlarından benzetirdim onu. Ona sahip olmakla mutlu bir kadındım. İlk Küba'da kötüye döndü talih, hiç düzelmedi, kötüledi, kötüledi, sonunda da bir Kübalı çekti vurdu onu.

Kübalılar, Conch'lara oldum bittim uğursuzluk getirir. Kübalılar herkese uğursuzluk getirirler. Burada ayrıca sürüsüne bereket zenci de var. Hatırlıyorum, çok paralı olduğu günlerden birinde beni almış Havana'ya götürmüştü de parkta gezerken zencinin biri bana lâf atmış, Harry, herifi bir güzel dövmüştü, başından uçan hasır şapkasını herifin, köşeden çıkıveren bir taksi altına aldığı gibi çiğneyip geçivermişti, gül gül gül bir hal olmuştum bende.

O sırada ben de saçlarımı Prado güzellik salonunda ilk sarıya boyattıydım, berber bütün bir öğlen saçlarımla uğraşmış durmuştu, aslında öylesine koyu siyahtılar ki, bir türlü sarıya döndüremeyeceklerine aklım yatarak korkmuştum. Başta buna yanaşmamışlardı da. Korkumdan hep biraz daha açmalarını söyleyip duruyordum, adamcağız ucuna pamuk sarılı bir portakal çubuğunu gerip kokulu bir çanağın içindekine batırıp batırıp bir güzel de kurutuyordu, sonra yine çubuklu boyama işine koyuluyordu, korkuyla oturmuş sonucu bekliyordum, hep biraz daha açmasını, yine koyu durduğunu söyleyip duruyordum adama.

Sonunda dayanamayıp bu, bu kadar açılır Madame, daha fazlası olmaz dediydi, sonra yıkadıydı güzelce, kıvırcıklar yaptıydı, aynaya korkumdan bir türlü bakamıyordum, önlerini dal-

galandırdıydı, ortadan ayırdıydı, kulaklara inenlerini küçük bir maşayla kıvırmıştı, arkaya almıştı, şaşkın, ne diyeceğini bilmez, aynadaki kendimi tanıyamadan bakakalmıştım, öylesine değişmiştim. Kendi kendime yabancı geliyordum. Saçlarıma bir file geçirmişti, her zaman korktuğum o kurutucuya başımı sokmuştu. Saçlarımı kuruttuktan sonra başımdan onu almış, fileyi çıkarmıştı, firketeleri açmıştı, altın gibi yanıp sönen saçlarıma şöyle bir iki tarak da vuruvermişti.

Sokağa çıkmadan aynada kendime bakmıştım; sokakta, güneş vurdukça saçlarımın pırıl pırıl yandığını duyuyordum bayağı, yumuşacıktılar, ipek gibiydiler, elimi saçlarıma sürdüğümde hep duyuyordum bunları, inanamıyordum bir türlü, şaşkınlığımdan nutkum tutulu tutuluveriyordu.

Prado'dan çıkıp Harry'nin beni beklediği cafeye girdiğimde heyecanımın sonuna gelmiştim, çevremi bir garip görüyordum, geldiğimi gördüğünde Harry hemen ayağa kalkmıştı, gözlerini benden ayırmadan, sesi kısılmış, baygın:

«Aman Allah, Marie çok güzel olmuşsun,» demişti.

«Sarışın olarak beğendin mi beni?» demiştim.

«Ne söylüyorsun!» demişti. «Hadi, otele gidelim, şimdi.»

«Olur, gidelim,» demiştim. O sıralar yirmialtısındaydım.

Biz hep böyleydik, o hep benimle birlikteydi, ben hep onunla birlikteydim. Benim gibi bir başka şeye daha sahip olmadığını söyler dururdu, ben de onun gibi bir erkeğe sahip olamayacağı-

mı bilirdim hep. Allahın belâsı iyi bir erkekti o, sonunda öldü işte.

Artık birşeyler yapmaya başlamalıyım. Bunun böyle olması gerek. Ama onun gibi bir erkeğiniz olur, o erkek de ciğeri beş para etmez bir Kübalı'nın kurşunlarıyla ölüp gidiverirse, hiçbir şey yapmaya kolunuz kanadınız kalkmaz. «N'apacağımı bile bilmiyorum. Her şey onunla göçüp gitmiş çünkü. Geziye gittiği sıralardaki gibi değilim. Öyle gidişlerinde hep döner gelirdi, artık gelmeyecek, bütün kalan ömrüm onsuz geçecek. Şişmanım şimdi, çirkinim, yaşlıyım, burada yok ki; hayır, öyle değilsin sen, desin bana. Böyle sözlerin edildiğini duymak için bir adam tutmalıyım parayla artık. Olur mu hiç? Ama durum bu.

Öylesine kahrolası iyi bir adamdı ki, para sıkıntısı çektirmezdi bana bir günden bir güne, bir yerlerden ne eder eder, bulup buluşturur getirirdi, ben hiç paraya üzülmezdim, hep ona üzülürdüm, şimdi o bile elden gitti.

Başka biri öldürülseydi umurumda değildi. Ben kendim bile olsam, yine canım yanmazdı. Sonlarda Harry'nin baygın düştüğünü söylediydi doktorlar, bir daha da gözlerini açmamış. Şükürler olsun ki rahatçacık ölüverdi, tekneyle gelene dek, çok acı çekmiştir çünkü. Acaba ölürken beni düşündü mü? Neyi düşündü acaba? Sen de olsan onun gibi hiç kimseyi düşünmezdin. Çok ağır yaralıydı. Acıdan baygın, bitikti. Ben ölseydim keşke onun yerine. Bundan iyi dilek olur mu? Başka hiçbir şey istemezdim.

Cenazeye de gidemezdim. Ama millet bunu anlamayacak. Senin ne duyduğunu bilmezler de

ondan. Çünkü iyi insanlar, anlayışlı insanlar azdır. Kimse onlar gibi olamaz, kimse senin neler neler duyduğunu bilemez, çünkü olup bitenlerden haberli değillerdir. Biliyorum. Çok iyi biliyorum bunu. Eğer daha yirmi yıl yaşarsam n'apacağım ki? Kimse oturup bana bir akıl vermeyecek, her gün ben de bir şeyler yapmaya bakmalı deyip deyip düşüne duracağım. İşte yapacağım şey bu benim. Ama Allah aşkına siz benim yerimde olsanız, geceleri n'apardınız bilmek isterdim, yani.

Uykusuz o koca geceleri nasıl geçirirsiniz ki? İşte o zaman kocanızı kaybetmenin acısını duyarsınız sanırım. Ne demektir, anlardınız bunu.

Bu kahrolası hayatta hanyayı konyayı bir güzel anlardınız. Her şeyi anlardınız. Daha yeni yeni anlıyorum bunu ben de sanırım. İçinizde bir şey ölüverince her şey kolay gelir. Birçok insanın çoğu anında olduğu gibi, duygusuz kesilirsiniz. Bunun böyle olduğunu sanıyorum. Böyle daha iyi sanıyorum. İyi bir başlangıç yapmalıyım. Sizin de yapacağınız gibisinden iyi bir başlangıç. Sanırım siz de böyle davranırdınız. Öyle sanırın. Böyle olur sanırım. Tamam. İyi bir başlangıç yapacağım. Hem ben şimdi herkesten daha da ilerdeyim.

* * *

Dışarısı gül gülistandı, yarı sıcak bir kış günüydü, kuzey rüzgârında palmiye ağaçları ağır aksak sallanıyorlardı. Kışlığa gelenler bisikletlerine binmişler, evlerine dönüyorlardı. Hep gülü-

yorlardı. Sokağın karşı sırasındaki bir evin büyük avlusundan bir tavus kuşu bağırıyordu.

Pencereden baktığınızda kış güneşi altında, aydın mavilikteki denizi görebilirdiniz.

Limana girmekte olan büyük, beyaz bir yatı, yedi mil ötede, ufuk kesiminde, akıntıya karşı yakıt harcamamak için, batıya doğru, sığ sığ giden, mavi denize dönük bir sarnıç gemisinin küçük, ince yan görüntüsünü de görebilirdiniz.

HEMINGWAY

YA HEP YA HİÇ

roman

Yaşamın hızına kendini kaptıranlar, ya hepsini kazanır ya da hepsini kaybederler. Tutkuları onların başeğdikleri tek kanundur. Yaşam onların ileri sürdüğü bir kumar payıdır sadece.

Yaşam kadar ölümü de olağan sayanlar için en gerekli söz "Ya hep ya hiç"dir. İsteklerinin tamamına sahip olmak ya da hepsini yitirmek!...

Hemingway'in romanları arasında bu yönden "Ya Hep Ya Hiç" en seçkinlerden biridir. İçki kaçakçılığı döneminin o serüven dolu günleriyle, açık denizlerin o insanı büyüleyen rüzgârları beraberce okuyucunun başını döndürür.

Alabildiğine sıcak, kişileri alabildiğine canlı, gerçekçi bir anlatımla severek okuyacağınıza inanıyoruz.